

เรื่อง การศึกษาภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์โดยชุดกิจกรรม สำหรับเด็กช่วงอายุ 7 - 9 ปี
STUDY OF CREATIVE PAINTING BY ACTIVITY FOR CHILDREN 7-9 YEARS

เบญจพร กุลจิระพัฒน์

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เรื่อง การศึกษาภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์โดยชุดกิจกรรม สำหรับเด็กช่วงอายุ 7 - 9
ปี

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

STUDY OF CREATIVE PAINTING BY ACTIVITY FOR CHILDREN 7-9 YEARS

BENJAPORN KUICHIRAPHAT

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for MASTER OF EDUCATION (Art Education)
Faculty of Fine Arts Srinakharinwirot University

2018

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
เรื่อง การศึกษาภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์โดยชุดกิจกรรม สำหรับเด็กช่วงอายุ 7 - 9 ปี
ของ
เบญจพร กุลจิระพัฒน์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์
..... ประธาน
..... ที่ปรึกษาหลัก กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง) (อาจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ วิจิตสถิตรัตน์)
(วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ)

ชื่อเรื่อง	เรื่อง การศึกษาภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์โดยชุดกิจกรรม สำหรับเด็กช่วงอายุ 7 - 9 ปี
ผู้วิจัย	เบญจพร กุลจิระพัฒน์
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2561
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการวาดภาพระบายสีสร้างสรรค์โดยชุดกิจกรรม สำหรับเด็กช่วงอายุ 7-9 ปี จำนวน 10 คน ในสถาบันสอนศิลปะเด็ก Kolor Me Art School ระยะเวลาในการทดลอง 1 เดือนครึ่ง ระหว่างเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ปีการศึกษา 2559 เป็นจำนวน 16 ครั้ง ของเด็กนักเรียนจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของทฤษฎี Guilford (1967) หาคุณภาพของแผนการสอน แบบสังเกตผลงานภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์ เพื่อวัดความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดสอบแบบ The single group, posttest-design ซึ่งมีกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว

ผลการประเมินคะแนนความคิดสร้างสรรค์พบว่าชุดกิจกรรมทั้ง 5 ชุด มีการพัฒนาความคิดในเชิงสร้างสรรค์ โดยมีกิจกรรมที่ยึดหลักความคิดสร้างสรรค์ ทำให้เห็นความคิดสร้างสรรค์ในชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่องการวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคการปั้นลงบนแผ่นแป้งพิชซ่า และชุดกิจกรรมที่ 5 เรื่องการวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคส้อมผสมลงบนแผ่นแครกเกอร์ ได้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ที่โดดเด่น แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในครั้งนี้ ได้ส่งผลให้นักเรียนช่วงอายุ 7-9 ปี มีลักษณะความคิดสร้างสรรค์ที่สูงขึ้น

คำสำคัญ : ภาพวาดระบายสี, ความคิดสร้างสรรค์, ชุดกิจกรรมการเรียนการสอน, เด็กนักเรียน

Title	STUDY OF CREATIVE PAINTING BY ACTIVITY FOR CHILDREN 7-9 YEARS
Author	BENJAPORN KUICHIRAPHAT
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2018
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Sathit Thimwatbunthong

The aim of this research is to study how ten children aged seven to nine to draw creative images in the Kolor Me Art School. The duration of the experiment was six week in January and February of the 2016 academic year was sixteen the number of students in the sample group in order identify the confidence value and using the consistency index of the Guilford theory (1967) to identify the quality of the observation lesson plan was a creative painting designed to measure the creativity of the students on learning outcomes, which the researcher used as the single group experiment model and the posttest-design, which only has a single experimental group.

The results of the creative evaluation revealed that all five activities which developed creativity, using activities that followed the principles of creativity and resulted in creativity in activities There were three techniques for drawing coloring and molding on pizza sheets and five activities drawing and coloring with mixed media techniques on crackers and the students showing outstanding creativity in this activity set and the students had higher levels of creativity.

Keyword : Painting, Batch activism, Children, Constructionism

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิงประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำชี้แนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆจนสำเร็จได้ด้วยดีผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติม ช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์เรียบร้อยและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาศิลปศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ต่างๆ ด้วยความรักและความเมตตา และเป็นกำลังใจช่วยในการทำปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ. วุฒิกร คงคา อาจารย์ธิดารัตน์ ชุ่มจันทรี และอาจารย์พรระชา แสงวัง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแก้ไขและให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือในการทำปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เบญจพร กุลจิระพัฒน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูปภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
นิยามศัพท์	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิชาศิลปศึกษา.....	10
1. ศิลปศึกษาและทฤษฎีศิลปะเด็ก.....	10
1.1 ทฤษฎีการรับรู้ทางศิลปะ.....	11
1.2 การรับรู้ความงามทางศิลปะ.....	11

1.3 การรับรู้คุณค่าของความงาม	12
2. ความหมายของความคิดสร้างสรรค์	13
2.1 องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์	15
2.2 ลักษณะของความคิดสร้างสรรค์	20
2.3 คุณสมบัติของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์	21
2.4 กระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะ	21
2.5 ประเภทของความคิดสร้างสรรค์	22
2.6 การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็ก	23
3.การพัฒนาการทางศิลปะ	29
3.1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย	29
3.2 พัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ในเด็ก	33
3.3 พัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย	34
4. ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์	35
4.1 ความหมายของชุดกิจกรรม	35
4.2. ประเภทของชุดกิจกรรม	37
4.3 องค์ประกอบของชุดกิจกรรม	38
4.4. ประโยชน์ของชุดกิจกรรม	43
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	47
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	47
วิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ	48
แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย	50
ขั้นตอนการดำเนินงาน	53

วิธีดำเนินศึกษาค้นคว้าในการทดลอง	68
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	71
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	72
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
กิจกรรมที่ 1. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นแบ่งปอเปียะ	80
กิจกรรมที่ 2. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคประดิษฐ์ลงบนขนมปังปอนด์	80
กิจกรรมที่ 3. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปั้น ลงแผ่นแบ่งพิชซ่า	80
กิจกรรมที่ 4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบนขนมปังโดนัท	81
กิจกรรมที่ 5. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคสื่อผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์	81
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	149
ความมุ่งหมายของการวิจัย	149
ความสำคัญของการวิจัย	149
การวิเคราะห์ข้อมูล	150
สรุปผลการวิจัย	151
อภิปรายผล	151
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย	156
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	156
บรรณานุกรม	157
ภาคผนวก ก	160
ภาคผนวก ข	163
รูปภาพประกอบชุดกิจกรรมสร้างสรรค์	163
ภาคผนวก ค	167

ประวัติผู้เขียน.....	171
----------------------	-----

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินทักษะทางศิลปะของเด็ก นักเรียนช่วงอายุ 7-9 ปี มีความเหมาะสมสอดคล้องตามองค์ประกอบด้านต่างๆ.....	73
ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อชุดกิจกรรมการวาดภาพระบายสี สร้างสรรค์โดยชุดกิจกรรม สำหรับเด็ก ช่วงอายุ 7-9 ปี.....	77
ตาราง 3 ตารางเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์การทดลองชุด กิจกรรมการวาดภาพระบายสีสร้างสรรค์โดยใช้ทฤษฎีของ Guilford เป็นแบบประเมินความคิด สร้างสรรค์ของนักเรียนในชุดกิจกรรม มีทั้งหมด 5 ชุดกิจกรรม จำนวนนักเรียน 10 คน ได้ค่าความถี่ ของค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละดังต่อไปนี้.....	79
ตาราง 4 ตารางการวัดผลกิจกรรมที่ 1	82
ตาราง 5 ตารางการวัดผลกิจกรรมที่ 2	83
ตาราง 6 ตารางการวัดผลกิจกรรมที่ 3	84
ตาราง 7 ตารางการวัดผลกิจกรรมที่ 4	85
ตาราง 8 ตารางการวัดผลกิจกรรมที่ 5	86
ตาราง 9 แบบประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์ (ตามแนวคิดของGuilford)	87
ตาราง 10 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์	89
ตาราง 11 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์	95
ตาราง 12 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์	101
ตาราง 13 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์	107
ตาราง 14 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์	113
ตาราง 15 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์	119
ตาราง 16 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์	125
ตาราง 17 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์	131

ตาราง 18 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์	137
ตาราง 19 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์	143

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 ผังการทดลอง	70
ภาพประกอบ 2 หน้าคน.....	90
ภาพประกอบ 3 กระเป๋าคงฉัน.....	91
ภาพประกอบ 4 สองพี่น้อง	92
ภาพประกอบ 5 แมลงเต่าทอง.....	93
ภาพประกอบ 6 เพื่อนของฉัน	94
ภาพประกอบ 7 หน้าคน.....	96
ภาพประกอบ 8 เรือโจรสลัด	97
ภาพประกอบ 9 กิ่งเพื่อนรัก.....	98
ภาพประกอบ 10 กบเขียว.....	99
ภาพประกอบ 11 สามทหารเสือ	100
ภาพประกอบ 12 บ้านผีสิง	103
ภาพประกอบ 13 เขี้ยวแหลมมูมิน	104
ภาพประกอบ 14 นอนดื่บตัวกลม.....	105
ภาพประกอบ 15 สหายเขายาวเพื่อนข้า.....	106
ภาพประกอบ 16 หน้าคน.....	108
ภาพประกอบ 17 นอนเต้นระบำ.....	109
ภาพประกอบ 18 ชูตบาสกับยี่ราฟคอยาว	110
ภาพประกอบ 19 ผีเสื้อแสนสาว	111
ภาพประกอบ 20 ครอบครัวฉัน.....	112
ภาพประกอบ 21 หน้าคน.....	114

ภาพประกอบ 22 เครื่องบินไปอวกาศ.....	115
ภาพประกอบ 23 ต้นพันธุ์แหลมกินแมลง	116
ภาพประกอบ 24 โดโนเสาร์คอยาว	117
ภาพประกอบ 25 หุ่นยนต์หมากับน้องสาวตัวแสบ	118
ภาพประกอบ 26 หน้าคน.....	120
ภาพประกอบ 27 กล้องถ่ายรูป	121
ภาพประกอบ 28 เพื่อนต่างดาว.....	122
ภาพประกอบ 29 ปลาไนโม	123
ภาพประกอบ 30 ดาร์ธ เวเดอร์VSจัน.....	124
ภาพประกอบ 31 หน้าคน.....	126
ภาพประกอบ 32 วิทย์	127
ภาพประกอบ 33 คู่มืออดนอน	128
ภาพประกอบ 34 เบตหมูปิน	129
ภาพประกอบ 35 ฮีโร่ของผม	130
ภาพประกอบ 36 หน้าคน.....	132
ภาพประกอบ 37 กระต่ายน้อยสีชมพู.....	133
ภาพประกอบ 38 โพนีน้อย	134
ภาพประกอบ 39 เบ็ดโกลด์.....	135
ภาพประกอบ 40 จันเป็นเจ้าหญิงดอกไม้	136
ภาพประกอบ 41 หน้าคน.....	138
ภาพประกอบ 42 TV จอแบน	139
ภาพประกอบ 43 สตีฟต่างดาว.....	140
ภาพประกอบ 44 กวางเรนเดียร์.....	141

ภาพประกอบ 45 เจ้าหญิง เจ้าชาย และอัศวินกระโหลกดำ	142
ภาพประกอบ 46 หน้าคน.....	144
ภาพประกอบ 47 รถไฟ	145
ภาพประกอบ 48 ผีเสื้อสมุทร	146
ภาพประกอบ 49 กระต่าย.....	147
ภาพประกอบ 50 วันหยุดของพ่อ	148

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในปัจจุบันนั้น มีความแตกต่างจากการเรียนรู้ในอดีตเป็นอย่างมาก ซึ่งการเรียนรู้ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ตลอดเวลา และสามารถสื่อสารได้ทันที ทั้งนี้การพัฒนาความคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาทักษะชีวิตอย่างสมบูรณ์และสามารถให้ผู้เรียนดำเนินชีวิตอยู่ในอนาคตได้อย่างมีคุณภาพ

ศิลปะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และศักยภาพของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะการแสดงออกทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการ การสร้างสรรค์กิจกรรมทัศนศิลป์ต่าง ๆ นั้น นอกจากจะเพิ่มพูนประสิทธิภาพทางด้านความคิดสร้างสรรค์ การฝึกทักษะการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ยังช่วยพัฒนาด้านมนุษย์สัมพันธ์ และปลูกฝังระเบียบวินัยในการทำงาน อีกทั้งเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงรักษาวัฒนธรรม และสะท้อนถึงทักษะชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมปัจจุบัน กิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ ดังนั้น กิจกรรมทางทัศนศิลป์ที่ส่งเสริมจินตนาการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ช่วยกล่อมเกลา และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์ ให้มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย รวมทั้งรู้จักเลือกสรรแนวทางปฏิบัติที่มีประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ซึ่งเป็นบุคลิกภาพที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนตั้งแต่เด็กช่วงเล็กๆ เพื่อนำไปสู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต จึงนับได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะทำให้ผู้เรียนได้ถ่ายทอดจินตนาการของตนเองออกมาในรูปแบบที่ผู้อื่นเข้าใจง่าย เป็นการฝึกทักษะให้มีการเชื่อมโยงสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ ทั้งยังเป็นการวางรากฐานนิสัยของผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์รู้จักการคิดอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการทำงานได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาบุคลิกภาพ พัฒนาจิตใจ และรสนิยมอีกด้วย (ณัฐวรรณ เฉลิมสุข, 2560)

ในปัจจุบันสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การดำรงชีวิตประจำวันที่รีบเร่งเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ปัญหาต่างๆ ของสังคมที่สับสนและวุ่นวาย การให้การศึกษาที่ถูกต้องจะเป็นหนทางในการขจัด

ความเฝงเลาและความหลงผิดต่างๆได้ ในวงการศึษาถือว่าศิลปะเป็นส่วนหนึ่งในเนื้อแท้ของ กระบวนการศึษา เพราะศิลปะสามารถพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และบุคลิกภาพ การเรียนเกี่ยวกับศิลปะจะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความเข้าใจใน คุณค่าของ สุนทรียภาพและการสร้างสรรค์ เรียนรู้คุณค่าของความผูกพันระหว่างชีวิตกับศิลปะ ที่ทำให้เกิด ค่านิยมที่ดีต่อศิลปวัฒนธรรมของชาติ ดังนั้นการเรียนศิลปะจึงมีความสำคัญต่อการศึษามาก เพราะศิลปะเป็นพื้นฐานของประสบการณ์อื่นๆ และยังสร้างเสริมลักษณะนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ ดี ส่งเสริมให้เด็กมีความไหวพริบ ความนึกคิดที่ดี ในการนำขบวนการทางศิลปะไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศิลปะเป็นวิชาที่ขอมรบักันว่า เป็นพื้นฐานทางการศึษาที่ช่วยพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล ซึ่งควรเริ่มตั้งแต่เด็กที่ยังเล็กๆอยู่ จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นจะ มุ่งเน้นถึงการพัฒนาการทางด้านต่างๆ ของเด็กมากกว่าผลงาน ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากิจกรรมต่างๆ ทางด้านศิลปะจะเป็นการฝึกกล้ามเนื้อให้แข็งแรงและสัมพันธ์กับการใช้ตา เช่น วาดรูป ระบาย สี ปั้นประดิษฐ์ และกิจกรรมอื่นๆ เด็กได้ใช้ส่วนต่างๆของนิ้วมือ ข้อมือ แขน ไหล่ และส่วนอื่นๆของ ร่างกายเพื่อช่วยทำให้เด็กเกิดพัฒนาการทางด้านร่างกาย เป็นการเตรียมความพร้อมในด้านการใช้ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กเป็นอย่างดี และสามารถทำให้เด็กหยิบจับสิ่งต่างๆได้ เพื่อจะ นำไปสู่การเรียนรู้ของเด็กต่อไป

การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ให้กับเด็กนับว่าเป็นความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับเด็ก นอกจากจะได้รับการพัฒนาทางความคิดแล้ว กิจกรรมศิลปะยังสอดคล้องกับแบบแผนการเรียนรู้ ของสมองอีกด้วย เด็กจะได้ฝึกปฏิบัติจริงและมีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ผ่านการสังเกตและ ฝึกกิจกรรมอย่างหลากหลายภายใต้สภาพแวดล้อมที่ผ่อนคลาย มีอิสระทางความคิด กิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์สามารถพัฒนาไปสู่แบบแผนการเรียนรู้ของสมองได้ดี ในการจัดกิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์การเรียนการสอนศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กจะต้องจัดกิจกรรมให้เด็กอย่าง หลากหลายรูปแบบ เช่นกิจกรรมเล่นกับสี เช่น การเป่าสี การหยดสี การระบายสีด้วยมือ งาน ศิลปะจึงไม่ควรเป็นการลอกเลียนแบบหรือทำให้เหมือนจริง โดยไม่ต้องเน้นถึงความถูกต้องของ สัดส่วน แต่จะเน้นการส่งเสริมทางด้านการพัฒนาการของอารมณ์ทางด้านสังคมและความคิด สร้างสรรค์ ทำให้เด็กสนุกสนานซึมซับความงามของสิ่งต่างๆรอบตัวและมีความมั่นใจ ภาคภูมิใจ ในผลงานของตนเองควบคู่ไปกับความสามารถถ่ายทอดการรับด้าน มิติ รูปร่าง รูปทรง ขนาดระยะ สายตา ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

ศิลปะสร้างสรรค์กับเด็กในช่วงวัยนี้จะมีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ที่ดีมากขึ้น ถ้าส่งเสริมเด็กอย่างถูกวิธี ถูกทางจะทำให้เกิดพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง การศึกษาไทยยังไม่มี ความเข้าใจในการพัฒนาเด็กให้มีความคิดสร้างสรรค์ จะเห็นได้ว่าทุกวันนี้ระบบการศึกษาไทย พยายาม สร้างกระบวนการคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็กไทยมากขึ้น เพียงแต่บางครั้งก็ยังไม่มีความเข้าใจมากพอ เพราะเด็กแต่ละวัยมีความแตกต่างกันและในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างกระบวนการคิดสร้างสรรค์ แต่ละครั้งนั้นจึงต้องแตกต่างกันออกไป ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้และเน้นให้เด็ก เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เมื่อพวกเขาสนุกและเพลิดเพลินแล้วจะทำให้พวกเขาสามารถคิด ริเริ่มอะไรที่แปลกใหม่ได้อย่างอิสระและมีเสรีภาพในการแสดงออกทางผลงานของพวกเขา การ เรียนรู้ของเด็กโดยผ่านกิจกรรมสร้างสรรค์เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิด จินตนาการ ได้อย่างเต็มที่ เด็กสามารถสร้างจินตนาการได้อย่างกว้างขวางกว่าที่เราคาดเดาได้ บางทีภาพวาด เหล่านั้นก็อาจจะสะท้อนไปถึงจิตใต้สำนึกและความรู้สึกของเด็กได้ เพราะบางทีเด็กก็ไม่สามารถ ถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดได้ แต่เด็กสามารถสร้างสรรค์ผลงานและถ่ายทอดออกมาทางผลงาน ศิลปะได้

วิชาศิลปะสร้างสรรค์จึงเป็นรากฐานทางการศึกษาเพราะศิลปะสามารถพัฒนาความคิด ของเด็กได้ ซึ่งเราควรเริ่มส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะให้เด็กตั้งแต่ยังเล็กๆอยู่ เพราะการเรียนรู้ศิลปะ สร้างสรรค์สำหรับเด็กนั้นจะมุ่งเน้นถึงพัฒนาการทางด้านต่างๆของเด็กมากกว่าผลงาน ดังนั้นจะ เห็นได้ว่ากิจกรรมต่างๆ ทางด้านศิลปะสร้างสรรค์จะเป็นการฝึกกล้ามเนื้อให้แข็งแรงและ สัมพันธ์กับการใช้ตา การที่จะให้เด็กได้เกิดประสบการณ์ทางด้านศิลปะนั้น ไม่จำเป็นที่ครูผู้สอน จะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคนิคการสอนศิลปะ แต่ครูผู้สอนจะต้องเข้าใจและรับรู้ความ ต้องการของตัวเด็กว่าเหมาะสมกับเนื้อหาในการเรียนรู้หรือไม่ เด็กอาจไม่ได้วาดวัตถุตามความ เป็นจริงเพียงอย่างเดียวแต่เด็กอาจวาดจากสิ่งที่อยู่ภายในใจหรือจิตใต้สำนึกเกี่ยวกับสิ่งที่เขาเห็น สิ่งที่เขารับรู้หรือรู้สึกก็ได้

ปัญหาของการเรียนการสอนทั่วไป ตามโรงเรียนสอนศิลปะ ทางโรงเรียนจะสอนให้เด็ก ระบายสีในรูปแบบที่เหมือนกัน สไตส์เดียวกัน ตามแบบที่ครูผู้สอนได้เตรียมไว้ให้ การสอน ลักษณะแบบนี้จะเป็นการสอนที่ไม่ดีต่อเด็ก เพราะเด็กจะไม่ได้ใช้ความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน ด้วยตัวเองงานที่ออกมาสั่นอาจสวยสดใส แต่ตัวรูปแบบและการระบายสีเป็นรูปแบบเดียวกัน หมด เด็กที่อายุอยู่ในช่วง 3-9 ปี ยังไม่สมควรมีแผนการเรียนการสอนที่ให้เป็นแบบเด็กวาดตามแบบที่ เตรียมไว้ให้ เพราะเด็กในช่วงอายุนี้อย่างไม่ควรไปตีกรอบให้เด็กมากเกินไป ควรจะเป็นการสอนแบบ เตรียมวัสดุอุปกรณ์และจัดกิจกรรมเด็กได้แสดงความคิดของตนเอง ปล่อยให้เด็กได้สร้างสรรค์

ผลงานในแบบที่เป็นตัวเองตามธรรมชาติของเด็ก ผลงานที่ได้ออกมาจะเป็นผลงานศิลปะที่บริสุทธิ์ ปราศจากการแต่งเติมให้กับเด็ก แต่ถ้าผู้ปกครองเลือกที่จะให้เด็กได้เรียนในโรงเรียนเสริมสอน ศิลปะ ปัญหาหนึ่งที่มีมักจะเกิดขึ้นหลังจากที่เด็กได้มาเรียนในโรงเรียนสอนศิลปะ คือ 1. ตัวครูผู้สอน 2. แผนการสอน 3. ผู้ปกครองที่ไม่เข้าใจในพื้นฐานของวิชาศิลปะ นี่คือการประกอบโดยรวมของ ปัญหาเหล่านี้ ไม่ใช่ตัวเด็กหรือตัวผลงานของเด็ก ตามโรงเรียนสอนศิลปะทั่วไป ส่วนใหญ่ครูมักจะ มีการอบความคิดการสอนเพียงชุดเดียวในการประเมินผลงานของเด็กหรืออาจมีวิธีการสอนที่ไม่ หลากหลาย ส่วนใหญ่มักจะเปลี่ยนหัวข้อการทดลองด้วยเทคนิควิธีการต่างๆ ซึ่งไม่สัมพันธ์กับ พื้นฐานของเด็ก ถ้าหากเรียนต่อไปเรื่อยๆจินตนาการของเด็กจะถูกจำกัดด้วยรูปแบบ เทคนิคที่ จำเจและจะส่งผลเสียมากกว่าผลดี ครูผู้สอนควรจะสังเกตวิธีการแสดงออกของเด็กในการ สร้างสรรค์ ว่าแต่ละคนมีลักษณะอย่างไรและจะพัฒนาความพิเศษนั้นอย่างไร ไม่ใช่สอนโดนการ ปลุกฝังให้เด็กถนัดเทคนิคเดียวไปในแบบเดียวกันหมด ถ้าเด็กทั้งคลาสมีงานสไตล์เดียวกันทั้งหมด แผนการเรียนการสอนนี้อาจเป็นการจำกัดความคิดเด็ก

ปัญหาเหล่านี้อาจมาจากระบบแผนการสอนของครูผู้สอนโดยตรงที่สอนให้เด็กทำงาน เหมือนกัน โดนมีการยึดเยี่ยรูปแบบการวาด องค์ประกอบในการมองเห็นความคิด หรือเปรียบ เหมือนกับทัศนคติทางสังคมที่ชอบเอาความเป็นผู้ใหญ่ไปยึดเยี่ยดให้กับเด็ก ยิ่งเด็กคนไหนรู้มาก หรือทำได้มากกว่าเยอะกว่าคนอื่น เด็กก็จะถูกมองว่าเก่งทั้งที่เด็กควรจะเป็นตัวของตัวเอง แสดงออกด้วยความคิดแบบเด็กๆ ในขณะที่ยังเรียนตามสถาบันเสริมพิเศษเป็นการเรียนแบบเร่ง พัฒนาด้วยเทคนิคและวิธีการในแบบผู้ใหญ่การเรียนการสอนแบบนี้จึงเป็นการตัดความคิด สร้างสรรค์การแสดงออกในตัวเด็ก

ปัญหาความคาดหวัง ผู้ปกครองมักจะคาดหวังกับความสามารถของเด็กมากเกินไปจึง เป็นสาเหตุการทำลายความสุขทางอารมณ์ของการทำงานศิลปะ ศิลปะเด็กควรจะเป็นเรื่องราวของ ความสนุกในการทำงานของเด็ก การได้เห็นผลของการกระทำและไม่นำไปทำให้เกิดการ เปรียบเทียบควรปล่อยให้เด็กได้ทำในสิ่งที่เขาอยากทำ ครูผู้สอนมีหน้าที่เสริมสร้างบรรยากาศแห่ง การสร้างสรรค์ให้กับเด็กไม่ใช่ตีกรอบความคิดให้กับเด็ก

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ตระหนักถึงความหมายของการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์จะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ทำให้เด็กได้ฝึกการใช้จินตนาการอย่างอิสระ ซึ่งจะมี ผลช่วยให้เด็กเป็นคนกล้าคิด กล้าทำ กล้าริเริ่มสิ่งใหม่ๆ ทำให้เด็กได้แสดงออกถึงสิ่งที่ตัวเองคิด และรู้สึกโดยเฉพาะในเด็กเล็กที่ยังไม่สามารถสื่อสารทางตัวอักษรได้ดี จะช่วยให้เด็กรักการทำงาน และมีความภาคภูมิใจในภาพงานศิลปะของตนเอง เมื่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของเด็กแต่ละ

ขึ้นเสร็จสิ้น เด็กจะรู้สึกภาคภูมิใจกับผลงานของพวกเขา และจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกดีหรือร้อนที่จะสร้างผลงานชิ้นใหม่ต่อไปอย่างสนุกสนาน งานศิลปะสร้างสรรค์ของเด็กจะช่วยฝึกความประณีตและสมาธิได้เป็นอย่างดี เพราะในขณะที่เด็กพยายามควบคุมมือให้สามารถวาดภาพระบายสีได้ ต้องใช้ความตั้งใจความพยายามและใช้สมาธิที่แน่วแน่มั่นคงตามวุฒิภาวะของเด็กแต่ละวัย จึงทำให้เด็กเป็นคนมีสุนทรียภาพ มีความละเอียดอ่อนในจิตใจ ทำให้รู้คุณค่าในธรรมชาติ ศิลปวัตถุหรือรูปแบบความคิดต่างๆ ได้ทำให้มีชีวิตและจิตใจที่งดงาม ฝึกให้เด็กรู้จักการทำงานร่วมกัน รู้จักปรับตัวและปรับความคิดให้สอดคล้องกันยอมรับซึ่งกันและกัน อันเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันอย่างสามัคคีได้ในสังคมของเรา (พีระพงษ์ กุลพิศาล, 2545) (ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล, 2532)

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์
2. เพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กด้วยชุดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนทางด้านศิลปะการวาดภาพระบายสี ทั้งในระบบและนอกระบบของโรงเรียน
2. การวิจัยนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนทั้งในระบบและนอกระบบให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็ก
3. การศึกษานี้ทำให้ทราบถึงลักษณะของผลงานภาพวาดระบายสีของเด็กๆ และส่งเสริมการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้สนุกสนานและน่าเรียน เพื่อจะช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนศิลปะได้ดีขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กที่อยู่ในช่วงอายุ 7-9 ปี จำนวน 10 คน ในโรงเรียนสอนศิลปะเด็ก Kolor Me Art School ระยะเวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน ได้แก่ วันเสาร์และวันอาทิตย์ เป็นจำนวนการทดลองทั้งหมด 5 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ชุดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ความคิดสร้างสรรค์ของโดยทฤษฎี Guilford

นิยามศัพท์

1. ภาพวาดระบายสี หมายถึง การวาดภาพตามจินตนาการที่เด็กได้สร้างขึ้นมา การที่เด็กได้วาดภาพขึ้นมาจากประสบการณ์จริงที่ส่งผลกระทบทางด้านจิตใจ ต่อการใช้ชีวิตประจำวัน โดยการวาดภาพใช้สีระบายด้วยเทคนิคต่างๆ เพื่อให้เด็กมีความกระตือรือร้นและสนุกสนานเพลิดเพลินในการสร้างสรรค์ผลงาน

2. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการคิดของสมองซึ่งมีความสามารถในการคิดได้หลากหลายและแปลกใหม่จากเดิม เป็นความสามารถทางสมองในการคิดหลายทิศทางจนนำไปสู่การคิดค้นและสร้างสิ่งประดิษฐ์ที่แปลกใหม่หรือรูปแบบความคิดใหม่ ความคิดสร้างสรรค์คือลักษณะของความคิดที่มีหลายมิติ หลายมุมมอง หลายทิศทาง สามารถคิดได้กว้างไกล ไร้กรอบ และไร้ขอบเขต

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์

1. มีความคิดริเริ่ม หมายถึง มีความคิดที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำกับใคร และแตกต่างจากความคิดธรรมดา

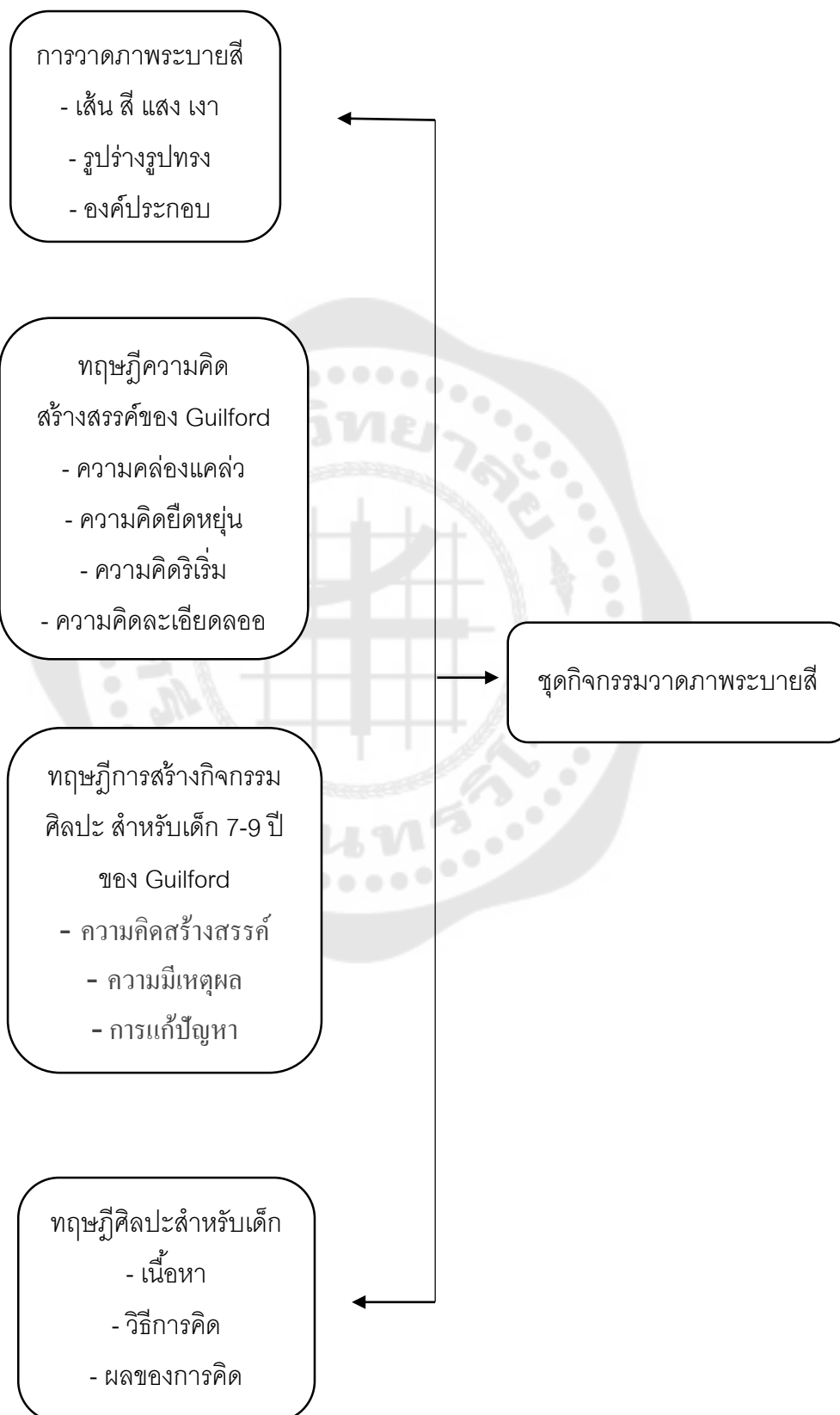
2. มีความคิดคล่องแคล่ว หมายถึง ความคิดที่เกิดขึ้นเป็นความคิดที่ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกันในด้านต่างๆ เช่น การเลือกใช้ถ้อยคำ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์

3. มีความยืดหยุ่น หมายถึง มีรูปแบบการคิดที่อาจนำเสนอเรื่องราวเดียวกันในรูปแบบต่างๆ ที่ไม่ตายตัวหรือสามารถดัดแปลงความรู้หรือประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ ที่มีอยู่แล้วนำมาเขียนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

4. มีความคิดละเอียดลออ หมายถึง ในการคิดสามารถเก็บรายละเอียดของเรื่องต่างๆ อย่างมีขั้นตอน สามารถอธิบายให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจน สามารถจัดแต่งความคิดหลักที่น่าสนใจยิ่งขึ้น (Guilford)

3. ชุดกิจกรรมแผนการเรียนสอน หมายถึง เป็นสื่อการสอนโดยใช้นวัตกรรมการสอนในลักษณะของสื่อผสมที่สร้างขึ้น เพื่อไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ขนมปังมาเป็นสื่อการสอนเพราะเป็นสิ่งที่เด็กคุ้นชินในชีวิตประจำวันจึงนำมาต่อยอดในการสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่เพื่อดึงดูดให้เด็กมีความสนใจที่จะเรียนรู้และสร้างสรรค์ผลงานอย่างสนุกสนานมากขึ้น โดยใช้ทฤษฎีของ (Guilford) มาชี้วัดความคิดสร้างสรรค์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

หลังจากได้เรียนรู้ชุดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์ เด็กจะมีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับที่ดี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปศึกษา

1. ศิลปศึกษาและทฤษฎีศิลปะเด็ก
 - 1.1 ทฤษฎีการรับรู้ทางศิลปะ
 - 1.2 การรับรู้ความงามทางศิลปะ
 - 1.3 การรับรู้คุณค่าของความงาม
2. ความหมายของความคิดสร้างสรรค์
 - 2.1 องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์
 - 2.2 ลักษณะของความคิดสร้างสรรค์
 - 2.3 คุณสมบัติของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์
 - 2.4 กระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะ
 - 2.5 ประเภทของความคิดสร้างสรรค์
 - 2.6 การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็ก
3. การพัฒนาการทางศิลปะ
 - 3.1 พัฒนาการทางด้านร่างกาย
 - 3.2 พัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ในเด็ก
 - 3.3 พัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย
4. ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
 - 4.1 ความหมายของชุดกิจกรรม
 - 4.2 ประเภทของชุดกิจกรรม
 - 4.3 องค์ประกอบของชุดกิจกรรม
 - 4.4 ประโยชน์ของชุดกิจกรรม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิชาศิลปศึกษา

1. ศิลปศึกษาและทฤษฎีศิลปะเด็ก

ความหมายของศิลปะเด็กศิลปะ เป็นผลงานที่เกิดจากการแสดงออกของอารมณ์ ปัญญา และทัศนคติรวมทั้งทักษะความชำนาญ ชำนาญของมนุษย์ การสร้างสรรค์งานศิลปะในปัจจุบันมีแนวโน้มไปในทางการสร้างสรรค์และการแสดงออกของอารมณ์และความคิด ดังนั้น งานศิลปะนั้นอย่างน้อยที่สุดควรก่อให้เกิดอารมณ์ และ ความคิดสร้างสรรค์ กล่าวคือ เป็นงานที่สื่อให้ผู้ชมเกิดจินตนาการนอกจากนั้น งานศิลปะที่ดีควรมีคุณค่าทางความงามซึ่งเกิดจากการใช้องค์ประกอบของสุนทรียภาพ (สุลักษณ์ เทียนสุวรรณ, 2524)

ศิลปะสำหรับเด็กนั้นแตกต่างสำหรับศิลปะสำหรับผู้ใหญ่ คือ สิ่งที่เด็กแสดงออกซึ่งความเจริญเติบโต ความนึกคิด ความเข้าใจและการแปลความหมายของสิ่งแวดล้อม แต่เมื่อเขาโตขึ้นวิธีการและสิ่งที่เขาแสดงออกก็จะเปลี่ยนไป (โลเวนเฟลด์และบริเตน, 1975 : 7)

(วิรุณ ตั้งเจริญ, 2545)กล่าวว่า ศิลปะเด็กในที่นี้หมายถึงศิลปะที่มองเห็นได้ ที่เรียกว่าทัศนศิลป์คือ ศิลปะสองมิติ คือ งานศิลปะบนพื้นราบที่สามารถวัดความกว้างและความยาวได้เช่น ภาพวาด ภาพพิมพ์ ภาพกระดาดชนิด ฯลฯ และศิลปะสามมิติ คือ ศิลปะที่ปรากฏรูปทรงที่สัมผัสได้ทั้งความกว้าง ยาว และความหนาหรือสูง เช่น รูป โครงสร้าง ฯลฯ ศิลปะเด็กเป็นเสมือนการสื่อสารที่มองเห็นได้ เพราะศิลปะเด็กเป็นตัวแทนความรู้สึกนึกคิดของเขาโดยตรง

(แครบทรี ทอม, นิมิตร ศัลยา, & เยวมาลย์ วีระกิตติ, 2529) กล่าวว่า งานศิลปะของเด็กจะเน้นกระบวนการมากกว่าผลงานที่เสร็จแล้ว เป็นการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด เป็นการสำรวจตรวจสอบสื่อศิลปะ และเป็นเรื่องราวของเกณฑ์ภายในมากกว่าภายนอก ศิลปะเด็กเป็นสื่อชี้ให้เห็นแบบแผนของความคิดและความรู้สึกส่วนตัวความสนุกสนานเพลิดเพลิน งานศิลปะเด็กอาจจะมีคุณค่าเช่นวิจิตรศิลป์ได้ แต่เราไม่ได้วางเป้าหมายหรือคาดหวังไว้เช่นนั้น ฉะนั้นศิลปะของเด็กเป็นการหยั่งรู้ภายในที่เกี่ยวข้องกับโลกของวัตถุ และสภาพการณ์ของมนุษย์อันมีผลไปสู่บุคลิกและลักษณะนิสัยของเด็กต่อไป

(เลิศ อานันท์นะ, 2535) ให้ความหมายของศิลปะเด็กไว้ว่า แท้ที่จริงศิลปะเด็กนั้นคือ “ภาษาสากล” เช่นเดียวกับภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษาท่าทาง ที่สามารถสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย เนื่องจากศิลปะมีกิจกรรมหลายรูปแบบ และสามารถเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับระดับความสามารถเด็กทุกเพศทุกวัยได้เป็นอย่างดี

รวมสรุป ความหมายของศิลปะเด็กนั้นไม่ใช่เพียงการวาดภาพ ระบายสี หรือการประดิษฐ์สิ่งต่างๆเท่านั้น แต่ศิลปะสำหรับเด็กหมายถึงการแสดงออก การสื่อสาร การถ่ายทอด

จินตนาการความริเริ่มสร้างสรรค์ ของเด็กแต่ละคนที่บอกเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเขาเองและสิ่งแวดล้อม

ทฤษฎีศิลปะ คือ ศิลปะวิจารณ์เป็นความรู้อย่างหนึ่งในสุนทรียศาสตร์ ศิลปะวิจารณ์หมายถึงการแสดงความคิดเห็นต่อผลงานศิลปะอย่างมีหลักการ ศิลปะวิจารณ์เป็นการใช้ทฤษฎีศิลปะเป็นฐานเพื่อค้นหาคุณค่า ความงามในผลงานศิลปะนั้นๆ ฉะนั้น การศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีศิลปะในที่นี้ จึงไม่ใช่เพื่อนำไปใช้ในการสร้างงานศิลปะ แต่เพื่อนำความรู้ไปใช้ประกอบการทำศิลปะวิจารณ์ เพราะการเข้าถึงความงามทางศิลปะต้องเข้าใจใน หลักการและทฤษฎีซึ่งเปรียบเป็นไวยากรณ์ของศิลปะเช่นเดียวกับการเข้าใจไวยากรณ์ภาษา ก็มีประโยชน์ในการวิจารณ์ศิลปะประเภทวรรณกรรม เป็นต้นทฤษฎีศิลปะประกอบด้วย ค่าความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่าง 2 ส่วนคือ ส่วนประกอบมูลฐานของศิลปะ (Elements of Art) และหลักการศิลปะ (Principle of Art)

1.1 ทฤษฎีการรับรู้ทางศิลปะ

การรับรู้เป็นกระบวนการอย่างหนึ่ง ที่ทำให้มนุษย์เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทศณะคติ และความรู้สึก เมื่อมนุษย์ผ่านกระบวนการรับรู้ จะแสดงจากความรู้สึกสิ่งที่ตนได้รับรู้ออกมา (โสภา ขพิกุลชัย. 2521 : 129) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเมื่อมนุษย์ได้รับรู้ก็จะเกิดจากการเรียนรู้ในสิ่งที่ตนได้รับรู้นั้นๆ แต่มนุษย์รับรู้ก็ด้วยความตั้งใจ (Focus) ถ้าปราศจากความตั้งใจแล้ว ย่อมไม่สามารถรับรู้เพื่อเกิดการเรียนรู้ได้ ดังเช่นเราอาจเคยมีประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเราในลักษณะต่างๆ ที่เราลืมตาอยู่ แล้วมีคนเดินผ่านหน้าเราไปโดยที่เราไม่ได้สนใจตั้งใจที่รับรู้ ในกรณีเช่นนี้ถ้ามีใครถามว่าคนที่เดินผ่านหน้าเราไปนั้นเป็นหญิงหรือชาย เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายเขาสีอะไร มีหน้าตาเป็นอย่างไร เราอาจบอกไม่ได้เลยแม้แต่เพศที่ผ่านเราไปว่าเป็นหญิงหรือชาย ที่เป็นเช่นนั้น เพราะเราปราศจากความตั้งใจจะรับรู้ดังนั้น ความตั้งใจที่จะรับรู้จึงเป็นความสำคัญอันดับแรกที่ทำให้มนุษย์สามารถรับรู้และเกิดการเรียนรู้ได้เมื่อมนุษย์มีความตั้งใจ มีความพร้อมที่จะรับรู้ย่อมสามารถเกิดการเรียนรู้ได้ การเรียนรู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และทัศนคติเกิดขึ้นกับผู้เรียนรู้ แต่จะเกิดขึ้นมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์และลักษณะการรู้นั้นๆ ในทางศิลปะถือว่า 3 ประสบการณ์การรับรู้เป็นรากฐานที่ทำให้ผู้รับรู้เกิดสุนทรียศิลป์คนเราต้องสามารถรับรู้ก่อนจึงจะเกิดความซาบซึ้ง ในสิ่งเร้าที่เราได้รับรู้ (มะลิฉัตร เอื้ออนันท์, 2545)

1.2 การรับรู้ความงามทางศิลปะ

การรับรู้ความงามทางศิลปะ หมายถึง การรวบรวมมวลประสบการณ์จากการเห็นด้วยการสังเกตรูปแบบของวัตถุสิ่งของต่างๆ เพื่อให้เกิดความคิดที่จะนำไปถ่ายทอดรูปแบบบนพื้นระนาบผิวต่างๆ การรับรู้เป็นกระบวนการสืบเนื่องจากการสังเกต เพื่อนำไปสู่การถ่ายทอดในการเขียนภาพ

และยังหมายถึง การมองเห็นรูปทรงที่เป็นศิลปะและพยายามทำความเข้าใจกับรูปทรงที่มองเห็นนั้นๆ เป็นอาการลึกซึ้งกว่ากระบวนการใช้สายตาตามปกติธรรมดา รูปทรงที่มองเห็น คือ ภาพของผลงานศิลปกรรม อันเป็นผลที่ได้จากการจัดองค์ประกอบที่มองเห็นสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกันแล้วเห็นได้ง่ายและเด่นชัดขึ้น

1.3 การรับรู้คุณค่าของความงาม

ความงามเป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถรับรู้และสัมผัสได้ มนุษย์เรต่างก็พึงพอใจในความงาม และมีความสุขเมื่อได้สัมผัสกับความงาม สามารถแบ่งการรับรู้ความงามออกเป็น 3 ลักษณะดังนี้

1.3.1 การรับรู้ความงามได้จากภายในตัววัตถุ เป็นการรับรู้คุณค่าของความงามที่เป็นคุณสมบัติภายในตัววัตถุหรือผลงานศิลปะ ปรากฏให้เห็นในลักษณะความเหมาะสมของขนาด สัดส่วน รูปร่าง รูปทรง เส้น สี แสงเงา ลักษณะผิว ฯลฯ เช่น เรารับรู้ความงามของดอกไม้ที่ถูกกำหนดมาโดยธรรมชาติปรากฏให้เห็นถึงลักษณะความเหมาะสมของรูปร่าง ความได้สัดส่วนของกลีบดอก และสีส้ม ส่วนความงามในผลงานศิลปะเกิดจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่ปรากฏให้เห็นลักษณะความเหมาะสมของการนำทัศนธาตุทางศิลปะมาจัดองค์ประกอบศิลป์

1.3.2 การรับรู้ความงามได้จากจิตกำหนด เป็นการรับรู้คุณค่าของความงามที่เกิดจากความรู้สึกและจิตใจของแต่ละคนเป็นตัวกำหนด ดังนั้น คุณค่าความงามของวัตถุหรืองานศิลปะจึงไม่คงที่และขึ้นอยู่กับความชอบ รสนิยมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามคติความเชื่อของบุคคลหรือสังคมในแต่ละยุคสมัย

1.3.3 การรับรู้ความงามได้จากสภาวะความสัมพันธ์ของวัตถุและจิตใจ เป็นการรับรู้คุณค่าของความงามที่เกิดจากสภาวะความสัมพันธ์ของวัตถุหรือผลงานศิลปะที่มีคุณค่าความงามอยู่จริง จิตใจต้องอยู่ในสภาพพร้อมที่จะรับรู้และชื่นชมต่อคุณค่าความงามในวัตถุหรือผลงานศิลปะนั้น โดยจำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์บางอย่างเป็นเครื่องมือพิจารณา จึงจะเป็นการรับรู้คุณค่าของความงามที่สมบูรณ์

โดยสรุป ความงามเป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถรับรู้และสัมผัสได้ มนุษย์เรต่างก็พึงพอใจในความงาม และมีความสุขเมื่อได้สัมผัสกับความงาม สามารถแบ่งการรับรู้ความงามออกเป็น 3 ลักษณะ คือการรับรู้ความงามได้จากภายในตัววัตถุ เป็นการรับรู้คุณค่าของความงามที่เป็นคุณสมบัติภายในตัววัตถุหรือผลงานศิลปะ ปรากฏให้เห็นในลักษณะความเหมาะสมของขนาด สัดส่วน รูปร่าง รูปทรง เส้น สี แสงเงา ลักษณะผิว ฯลฯการรับรู้ความงามได้จากจิตกำหนด เป็นการรับรู้คุณค่าของความงามที่เกิดจากความรู้สึกและจิตใจของแต่ละคนเป็นตัวกำหนดการรับรู้

ความงามได้จากสภาวะความสัมพันธ์ของวัตถุและจิตใจ เป็นการรับรู้คุณค่าของความงามที่เกิดจากสภาวะความสัมพันธ์ของวัตถุหรือผลงานศิลปะที่มีคุณค่าความงามอยู่จริง

2. ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

การสร้างสรรคเพื่อส่งเสริมจินตนาการเรียนรู้

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในปัจจุบันนั้น มีความแตกต่างจากการเรียนรู้ในอดีตเป็นอย่างมาก ซึ่งการเรียนรู้ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ตลอดเวลาและสามารถสื่อสารได้ทันที ทั้งนี้การพัฒนาความคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาทักษะชีวิตอย่างสมบูรณ์และสามารถให้ผู้เรียนดำเนินชีวิตอยู่ในอนาคตได้อย่างมีคุณภาพ

ศิลปะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และศักยภาพของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะการแสดงออกทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการ การสร้างสรรค์กิจกรรมทัศนศิลป์ต่าง ๆ นั้น นอกจากจะเพิ่มพูนประสิทธิภาพทางด้านความคิดสร้างสรรค์ การฝึกทักษะการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ยังช่วยพัฒนาด้านมนุษยสัมพันธ์ และปลูกฝังระเบียบวินัยในการทำงาน อีกทั้งเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงรักษาวัฒนธรรม และสะท้อนถึงทักษะชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมปัจจุบัน กิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ ดังนั้น กิจกรรมทางทัศนศิลป์ที่ส่งเสริมจินตนาการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ช่วยกล่อมเกลา และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์ ให้มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยรวมทั้งรู้จักเลือกสรรแนวทางปฏิบัติที่มีประโยชน์ต่อตนเองและสังคมซึ่งเป็นบุคลิกภาพที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนตั้งแต่เด็กช่วงเล็กๆ เพื่อนำไปสู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต จึงนับได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะทำให้ผู้เรียนได้ถ่ายทอดจินตนาการของตนเองออกมาในรูปแบบที่ผู้อื่นเข้าใจง่าย เป็นการฝึกทักษะให้มีการเชื่อมโยงสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ ทั้งยังเป็นการวางรากฐานนิสัยของผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์รู้จักการคิดอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการทำงานได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ยังช่วยให้พัฒนาบุคลิกภาพ พัฒนาจิตใจ และระสนิยมอีกด้วย (ณัฐวรรณ เฉลิมสุข, 2560)

การสร้างสรรคเป็นความสามารถทางความคิดสติปัญญา จัดเป็นเป็นความคิดระดับสูงเพราะการสร้างสรรคมิได้ใช้แค่การจดจำเพื่อสนองตอบจุดมุ่งหมาย หากจะต้องใช้การ

วิเคราะห์ การสังเคราะห์การประมวลผล ร่วมกับจินตนาการเพื่อคิดและสร้างสิ่งใหม่ๆ จึงกล่าวได้ว่าความคิดสร้างสรรค์ เกิดจากการทำงานร่วมกันอย่างสมดุลระบบระหว่างสมองซีกซ้ายกับสมองซีกขวา เหตุผลความจริงประสานกับจินตนาการ ความคิดฝัน แต่ทั้งนี้การสร้างสรรค์จะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อมีการปฏิบัติการเพื่อให้เห็นผลในเชิงประจักษ์ ต้องอาศัยทักษะการปฏิบัติการ ความชำนาญที่เกิดจากการเรียนรู้ ฝึกฝนประกอบกับความมานะพยายามประกอบกับความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีต่างๆ ที่ตอบสนองการปฏิบัติการ จึงจะก่อให้เกิดนวัตกรรมต่างๆ สามารถตรวจสอบและประเมินสัมฤทธิ์ผลได้ สิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นนั้นจะต้องมีคุณลักษณะรวมถึงคุณสมบัติที่มีประโยชน์และตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ได้ทั้งในด้านกายภาพหรือทางด้านจิตใจ ประดิษฐ์กรรมหรือนวัตกรรมนั้นจึงสามารถเรียกว่า "งานสร้างสรรค์" ได้ (ไชยยศ จันทราพิทย, 2007)

ความคิดสร้างสรรค์คือความคิดที่สามารถในการสังเคราะห์สามารถในวิเคราะห์และมีความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้มีลักษณะเป็นความรวมความคิดหลายทางและมีลักษณะคล้ายๆกับกระบวนการแก้ ปัญหาที่มีความแตกต่างเพียงกระบวนการแก้ปัญหาเท่านั้นจะมีวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เด่นชัดเฉพาะเรื่องแต่กระบวนการคิดสร้างสรรค์ จำเป็นที่บุคคลจะต้องรู้จักจินตนาการและถ้าขาดจินตนาการก็จะเป็นการแก้ปัญหาทางความคิดสร้างสรรค์ได้ความคิดสร้างสรรค์ประการสำคัญผู้คิดนั้นจะต้องไม่ทุกข์ ไม่มีความรู้สึกทุกข์ ไม่รู้สึกบีบคั้น คิดตามความเป็นจริง คิดตรงกับสภาพแห่งตามที่เป็นจริงนั้น ในความคิดสร้างสรรค์จะต้องสร้างความสุขด้วย จึงจะเป็นความคิดสร้างสรรค์ เป็นความคิดสร้างสรรค์ โดยมึธรรมชาติเป็นตัวขับเคลื่อนกระบวนการคิด

ความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์

การคิดที่ดี ควรมีลักษณะ ลึก กว้างไกล และสร้างสรรค์ คำว่า ลึก หมายถึง สิ่งที่มีใช้เพียงสัมผัส มีความเป็นไปได้และความชัดเจน กว้าง เป็นการสร้างภาพที่มีมุมมองอันเกิดจากการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ อย่างรอบครอบ ไกล เป็นการมองไปข้างหน้าในระยะยาว โดยคำนึงถึงสิ่งอันพึงปรารถนา ส่วนคำว่า สร้างสรรค์ นั้น เป็นการพิจารณาเพื่อสร้างสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือที่ต้องใช้อยู่เป็นประจำของมนุษย์และมีพลังอำนาจมากที่สุดเหนือสิ่งอื่นใดเสมอ ดังนั้น บุคคลจึงไม่เพียงแต่ต้องมีความเข้าใจในกระบวนการของความคิดสร้างสรรค์เท่านั้น แต่ยังต้องการใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนให้เป็นประโยชน์รวมทั้งต้องการให้ได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้นด้วย

ความคิดสร้างสรรค์ มีลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ

1. เป็นความคิด ประดิษฐ์ หรือการทำให้แปลกใหม่ เป็นผลงานที่ริเริ่มเอง ไม่มีตัวอย่างไว้ให้มีประโยชน์มีคุณค่า

2. เป็นความคิดหรือการกระทำที่แก้ปัญหาได้ โดยสามารถมองหาทางเลือกหลายทิศหลายทางในการแก้ปัญหา

3. เป็นความคิดริเริ่มที่แสดงออกอย่างมีหลักเกณฑ์ มีความคงทน และสามารถดัดแปลงพัฒนาไปจนถึงจุดที่สมบูรณ์ได้

หลักการที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์

1. การใช้สมองซีกขวาเชื่อมโยงกับสมองซีกซ้าย
2. การฝึกการคิดนอกกรอบ
3. การฝึกการคิดทางบวก
4. การฝึกการคิดแบบริเริ่ม คล่องตัว ยืดหยุ่น และละเอียดลออ

การคิดนั้นอาจคิดได้หลายอย่าง จะคิดให้วิเศษ คือ คิดแล้วทำให้เจริญงอกงามก็ได้ จะคิดให้หายชะ คือ คิดแล้วทำให้พินาศฉิบหายก็ได้ การคิดให้เจริญจึงต้องมีหลักอาศัย หมายความว่าเมื่อคิดเรื่องใด สิ่งใด ต้องตั้งใจให้มั่นคงในความเป็นกลางไม่ปล่อยให้อคติอย่างหนึ่งอย่างใดครอบงำให้มีแต่ความจริงใจตามเหตุผลที่ถูกต้องและเป็นธรรม

2.1 องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์คือความคิดที่สามารถในการสังเคราะห์ สามารถในวิเคราะห์และมีความสามารถนำไปปฏิบัติได้ มีลักษณะเป็นความรวมความคิดหลายทาง และมีลักษณะคล้าย ๆ กับกระบวนการแก้ปัญหา มีความแตกต่างเพียงกระบวนการแก้ปัญหานั้นจะมีวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เด่นชัดเฉพาะเรื่อง แต่กระบวนการคิดสร้างสรรค์จำเป็นที่บุคคลจะต้องรู้จักจินตนาการ และถ้าขาดจินตนาการก็จะไม่สามารถแก้ปัญหาทางความคิดสร้างสรรค์ได้

ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถเฉพาะตัวหรือเป็นพรสวรรค์ที่ติดตัวมาแต่กำเนิดความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาได้ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่

การฝึกคิดอย่างสร้างสรรค์ควรเริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัยเพราะเป็นช่วงเวลาที่เซลล์สมองเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ยิ่งเด็กได้ใช้ความคิดมากเท่าไร ใยประสาทก็จะยิ่งเจริญเติบโตมากขึ้นเท่านั้น

กิลฟอร์ด (Guilford J. P., Christensen Paul R., & Wilson Robert C., 1953) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันได้ศึกษาค้นพบว่าองค์ประกอบพื้นฐานของความคิดสร้างสรรค์ 4 ประการคือ

1. ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ปริมาณความคิดที่ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน แบ่งเป็น

1.1 ความคิดคล่องแคล่วทางด้านถ้อยคำ (Word Fluency) เป็นความสามารถในการใช้ถ้อยคำในรูปแบบต่างๆ อย่างคล่องแคล่ว

1.2 ความคิดคล่องแคล่วทางการโยงความสัมพันธ์ (Associational Fluency) เป็นความสามารถคิดหาถ้อยคำที่เหมือน หรือคล้ายกันได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ในเวลาที่กำหนดให้

1.3 ความคิดคล่องแคล่วทางการแสดงออก (Expressional Fluency) เป็นความสามารถในการใช้วลีหรือประโยค และนำคำมาเรียงกันอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ได้ประโยคที่ต้องการ

1.4 ความคล่องแคล่วในการคิด (Ideational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดสิ่งที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด

2. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความคิดที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำแบบใคร เป็นความคิดที่แปลกแตกต่างไปจากความคิดธรรมดา ความคิดริเริ่มอาจจะมาจากความคิดที่มีอยู่ก่อนแล้ว แล้วนำมาดัดแปลงเพื่อให้กลายเป็นสิ่งใหม่

3. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความยืดหยุ่นทั้งความคิดและการกระทำ เป็นความสามารถในการปรับสภาพของความคิดในสถานการณ์ต่างๆ ได้ความคิดยืดหยุ่นเป็นปริมาณของจำพวกหรือกลุ่มของประเภทที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้า และเช่นเดียวกับความคิดคล่องตัว คือ เน้นในเรื่องของปริมาณที่เป็นประเภคนั้นเอง

ความคิดยืดหยุ่น เป็นตัวเสริมให้ความคิดคล่องแคล่วมีความแปลกที่แตกต่างออกไปหลีกเลี่ยงการซ้ำซากจำเจ เป็นการเพิ่มคุณภาพของความคิดให้มีมากขึ้นด้วยการจัดเป็นหมวดหมู่ และมีหลักเกณฑ์มากยิ่งขึ้น ประเภทของความคิดยืดหยุ่นแบ่ง ออกเป็น

3.1 ความคิดยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นทันที (Spontaneous Flexibility) เป็นความสามารถที่จะพยายามคิดให้ได้หลายอย่าง อย่างมีอิสระ เช่น คนที่มีความยืดหยุ่นในการคิดด้านนี้จะคิดว่า ประโยชน์ของต้นไม้มีอะไรบ้างได้หลายอย่าง ในขณะที่คนไม่มีความคิดสร้างสรรค์จะคิดได้เพียงอย่างเดียว หรือสองอย่างเท่านั้น

3.2 ความคิดยืดหยุ่นชนิดดัดแปลง (Adaptive Fluency) ซึ่งมีประโยชน์ต่อการแก้ปัญหา คนที่มีความคิดยืดหยุ่นจะคิดได้โดยไม่ซ้ำกัน

4. ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) หมายถึง ความคิดในรายละเอียด คิดเป็นขั้นตอน สามารถอธิบายให้เห็นภาพพจน์ได้อย่างชัดเจน ความคิดละเอียดลออจัดเป็นรายละเอียดที่นำมาตกแต่ง และขยายความคิดครั้งแรกให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สำหรับการพัฒนาการของความคิดละเอียดลออขึ้น จะพบว่าบุคคลที่มีความคิดละเอียดลออสูงจะมีการสังเกตสูงตามไปด้วย และเด็กหญิงมักมีความคิดละเอียดลออสูงกว่าเด็กผู้ชายในวัยเดียวกัน นอกจากนี้ความคิดละเอียดลออขึ้นอยู่กับการอายุของแต่ละคนอีกด้วย กล่าวคือยิ่งอายุมากมีความคิดละเอียดลออมากขึ้น

ต่อมาในปี 1971 กิลฟอร์ด และฮอฟเนอร์ (Guilford and Hoepfner.1971:125-143) ได้ศึกษาองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์เพิ่มเติม และพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย 8 องค์ประกอบคือ

1. ความคิดริเริ่ม (Originality)
2. ความคิดคล่องตัว (Fluency)
3. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility)
4. ความคิดละเอียดลออ (Elaboration)
5. ความคิดไวต่อปัญหา (Sensitivity of Problem)
6. ความสามารถในการให้นิยามใหม่ (Redefinition)
7. ความซึมซาบ (Penetration)¹
8. ความสามารถในการทำนาย (Prediction)

กิลฟอร์ด (Guilford.1967) กล่าวว่า กระบวนการคิดสร้างสรรค์มีลำดับขั้นดังนี้

1. การรู้และการเข้าใจ (Cognition) หมายถึง ความสามารถของสมองในการเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้อย่างเร็ว
2. การจำ (Memory) คือ ความสามารถของสมองในการสะสมข้อมูลต่างๆ ที่ได้เรียนรู้มา และสามารถระลึกออกมาได้ตามที่ต้องการ
3. การคิดแบบเอกนัย (Convergent Thinking) หมายถึง ความสามารถของสมองในการให้คำตอบสนองที่ถูกต้องและดีที่สุดจากข้อมูลที่กำหนดให้
4. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถของสมองในการตัดสินใจข้อมูลที่กำหนดให้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

ทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญา (Structure of Intellect Model) ทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวคิดในการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ครั้งนี้คือ ทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญา (Structure of Intellect Model) ของกิลฟอร์ด (Guilford.1967:60-64) ได้อธิบายความสามารถทางสมองของมนุษย์ออกมาเป็น 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 เนื้อหา (Content) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่เป็นสื่อในการคิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ

1. ภาพ (Figural) หมายถึง ข้อมูลที่เป็นรูปธรรม ที่จะรับรู้และระลึกได้ เช่น ภาพต่างๆ
2. สัญลักษณ์ (Symbol) หมายถึง ข้อมูลที่อยู่ในรูปของเครื่องหมายต่างๆ เช่น ตัวอักษร ตัวโน้ต และสัญลักษณ์ต่างๆ
3. ภาษา (Semantic) หมายถึง ข้อมูลที่อยู่ในรูปถ้อยคำที่มีความหมายต่างๆ แต่บางอย่างไม่อยู่ในรูปถ้อยคำก็มี เช่น ภาษาใช้
4. พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง ข้อมูลที่เป็นการแสดงออกของกิริยาอาการของมนุษย์ รวมทั้งทัศนคติ การรับรู้ ความคิด เช่น การยิ้ม การหัวเราะ การแสดงความเห็น

มิติที่ 2 วิธีคิด (Operation) เป็นมิติที่แสดงลักษณะการทำงานของสมองในลักษณะต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ลักษณะ คือ

1. การรู้จักและเข้าใจ (Cognition) หมายถึง ความสามารถทางสมองของบุคคลที่รู้จักและมีความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ได้ทันทีทันใด เช่น เมื่อเห็นของเล่นรูปร่างกลมๆ ทำด้วยยางผิวเรียบ ก็บอกได้ว่าเป็นลูกบอล
2. การจำ (Memory) หมายถึง ความสามารถทางสมองของบุคคลที่จะเก็บสะสมรวบรวมข้อมูลต่างๆ ไว้ แล้วสามารถระลึกออกมาในรูปเดิมได้ตามที่ต้องการ เช่น การจำหมายเลขประจำตัว การท่องสูตรคูณ
3. การคิดแบบบอเนกนัย (Divergent Thinking) เป็นความสามารถทางสมองของบุคคลที่สามารถคิดได้หลายแง่หลายมุมหลายทิศทาง คิดหาคำตอบได้โดยไม่จำกัดจำนวนจากสิ่งเร้าที่กำหนดไว้ในเวลาจำกัด เช่น ให้บอกสิ่งที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า น้ำ มาให้มากที่สุด
4. คิดแบบเอกนัย (Convergent Thinking) เป็นความสามารถทางสมองของบุคคลที่สามารถสรุปข้อมูลได้ดีที่สุดจากข้อมูลที่กำหนดให้ และการสรุปเป็นคำตอบนั้นจะเน้นเพียงคำตอบเดียว เช่น การเลือกคำตอบในการทำข้อสอบแบบเลือกตอบ
5. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่สามารถหาเกณฑ์ที่สมเหตุสมผลเกี่ยวกับความดี ความงาม ความเหมาะสม จากข้อมูลที่กำหนดให้

มิติที่ 3 ผลของการคิด (Product) เป็นมิติที่แสดงถึงผลที่ได้จากการทำงานของสมอง เมื่อสมองได้รับข้อมูลจากมิติที่ 1 และใช้ความสามารถในการตอบสนองสิ่งเร้า ซึ่งเป็นวิธีการคิดตามมิติที่ 2 ผลที่ออกมาเป็นมิติที่ 3 ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้านคือ

1. หน่วย (Units) หมายถึง ส่วนย่อยๆ ที่ถูกแยกออกมา มีคุณสมบัติเฉพาะของตนเองที่แตกต่างไปจากสิ่งอื่นๆ เช่น หมา แมว มด นก เป็นต้น

2. จำนวน (Classes) หมายถึง กลุ่มของสิ่งมีชีวิตที่มีคุณสมบัติบางประการร่วมกัน เช่น สุนัข ปลาวาฬ คน เป็นพวกเดียวกัน เพราะต่างเลี้ยงลูกด้วยนมเหมือนกัน

3. ความสัมพันธ์ (Relations) หมายถึง ผลของการเชื่อมโยงความคิดแบบต่างๆ ตั้งแต่ 2 หน่วยเข้าด้วยกัน โดยอาศัยลักษณะบางประการเป็นเกณฑ์ อาจอยู่ในรูปของหน่วยกับหน่วย จำพวกกับจำพวก ระบบกับระบบ เช่น พระกับวัด นกกับตัว เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับที่อยู่อาศัย

4. ระบบ (Systems) หมายถึง การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของผลที่ได้หลายๆ คู่เข้าด้วยกันอย่างมีระบบ เช่น 2,4,6,8 ซึ่งเป็นระบบเลขคู่

5. การแปลงรูป (Transformation) หมายถึง การแปลงรูป ปรับปรุง การให้นิยามใหม่ การตีความหมาย การขยายความ หรือการจัดองค์ประกอบของข้อมูลที่กำหนดให้เสียใหม่ เพื่อนำไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่น เช่น การแปลงรูป

6. การประยุกต์ (Implications) หมายถึง การคาดหวังหรือทำนายเรื่องบางอย่างจากข้อมูลที่กำหนดให้เกิดความต่างไปจากเดิมเช่น เมื่อเห็น ก็คาดว่าเป็นสัญลักษณ์ของสภากาชาด

ทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ดนี้ นับว่าเป็นพื้นฐานในการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ เพราะกิลฟอร์ดได้อธิบายว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะการคิดแบบอเนกนัย (Divergent Thinking) คือ ความคิดหลายทิศทางหลายแง่มุม คิดได้กว้างไกล ซึ่งเป็นลักษณะการคิดที่จะนำไปสู่การประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ จากข้อสรุปนี้ทำให้มีการศึกษาเรื่องความคิดสร้างสรรค์อย่างกว้างขวางขึ้นในเวลาต่อมา

กิลฟอร์ดนักจิตวิทยาชาวอเมริกาได้อธิบายว่า การคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถทางสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายทิศทาง ประกอบด้วย

1. ความคิดริเริ่ม คือ มีความคิดที่แปลกใหม่ แตกต่างไปจากความคิดแบบเดิมๆ ชอบปรับปรุงเปลี่ยนแปลง กล้าคิดกล้าแสดงออก

2. ความคิดคล่องตัวคือ ปริมาณความคิดที่มีหลากหลายคำตอบในเรื่องเดียวกัน และการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

3. ความคิดยืดหยุ่น คือ รูปแบบการคิดที่ไม่ตายตัว คิดได้หลายประเภทหลายทิศทางและหลายแง่มุมอย่างอิสระ

4. ความคิดละเอียดลออ คือ การให้รายละเอียดต่อความคิดนั้นได้อย่างครบถ้วนรอบด้าน สามารถผสมผสานทำให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมาได้

คุณครูสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้เด็กได้ โดยการตั้งคำถามปลายเปิดง่าย ๆ เช่น “ถ้าพูดถึงสีเขียว เด็ก ๆ จะนึกถึงอะไรบ้าง” ซึ่งคำตอบที่หลากหลายของเด็ก ๆ สามารถแสดงถึงทักษะการคิดในทิศทางต่าง ๆ กัน เด็กที่นึกถึงสิ่งที่มีสีเขียวได้หลายชนิด เช่น ใบไม้ ผัก ฝรั่ง มะม่วง องุ่น ต้นหญ้า ฯลฯ และตอบได้รวดเร็ว ย่อมแสดงถึงทักษะการคิดคล่องตัว ในขณะเดียวกัน เด็กบางคนที่มีทักษะในการคิดยืดหยุ่นสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่มีเข้ากับคำถามและให้คำตอบที่ต่างออกไป เช่น นึกถึงทหาร ความร่มเย็น ความอุดมสมบูรณ์ เป็นต้น ฉะนั้นการตั้งคำถามให้เด็กตอบ แล้วช่วยชี้นำให้เขาฝึกคิดอย่างรอบด้านเป็นวิธีที่ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้เป็นอย่างดี

ถึงเวลาแล้วที่คุณครูจะต้องช่วยกันพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอย่างจริงจัง โดยการกระตุ้นให้พวกเขาได้ลองคิด ทำสิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระ เพื่อฝึกคิดให้กว้างไกลหลายทิศทาง ซึ่งเป็นการสร้างฐานพลังทางความคิดอัน

2.2 ลักษณะของความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะความคิดแบบอบเนกนัย (Divergent Thinking) คือ การคิดหลายๆแง่มุมหลายๆทาง คิดให้มากที่สุดเท่าที่จะนึกได้ เป็นการมองปัญหาในแนวกว้าง เหมือนกับแสงอาทิตย์ที่แผ่รัศมี ออกรอบด้าน คนที่มีความคิดสร้างสรรค์นั้นจะเป็น

1. **คนที่มีความคิดริเริ่ม (Originality)** คือมีความคิดที่แปลกใหม่ต่างจากความคิดธรรมดาของคนทั่วไป

2. **มีความคิดยืดหยุ่น (Flexibility)** คือมีความสามารถในการคิดหาคำตอบได้หลายทิศทางหลายแง่มุม

3. **มีความคิดคล่องแคล่ว (Fluency)** คือสามารถคิดหาคำตอบได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว รวดเร็ว และได้คำตอบมากที่สุดในเวลาจำกัด

4. **มีความคิดละเอียดลออ (Elaboration)** คือการคิดได้ในรายละเอียดเพื่อขยายหรือตกแต่งความคิดหลักให้ได้ความหมายที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สรุป คือ ลักษณะของความคิดสร้างสรรค์ เป็นการคิดของบุคคลที่มีความคิดเป็นของตนเองมีความคิดที่กว้างขวางไม่มีข้อจำกัด มีความเฉียบคม คิดเร็ว และรอบคอบ (GUILFORD, 1995)

2.3 คุณสมบัติของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์สามารถปลูกฝังได้ หากเราสามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

2.3.1. เป็นผู้ที่มีพื้นฐานศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ต่างๆ อยู่เสมอ โดยเป็นนักอ่านนักค้นคว้า เข้าร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมและการจัดนิทรรศการต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ซึ่งเป็นคุณสมบัติพื้นฐานที่สำคัญยิ่ง เพราะความรู้รอบตัวและประสบการณ์อย่างกว้างขวางจะเป็นรากฐานในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้เจริญงอกงามตลอดไป

2.3.2. เป็นผู้ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นโดยไม่ยึดมั่นในความคิดเห็นของตนเองมากเกินไป มีความคิดในทางประนีประนอม ยืดหยุ่นและยอมรับความเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

2.3.3. กล้าคิด กล้าทำอย่างมีกระบวนการ รู้จักการศึกษา วิเคราะห์ปัญหาสาเหตุของปัญหา แนวทางแก้ปัญหา โดยมีทางเลือกอย่างหลากหลายเพื่อนำมาวางแผน ปฏิบัติตามแผนและปรับปรุงพัฒนางานให้ดีขึ้นนั่นก็คือ การพัฒนาให้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ซึ่งเป็นคุณสมบัติของนักสร้างสรรค์

2.3.4. เป็นนักแก้ปัญหาโดยไม่หวั่นหรือท้อแท้ต่อปัญหาอุปสรรคใดๆ มีความยินดีและพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาต่างๆ และคิดค้นวิธีแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย ผู้ที่มีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาจะสามารถนำประสบการณ์มาสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างรวดเร็ว

2.3.5. ชอบสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่แปลกแหวกแนว ไม่เหมือนผู้อื่นแต่ผลงานที่ปรากฏย่อมมีคุณค่า และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นในเวลาต่อมา

2.4 กระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะ

การสร้างสรรค์งานศิลปะมีกระบวนการหรือขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

2.4 1. การรับรู้ (Perception) คือ การที่มนุษย์ใช้ประสาทสัมผัสด้านต่างๆ รับรู้และชื่นชมในธรรมชาติและสภาพแวดล้อมรอบตัว ได้แก่ การสัมผัสรับรู้ด้วยประสาทตาในการมองเห็นความงามของธรรมชาติ เช่น ภาพดอกบัวที่ชูช่ออยู่เหนือน้ำ ภาพดวงอาทิตย์ยามลับขอบฟ้า และการสัมผัสด้วยประสาทหูในการได้ยินเสียงจากธรรมชาติหรือจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น เสียงเครื่องอันไพเราะและบริสุทธิ์ เสียงน้ำตกกระทบโขดหิน ภาพและเสียงเหล่านี้เป็นแรงบันดาลใจให้มนุษย์สร้างสรรค์งานศิลปะ เช่น วาดภาพบันทึกความงามและความรู้สึกจากธรรมชาติ แต่งเพลงหรือบรรเลงดนตรีบรรยายความงามของธรรมชาติหรือเลียนเสียงธรรมชาติ

2.4.2. ประสบการณ์ (Experience) คือ การที่มนุษย์ผ่านภาวะการรับรู้ ได้เห็น ได้ฟัง และได้ปฏิบัติด้วยตนเองมาแล้วบ่อยครั้งจนสั่งสมเป็นประสบการณ์และความชำนาญ เช่น ศิลปินมีใจรักและชื่นชมความงามของธรรมชาติ โดยเฉพาะดอกไม้ นานาพรรณ จึงมักจะเข้าไปสัมผัสชื่นชมกับความงามของธรรมชาติเหล่านั้น และนิยมถ่ายทอดความงามด้วยการวาดภาพ จึงเกิดประสบการณ์และความชำนาญในการวาดภาพธรรมชาติเป็นพิเศษ ศิลปินบางคนมีความเจนจัดในการวาดภาพสีน้ำ นักเรียนอาจวาดภาพจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

2.4.3. จินตนาการ (Imagination) คือ การคิดสร้างภาพในจิตใจก่อนที่จะสร้างสรรค์ออกมาเป็นผลงานศิลปะ โดยมีพื้นฐานมาจากการได้สัมผัส รับรู้ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมจนเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะ สั่งสมเป็นประสบการณ์และความชำนาญ ขยายผลเป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยจินตนาการ มิใช่เพียงการถ่ายทอดจากประสบการณ์และจากสิ่งที่ตามองเห็นเท่านั้น แต่เป็นการแสดงออกจากภายในสู่ภายนอก สะท้อนความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระและหลากหลาย ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับสภาพการรับรู้ แรงบันดาลใจ และประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์งานที่แตกต่างกัน (จระกฤษฎ์ โพธิ์ระหงส์)

สร้างสรรค์เป็นประโยคที่มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ทั้งในความหมายเชิงวิชาการ และความหมายทางจิตวิทยา ดังนี้

คำว่า สร้างสรรค์ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายว่าเป็นการสร้างให้มีให้เป็นขึ้น (มักใช้ทางนามธรรม) เช่น สร้างสรรค์ความสุขความเจริญให้แก่สังคม มีลักษณะริเริ่มในทางดี เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ศิลปะสร้างสรรค์

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ไว้ ว่าเป็นความสามารถทางสมองของบุคคลที่จะคิดได้หลายทิศหลายทาง หรือคิดได้หลายคำตอบ และความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดความคิดใหม่ต่อเนื่องกันไป และความคิดสร้างสรรค์นี้อาจเป็นความคิดใหม่ผสมผสานกับประสบการณ์ก็ได้จากความหมายสรุปได้ว่า “สร้างสรรค์” คือความคิดความสามารถของบุคคลในการคิดสร้างสรรค์ศิลปะจัดทำหรือสร้างสิ่งประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการของตนเองและสังคม

2.5 ประเภทของความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์สร้างสรรค์สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลักๆ ได้แก่

2.5.1 ความคิดสร้างสรรค์ ทางด้านความคิด (Creative in Thinking) เป็นความคิดที่ก่อให้เกิดวิธีแก้ปัญหาและพัฒนางานหรือการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ มีวิธีคิด

ในการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้ทราบสาเหตุของปัญหาที่จะนำไปสู่การหาแนวทางแก้ปัญหา เช่น การประชุมสัมมนาเพื่อระดมสมองระดมความคิดร่วมกันจากหลายๆ ฝ่ายหลายองค์กร

2.5.2 ความคิดสร้างสรรค์ ทางด้านความงาม (Creative in Beauty) เป็นความคิดเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ความงามที่แปลกใหม่ให้งดงามและมีคุณค่ายิ่งขึ้น เช่น การสร้างสรรค์งานศิลปะ การออกแบบสีสันทันและลวดลายเสื้อผ้า การตกแต่งห้องเรียน บ้าน สำนักงาน ให้มีความงามและแปลกใหม่ ความคิดสร้างสรรค์ทางด้านความงาม ถือเป็นความคิดสร้างสรรค์ในทางปฏิบัติ

2.5.3 ความคิดสร้างสรรค์ ทางด้านประโยชน์ใช้สอย (Creative in Function) เป็นความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับการดัดแปลงสิ่งต่างๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าหรือทำให้มีคุณค่าทางประโยชน์ใช้สอย เช่น การนำสิ่งของเหลือใช้หรือนำวัสดุต่างๆ มาทำเป็นสิ่งประดิษฐ์ให้เกิดประโยชน์ต่อการใช้สอย

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นทั้งพรสวรรค์ที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดและเกิดจากการศึกษาเรียนรู้เมื่อมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักพื้นฐานในการสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ ก็สามารถสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมได้

2.6 การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็ก

ขอบเขตของความรู้ในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและแผ่ขยายออกอย่างรวดเร็ว การแข่งขันเชิงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอนาคตโดยเฉพาะศักยภาพในการคิดและสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ให้เกิดขึ้นจากความท้าทายที่จะกระตุ้นให้มนุษย์ได้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในสิ่งแวดล้อมรอบตัว

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการคิดที่เกี่ยวข้องกับการคิดสิ่งใหม่ๆ ซึ่งขัดแย้งกับความคิดเดิมๆ โดยตั้งเป้าประสบการณ์เก่าๆ ออกมาทั้งหมด และเลือกที่จะสร้างแบบแผนใหม่ๆ ออกมาให้ปรากฏ ซึ่งการจัดแบบแผนของการคิดใหม่นี้เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ความคิดคล่องตัว (Fluency) เป็นความสามารถที่ผลิตความคิดที่นุ่มนวลและรวดเร็วในการแก้ปัญหา และความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) เป็นความสามารถในการค้นพบลักษณะที่มีความหลากหลาย สมองมนุษย์ สามารถคิดเชื่อมโยงประสานสัมพันธ์กันระหว่างความรู้และประสบการณ์ทำให้เกิดการต่อยอดความรู้เดิมและการต่อยอดจินตนาการออกไป

การพัฒนาและการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ จึงจำเป็นต้องบ่มเพาะตั้งแต่เยาว์วัยเพื่อเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรบุคคลของชาติในอนาคต ความคิดสร้างสรรค์เป็น

สมรรถภาพทางด้านสมองที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน เป็นพลังทางความคิดและพลังที่แสดงออกแล้วมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นผลผลิตของความคิดสร้างสรรค์เป็นผลงานที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

ความคิดสร้างสรรค์เป็นพฤติกรรมที่มีคุณค่าและมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพราะคนที่มีความคิดสร้างสรรค์มักจะเป็นผู้ที่มีความท้าทายที่จะนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่ประเทศชาติ บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์มีความท้าทายที่สำคัญ และเป็นที่ต้องการของสังคมปัจจุบันอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เนื่องจากสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทำให้ขบคิดและแก้ปัญหาและพร้อมที่จะกระทำสิ่งที่เป็นโยบายขึ้นต่อตนเอง และสังคมโดยรวม

คุณค่าของความคิดสร้างสรรค์ สามารถสรุปได้เป็น 2 มิติ คือ มิติทางสังคม และมิติทางปัจเจกชน ซึ่งมิติทางสังคมนั้นเป็นสิ่งที่บุคคลได้คิดสร้างสรรค์สิ่งหนึ่งเพื่อประโยชน์สุขและความก้าวหน้าของสังคม หรือหาวิธีแก้ไขปัญหาจนประสบความสำเร็จ มีประโยชน์ต่อสังคม ส่วนมิติทางปัจเจกชนเป็นความสามารถในการสร้างสรรค์ที่มีคุณค่าต่อผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ ภาควิชาใจและมั่นใจในความสามารถของตนเอง จะส่งผลไปถึงแบบแผนบุคลิกภาพและความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม

ความคิดสร้างสรรค์สามารถช่วยในการคิดแก้ปัญหา สร้างความสนใจสิ่งต่างๆ รอบตัวซึ่งแสดงออกโดยการศึกษา ค้นคว้า ค้นหา ทดลอง และยังก่อให้เกิดจินตนาการ ความคิดแผกและท้าทายให้เกิดการสร้างมุมมองใหม่ๆ จึงเป็นทางเลือกที่สังคมต้องการ นั้นหมายความว่าความคิดสร้างสรรค์จะต้องเกิดการสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ นำไปประยุกต์ใช้ได้และมีความเหมาะสมสอดคล้องตามสถานการณ์

ความคิดสร้างสรรค์จึงกลายเป็นสิ่งที่สำคัญและสังคมต้องการ การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยจึงเป็นช่วงแห่งการสร้างรากฐานของการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความคิดสร้างสรรค์ส่งเสริมกระบวนการคิดให้มีความซับซ้อน สามารถที่จะรับรู้ปัญหา เห็นปัญหา สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดใหม่ๆ ได้ง่าย สร้างหรือแสดงความคิดเห็นใหม่ๆ และปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นซึ่งเปรียบได้กับ การนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการเรียนรู้สามารถค้นพบปัญหา วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น ตั้งสมมติฐานของปัญหา ทดสอบสมมติฐาน และค้นพบคำตอบ ค้นพบสิ่งใหม่ และนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ

การเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัยเกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยมีแบบแผนที่แตกต่างกันออกไปจากพัฒนาการด้านอื่นๆ Torrance ได้สรุปพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์เด็กทารก ก่อนวัยเรียน (อายุ 0-6 ปี) ว่าเด็กมีความสามารถพัฒนาจินตนาการ

ได้ตั้งแต่ขวบปีแรกด้วยการเรียนรู้จากสิ่งเร้ารอบตัว เช่น เสียง จังหวะ เมื่ออายุ 2 ขวบ ความกระตือรือร้นที่จะให้ประสาทสัมผัสเริ่มมีมากขึ้นตามลำดับ ช่วงอายุ 2-4 ปี เด็กสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากประสบการณ์ตรง และประสาทสัมผัสที่พร้อมสำหรับสิ่งแปลกใหม่ตามธรรมชาติ เริ่มมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองมักทำในสิ่งที่เกินความสามารถของตนเอง ชอบจินตนาการ จวบจนอายุช่วง 4-6 ปี เด็กเริ่มสนุกสนานกับการวางแผน การเล่นและสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ต่างๆ แม้จะไม่เข้าใจในเหตุผลมากนัก เด็กชอบทดลองเล่นบทบาทสมมติต่างๆ โดยใช้จินตนาการของเด็กเอง

ความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะของความคิดส่วนบุคคลที่สามารถคิดได้อย่างหลากหลายและคิดได้อย่างคล่องแคล่ว เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น ลักษณะของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์เราสามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมการแสดงออก สามารถสรุปได้ดังนี้

1. มีความกระหายใคร่รู้อยู่เป็นนิจ กระตุ้นความคิดด้วยความอยากรู้อยากเห็น
2. ชอบสืบเสาะแสวงหา สำรวจ ศึกษา ค้นคว้าและทดลอง
3. ชอบซักถาม พุดคุยและตั้งคำถามที่แปลกๆ
4. ช่างสงสัยและแปลกประหลาดใจในสิ่งที่พบเห็นอยู่เสมอ
5. ช่างสังเกต จดจำ และค้นพบสิ่งที่ขาดหายไปได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว
6. ชอบแสดงออกมากกว่าเก็บกด ถ้าเกิดข้อสงสัยจะต้องรีบหาคำตอบโดยไม่รอรีรอ
7. มีอารมณ์ขันเสมอ สร้างความสุขในโลกส่วนตัวด้วยมุมมองที่แปลก
8. มีสมาธิในสิ่งที่ตนสนใจ
9. พึงพอใจและสนุกสนานกับการใช้ความคิด
10. สนใจสิ่งต่างๆ อย่างกว้างขวาง
11. มีความเป็นตัวของตัวเองสูง เปิดกว้างทางความคิดเพื่อพิจารณา
12. มีความเป็นตัวของตัวเองสูง มีความเชื่อมั่นทางความคิดและการกระทำ
13. มีความสามารถทางด้านการจินตนาการชอบคิดหาวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้แก้ปัญหา

เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์จะมีการแสดงออกทางพฤติกรรม ซึ่งเราสามารถสังเกตและส่งเสริมให้เด็กได้มีพัฒนาการทางความคิดให้เป็นบุคคลที่สร้างสรรค์สังคมและตนเองได้เป็นอย่างดีการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จะเป็นที่จะต้องเรียนรู้และฝึกฝนโดยเน้นกระบวนการเทคนิควิธีเป็นสำคัญ มากกว่าการเรียนรู้ที่ตัวเนื้อหาสาระ เมื่อความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่แฝง

เร้นภายในตัวตนของบุคคล การส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่เยาว์วัยจึงสามารถที่จะกระทำได้โดยอาศัยเทคนิควิธีการต่างๆ อย่างหลากหลาย

กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์นั้นต้องมีความต่อเนื่อง มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่างๆตลอดจนมีความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กตามระดับ และความสามารถในการแสดงออก เด็กควรได้รับการส่งเสริมให้แสดงออกได้อย่างอิสระเท่าที่โอกาสและสิ่งแวดล้อมจะอำนวย การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยต้องมาจากประสบการณ์การเล่นการได้สัมผัสต่างๆด้วยตัวเด็กเองเป็นสื่อการเรียนรู้ที่สำคัญของเด็ก ซึ่งการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยที่การเรียนรู้ของเด็กได้มาจากการเล่นเป็นสำคัญ การสร้างสถานการณ์และจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้

การส่งเสริมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สามารถทำได้ด้วยวิธีการต่างๆหลายวิธีด้วยกันอาทิการระดมพลังสมอง การคิดให้ได้ปริมาณมากและมีคุณภาพในช่วงเวลาที่จำกัด การฝึกจินตนาการหรือการคิดฝัน คิดในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น การฝึกแก้ปัญหาสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยและอิสระช่วงแรกของชีวิตจนถึง 5 ขวบ เป็นช่วงที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์และจะค่อยๆลดลงเมื่อเป็นผู้ใหญ่

การส่งเสริมและพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ การส่งเสริมอิสรภาพในการทำงานการหัดให้เด็กได้รู้จักชื่นชม และมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งต่างๆ ที่ควรได้รับการพัฒนา การจัดกิจกรรมให้เด็กได้กระทำตามที่เด็กพึงพอใจ การพักผ่อนเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ การสร้างวินัยในการทำงานที่ดีการให้โอกาสเด็กเพื่อค้นพบการสำรวจ ตรวจสอบ ค้นคว้าและทดลองเพื่อค้นพบคำตอบด้วยตัวเองและคำนึงถึงความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของเด็กแต่ละคน

การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์นั้นต้องให้เด็กฝึกคิดแยกไปจากคนอื่นฝึกหัดให้เป็นคนช่างสังเกต ฝึกตนเองให้มีความคุ้นเคยกับสิ่งที่แปลกอยู่เป็นประจำ ให้อิสรภาพและเวลาในการคิดคิดเชิงสมมติอยู่เสมอกะตุ้นให้เกิดการคิดอย่างคลุ้มเครือ ไม่ยึดติดกับความถูกต้องและความผิดพลาดแนวทางในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กนั้น ได้แก่

1. สอนให้เด็กได้รู้จักคิด คิดเป็น คิดหลายๆ แง่ และสามารถคิดแก้ปัญหาได้สำเร็จ

2. กระตุ้นให้เด็กกล้าแสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาในวิธีที่สร้างสรรค์

3. ส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักใช้จินตนาการและความสามารถของตนเอง

4. เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

5. ส่งเสริมให้เด็กรู้จักการถาม และสนใจต่อคำถามของเด็ก

6. นำวิธีการสอนที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง
7. สนับสนุนให้เด็กแสดงออกทางความคิดในเชิงสร้างสรรค์
8. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างอิสระ
9. จัดสภาพห้องเรียนให้ดูแปลกใหม่อยู่เสมอ
10. ไม่ควรกำหนดรูปแบบความคิดและบุคลิกภาพของเด็กมากเกินไป

เมื่อเด็กเล่นจะแสดงพฤติกรรมอันเป็นความสามารถส่วนรวมในระดับที่มีอยู่ในตัว ออกมาการคิดอย่างหลากหลายทิศทาง คิดริเริ่ม และคิดแก้ปัญหาต่างๆ จะเกิดขึ้นจากกิจกรรมการเล่นอย่างอิสระผ่านของเล่นเป็นเครื่องมือที่เด็กใช้ในการเล่น ซึ่งการเลือกของเล่นต้องใช้อายุเป็นเกณฑ์ ไม่จำเป็นต้องอุปกรณ์สำเร็จรูปเพียงแต่อุปกรณ์ของเล่นต้องเป็นอุปกรณ์ที่เปิดโอกาสให้เกิดการค้นพบตัวเองได้คิดค้นหา พัฒนาและคิดสร้างสรรค์ เช่น แท่งไม้ เศษผ้า ซึ่งเด็กสามารถนำไปคิดเป็นของเล่นได้หลายทิศทาง ภายหลังการเลือกของเล่นที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเล่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์แล้ว ผู้ปกครองต้องพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ มีใจกว้างที่จะยอมรับความคิดเห็นการกระทำและผลงานของเด็กส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจแก่เด็กผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์

เด็กปฐมวัยพัฒนาสติปัญญาของตนเพื่อการเรียนรู้สิ่งที่อยู่รอบตัวจากการสังเกต การเล่นและการซักถามสิ่งที่เด็กอยากรู้อยากเห็น พฤติกรรมทางการจำแนก การมองเห็นความสัมพันธ์และการเรียงลำดับ โดยเด็กจะพยายามเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัว การเรียนรู้สิ่งต่างๆ ของเด็กวัยนี้ต้องอาศัยประสบการณ์ตรงที่ได้รับการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม เด็กต้องเกิดความภูมิใจและพอใจที่จะทำพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งนั้นๆ

1. การจัดหาและเลือกสื่อเพื่อพัฒนาสติปัญญาและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ควรคำนึงถึงลักษณะของสื่อดังนี้
2. ความเหมาะสมของสื่อตามวัยของเด็ก วัยปฐมวัยนั้นควรเป็นสื่อที่ช่วยสร้างความสนใจของเด็กให้มีความอยากรู้อยากเห็น
3. คุณภาพในแง่ความปลอดภัย ความคงทน และการออกแบบ สื่อที่ดีสำหรับเด็กปฐมวัย จะต้องทำด้วยวัสดุที่ไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อเด็ก สื่อต้องไม่สะสมปนตะกั่ว ขนาดมุมไม่แหลมคม
4. ประโยชน์ใช้สอย สื่อที่มีคุณภาพ ควรคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ได้หลายๆ อย่าง หรือนำมาดัดแปลงใช้ได้หลายโอกาส เล่นได้หลายคน และหลายวัตถุประสงค์

5. ประหยัด สะดวกในการจัดหาให้มีความหลากหลายและจำนวนที่เพียงพอ สื่อที่จะให้ประสบการณ์ตรงกับเด็กนั้นควรจะหาซื้อง่าย หรืออาจทำขึ้นมาได้เอง

การจัดประสบการณ์เพื่อการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ด้วยสื่อของเล่นจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้สึกลงตัว การขีดเขียนด้วยเครื่องมือต่างๆ การสร้างด้วยวัสดุต่างๆ ให้เด็กมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์ด้วย ดังนั้น เราจึงต้องรู้จักจัดหาและเลือกสื่อที่มีประโยชน์มีประสิทธิภาพและประหยัดมาจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กด้วย

การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ระหว่างที่เด็กเกิดปฏิสัมพันธ์กับสื่อของเล่นต่างๆ เป็นสิ่งที่ครูและผู้ปกครองคำนึงถึงว่าจะขาดเสียไม่ได้ การสร้างบรรยากาศในการเล่น เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สามารถจัดกระทำได้ ดังนี้

1. สร้างความรู้สึกลดภัยทางจิต บรรยากาศแห่งความไว้วางใจและการสนับสนุนซึ่งกันและกันทำให้เด็กมีอิสระในการคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่
2. เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีบุคคลอื่น หรือสิ่งอื่นใดมารบกวนการเล่น
3. เปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจ ค้นคว้า และสร้างสรรค์งานจากสื่อของเล่นด้วยตัวเอง
4. ให้ความสนใจ และส่งเสริมให้เด็กใช้จินตนาการของตนเองอย่างเต็มที่ โดยพยายามขจัดอุปสรรค หรือข้อจำกัดต่างๆ ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กให้น้อยลง
5. สร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยการยอมรับอีกทั้งกระตุ้นให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระด้วยสถานการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือกันโดยไม่มีการแข่งขัน
6. จัดห้องเรียนแบบยืดหยุ่น ให้มีพื้นที่กว้างๆ เพื่อสามารถทำกิจกรรมบนพื้น ละสามารถดัดแปลงให้ทำงานเป็นกลุ่ม จับคู่ หรือทำงานเดี่ยว อย่างคล่องตัว
7. ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของความคิดเห็น และคำถามของเด็ก อีกทั้งพยายามตอบคำถามอย่างจริงจังเพื่อแสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นและคำถามนั้นมีคุณค่า

บรรยากาศการเล่นเป็นปัจจัยเอื้อให้เด็กได้นำเสนอ และดึงความคิดสร้างสรรค์ที่แฝงเร้นภายในตัวเองออกมา เมื่อการเล่นไม่ใช่อุปสรรคที่ขวางกั้น การเกิดและปรับเปลี่ยนให้กลายเป็นความคิดสร้างสรรค์ โอกาสที่พัฒนาความคิดจะออกมา ก็จะเป็นไปได้

ผู้ปกครองและนักการศึกษาควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสวงหาจินตนาการ กระตุ้นเพื่อส่งเสริมศักยภาพที่แท้จริงด้วยสื่อของเล่น การสร้างสภาวะไร้ขอบเขตจะช่วยให้เด็กไม่ติดตันทางความคิดผลผลิตแห่งการคิดอย่างอิสระก็คือ ความคิดสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่และเหมาะสมต่อ

การพัฒนาตนเองและสังคม เด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้มากกว่าผู้ใหญ่ ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมทรัพยากรบุคคลของชาติให้เป็นบุคคลที่สร้างสรรค์ การส่งเสริมความองอาจของความคิดสร้างสรรค์จึงต้องกระตุ้นและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นทักษะ(วีณา ประชากุล & ประสาท เนืองเฉลิม, 2553)

3.การพัฒนาทางศิลปะ

เด็กๆทุกคนล้วนมีวิญญาณของศิลปินน้อยอยู่ในตัว การวาดรูประบายสีจึงเป็นกิจกรรมสุดเพลิดเพลินเกินห้ามใจสำหรับเด็กๆ ซึ่งคุณพ่อคุณแม่คงจะสังเกตเห็นกันอยู่บ่อยๆ ว่าลูกน้อยแสนซนของเราสามารถสงบนิ่งและมีสมาธิได้เป็นเวลานานๆเมื่อมีดินสอ พร้อมกระดาษและสีเทียนอยู่ในมือแต่จนกระทั่งออกจากความสนุกสนานเพลิดเพลิน ศิลปะยังแฝงไปด้วยประโยชน์หลากหลายต่อการพัฒนาการและทักษะด้านต่างๆ ของเด็กๆ ที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ

3.1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย

การระบายสี การขีดเขียน รวมถึงการวาดรูป ล้วนมีส่วนช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อมือทั้งมัดเล็กและมัดใหญ่ (Motor skill) และเป็นการฝึกการทำงานที่สัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา ซึ่งในช่วงแรกๆ เด็กๆ จะยังไม่สามารถควบคุมกล้ามเนื้อเหล่านี้ได้ดีนัก น้องอาจจะระบายออกนอกเส้นบ้าง แต่เมื่อฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง พร้อมไปกับวัยที่เติบโตขึ้นเด็กๆ ก็จะสามารถวาดและควบคุมทิศทางการระบายได้ดีขึ้น

มากไปกว่านั้นการทำงานศิลปะก็เปรียบเสมือนประตูเข้าสู่โลกแห่งจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กๆ ในวัยที่จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์กำลังเบ่งบาน ศิลปะคือช่องทางในการถ่ายทอดและสื่อสารซึ่งความคิดที่เค้าไม่สามารถสื่อสารออกมาทั้งหมดด้วยคำพูดหรือการเขียน และเป็นการเปิดโอกาสให้เค้าได้ต่อยอดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการลงบนพื้นที่ที่ไม่มีคำว่าถูกหรือผิด รวมถึงได้พัฒนาทักษะในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในระหว่างทำงานศิลปะอีกด้วย

ศิลปะยังช่วยพัฒนาสมาธิ อารมณ์ การมองโลกในแง่บวก ช่วยให้น้องๆ ได้เรียนรู้ถึงความสุนทรีย์ และรู้จักชื่นชมความสวยงามของสิ่งต่างๆ นอกจากนี้การที่ ศิลปะ ไม่มีคำว่าถูกหรือผิด ยังช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความภาคภูมิใจในตัวเองซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเข้าสังคมให้กับเด็กๆ

แต่ทั้งนี้เด็กในแต่ละช่วงวัยก็จะมีความสามารถในการขีดเขียนและทำงานศิลปะที่แตกต่างกันซึ่งเป็นสิ่งที่คุณพ่อคุณแม่ควรทำความเข้าใจ เพื่อจะได้ส่งเสริมให้ถูกต้องสอดคล้องไป

กับช่วงวัยและพัฒนาการ (วิกเตอร์ โลเวนเฟลด์ & Victor Lowenfeld) นักการศึกษาศิลปะชาวอเมริกัน ได้แบ่งขีดความสามารถทางศิลปะตามอายุของเด็กไว้ดังนี้

1. อายุ 0-2 ปี เด็กจะใช้ประสาทสัมผัสรับรู้เกี่ยวกับศิลปะ ด้วยการดู การฟัง การรับรสและสัมผัสกลิ่น

2. อายุ 2 – 4 ปี เป็นขั้นขีดเขียน (Scribbling Stage) เด็กๆจะเริ่มใช้อุปกรณ์ทางศิลปะเล่น ขูด เขียน ลาก วาดแบบไม่มีความหมาย และเป็นเพียงแค่การทำเพื่อความสนุกสนาน

3. อายุ 4 – 7 ปี เป็นขั้นก่อนมีแบบแผนหรือขั้นเริ่มต้นเขียนภาพให้มีความหมาย (Pre-schematic Stage) นื่องๆ จะเริ่มวาดให้เข้าใจด้วยการแทนค่าเป็นสัญลักษณ์ นื่องบางคนจะสามารถสื่อถึงความหมายได้โดยการบอกเล่าแต่ลักษณะการวาดจะเป็นรูปที่ยังไม่เหมือนจริง

4. อายุ 7 – 9 ปี เป็นขั้นของการใช้สัญลักษณ์หรือขั้นเขียนภาพได้คล้ายของจริง (Schematic Stage) ซึ่งเด็กเริ่มจะสามารถวาดรูปคล้ายจริงได้หรือลอกแบบตามสิ่งที่เห็น

ความสามารถในเรื่องการวาดรูปของเด็กจะมีการพัฒนาเป็นขั้นเป็นตอนอย่างค่อยเป็นค่อยไปสอดคล้องไปกับวัยของเด็ก แต่ในเรื่องการระบายสีนั้น สามารถส่งเสริมให้กับเด็ก ๆ ได้ตั้งแต่วัยเด็กโดยอาจเริ่มที่การบอกชื่อของสีวัตถุต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะทำให้เด็กๆ เริ่มเรียนรู้และสามารถจดจำสีต่าง ๆ ได้ แล้วจึงค่อยเริ่มพัฒนากล้ามเนื้อมือมัดเล็กและมัดใหญ่ผ่านการระบายสีในขนาดพื้นที่ที่เล็กใหญ่แตกต่างกัน

ศิลปะนั้นเป็นทักษะที่ต้องการฝึกฝนและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การชื่นชมและให้กำลังใจ จะเป็นการสร้างรากฐานแห่งความมั่นใจให้กับเด็กๆว่าทำออกมาได้ดีและถูกต้อง จนเกิดความคุ้นเคยและเป็นแรงส่งเสริมให้เด็กๆกล้าที่จะทำและคิดสร้างสรรค์ต่อไปจนเป็นลักษณะนิสัยที่ติดตัวไปในอนาคต ในวัยนี้เหมาะที่ครูจะฝึกอบรมพวกเขาให้มีสำนึกแห่งการรู้จักตนเอง (Self-awareness) ต่อสังคม ความสนใจเกี่ยวกับชีวิตของตนเองและผู้อื่นที่อยู่รอบข้าง การยอมรับตนเองและความหมายของอิสรภาพ ลักษณะเด่นของเด็กในวัยนี้คือการเข้าสนิทสนมกับกลุ่มเพื่อนสนิทของตนหรือมีจิตตาอารมณ์กลุ่มที่เหนียวแน่นมาก การเข้าสังกัดกลุ่มเพื่อนนี้เป็นโอกาสให้เด็กๆได้รับประสบการณ์แห่งคำว่ามีตรภาพ ยังเป็นการตรวจสอบความสามารถในการเป็นผู้นำหรือผู้ตาม การรู้จักทำงานร่วมกันกับผู้อื่นและเป็นการประเมินตนเองในการมี ความสัมพันธ์กับเพื่อนๆของเขา เด็กในวัยนี้ต้องการการยอมรับเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและการประกาศอย่างสาธารณะถึงความสำเร็จหรือการได้รับเกียรติที่เป็นเครื่องหมาย สัญลักษณ์ พวกเขาต้องการการสรรเสริญการชื่นชมจากคนอื่น ๆ ในกลุ่มโดยการแสดงออกมาให้เห็นว่าเขาสามารถทำอะไรบางสิ่งได้อย่างดี เด็กในช่วงวัยนี้เริ่มรู้สึก ได้ถึงความแตกต่างของผู้คนรอบข้าง เขาอยากรู้อยากเห็น

เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ มากขึ้น คนแปลกหน้า คนต่างชาติต่างศาสนาและเผ่าพันธุ์ สนใจเกี่ยวกับผู้คนต่างๆ สถานที่และสิ่งใหม่ๆ จากสิ่งต่างๆ เหล่านี้พวกเขาสามารถเสริมสร้างทัศนคติของตนเองขึ้นมาได้ เด็กในวัยนี้มีอุปสรรคเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างสิ่งที่ถูกกับสิ่งที่ผิด พวกเขาต้องการรูปแบบเพื่อจะได้เลียนแบบและเรียนรู้จากคำแนะนำที่ได้รับอย่างเคร่งครัด ตามสถานการณ์ที่เคยได้รับการเรียนรู้มาแล้ว เขาสามารถตัดสินใจเรื่อง “ถูก” หรือ “ผิด” ได้ตามเนื้อหาแต่ยังขาดการไตร่ตรองหรือการเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมต่างๆ (จิตต์จรัส ศิริธนา & กฤษณา วัชรศิลป์, 2012)

(พระพงษ์ กุลพิศาล, 2531) ได้กล่าวว่า พัฒนาการทางศิลปะเป็นกระบวนการแสดงออกทางศิลปะที่มีลักษณะเฉพาะของเด็ก ซึ่งปรากฏอยู่ในวัยจากวัยหนึ่งสู่อีกวัยหนึ่งอย่างต่อเนื่องและพัฒนาก้าวหน้าจะดำเนินไปอย่างช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับพื้นฐานความเข้าใจและความสามารถทางศิลปะ ประกอบกับสิ่งแวดล้อมและแรงจูงใจของแต่ละคน ดังจะเห็นได้จากพัฒนาการทางศิลปะของเด็กนั้น จะเริ่มต้นจากการเขียนภาพเป็นเส้นขยุกขยิก จนสามารถลากเส้นตรงได้ เพราะกล้ามเนื้อแขนและมือได้รับการควบคุมดีขึ้น

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2540: 232) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางศิลปะ เป็นพัฒนาการควบคุมทั้งด้านความคิดและทักษะ พัฒนาการทางศิลปะของเด็ก มีความพิเศษกว่าของผู้ใหญ่ในเรื่องความสามารถทางกายด้านประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว รวมทั้งความสามารถด้านสมองเชิงสร้างสรรค์ และแสดงออกทางจินตนาการ ซึ่งมีค่าต่อพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจและความคิดเชิงบวก

เคลลี่ (หรรรยา นิลวิเชียร, 2535) ศึกษางานขีดๆเขียนๆของเด็กและให้ความเห็นว่า เด็กๆทั่วโลกมีขบวนการในการพัฒนางานศิลปะเป็นขั้นตอนที่เหมือนกัน วงจรของการพัฒนาจะเริ่มจากอายุ 2 ขวบหรือก่อน 2 ขวบเล็กน้อย จนถึงอายุ 4-5 ขวบและได้จำแนกออกเป็น 4 ขั้นตอน ทำให้เราเข้าใจถึงความสำคัญของงานขีดๆเขียนๆ ทางศิลปะที่มีต่อการพัฒนาการในชีวิตของเด็กไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขีดเขียน

ขั้นขีดเขียน (Placement stage) เป็นขั้นการทดลองให้เด็ก อายุ 2 ขวบ หรือ 3 ขวบ ขีดๆเขียนๆ ตามธรรมชาติของเด็ก ซึ่งมักจะขีดเขียนเป็นเส้นตรงบ้างโค้งบ้างลงบนกระดาษที่พื้นผิวของวัสดุอื่นๆ โดยปราศจากการควบคุมใดๆ จะแสดงความรู้สึกนึกคิดของตน โลกของเขานั้นมีการขีดๆเขียนๆ นับเป็นพื้นฐานการพัฒนาด้านตนเองของเด็ก งานศิลปะของเด็กเป็นการแสดงความคิดความรู้สึกอันเป็นเอกลักษณ์ในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนาชีวิต ในความหมายนี้ คือ งานศิลปะโดยการขีดๆเขียนๆ จะเป็นการแสดงออกของเด็กแต่ละอันเป็นเอกลักษณ์ของเขาเอง

การศึกษาถึงรูปแบบต่าง ๆ ของการวางตำแหน่งของภาพของเด็ก ยกตัวอย่างเช่น เด็กอาจจะขีดเขียนลงกระดาษด้านซ้าย ด้านขวา หรือตรงกลางของกระดาษ เคลลือกได้จำแนกตำแหน่งของการขีดๆ เขียนๆ ของเด็กออกเป็น 17 ตำแหน่งและยังได้รับการยืนยันจากนักค้นคว้าอื่นๆ ว่าเด็กจะใช้รูปแบบของการวางตำแหน่งเหล่านี้ในการฝึกฝนในขั้นแรก ในแต่ละรูปแบบก็จะพบในแต่ละขั้นของการพัฒนาของเด็กเมื่อเด็กพบวิธีการขีดๆ เขียนๆ เด็กก็จะพัฒนาตำแหน่งของภาพด้วยซึ่งก็กลายเป็นส่วนหนึ่งที่สะสมอยู่ตัวเด็กตลอดเวลาของการพัฒนาด้านศิลปะจนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่

ขั้นที่ 2 ขีดเขียนเป็นรูปร่าง

ขั้นขีดเขียนเป็นรูปร่าง (Shape stage) การทดลองนี้ทำกับเด็กอายุ 3 หรือ 4 ขวบ ซึ่งจะพบว่าการขีดๆ เขียนๆ ของเขาเริ่มจะมีรูปร่างขึ้นหลังจาก Placemen stage ไม่นาน เด็กอายุ 3 หรือ 4 ขวบ เริ่มจะขีดๆ เขียนๆ เป็นรูปร่างขึ้นถ้าสังเกตอย่างใกล้ชิดจะพบว่าเด็กจะค่อยๆ เปลี่ยนจากการขีดเขียนเป็นเส้นๆ ไปเป็นแบบที่เป็นรูปเป็นร่าง โดยขั้นแรกเด็กจะขีดๆ เขียนๆ โดยลากเส้นไปมาหลายครั้งด้วย สีเทียน ดินสอหรือฟูกัน รูปร่างของภาพจะมีความหมาย และค่อยๆ ชัดเจนขึ้น แต่ไม่มีเส้นขอบเขตที่ชัดเจนหลังจากนั้นเด็กจะค่อยๆ ค้นพบรูปร่างต่างๆ ในขณะเดียวกันเส้นที่แสดงขอบเขตของรูปร่างก็ชัดเจนขึ้นเด็กจะวาดรูปร่างที่คุ้นเคยได้ เช่น วงกลม วงรี สีเหลี่ยมจัตุรัส สีเหลี่ยมผืนผ้า สามเหลี่ยมและรูปกากบาท ฯลฯ รูปแต่ละรูปเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการฝึกฝน การขีดๆ เขียนๆ ตลอดเวลา

ขั้นที่ 3 รู้จักออกแบบ

ขั้นรู้จักออกแบบ (Design stage) ขั้นนี้เด็กเริ่มมีความสามารถรวมการขีดๆ เขียนๆ ที่เป็นรูปร่างเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดเป็นรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงในช่วงนี้เด็กเริ่มจะนำรูปร่างต่าง ๆ มารวมกันเป็นโครงสร้างที่คุ้นเคย เช่น การนำเอากากบาทใส่ลงในสีเหลี่ยมผืนผ้า (รูปที่ 1) หรือรูปวงกลมเล็กใส่ลงในวงกลมใหญ่ (รูปที่ 2) รูปที่ 1 รูปที่ 2 เมื่อเด็กนำเอารูปร่างต่างๆ มารวมกัน เช่นนี้ก็แสดงว่าเด็กเริ่มเข้าสู่ขั้นตอนที่เรียกว่าขั้นรู้จักออกแบบ เด็กเรียนรู้ว่ารูปร่างต่างๆ เหล่านั้น สามารถขยับตำแหน่งได้ เช่น วางติดกัน วางใกล้ๆ กันหรือวางห่างๆ กันหรือนำรูป 2 หรือ 3 หรือมากกว่ามารวมกันเป็นแบบ นอกจากนี้เด็กยังสามารถรวมวัตถุรูปทรงต่างๆ เข้าด้วยกันมีความสามารถและรู้ว่าวัตถุต่างๆ มีสี รูปร่างน้ำหนัก คุณภาพ และมีชื่อเรียกการที่เด็กเอากากบาทใส่ลงในสีเหลี่ยมผืนผ้าหรือเอาวงกลมเล็กใส่ลงในวงกลมใหญ่ เด็กจะได้เพิ่มประสบการณ์ในการเห็น และเพิ่มความมีไหวพริบขึ้น

ขั้นที่ 4 การวาดแสดงเป็นภาพ

ขั้นการวาดแสดงเป็นภาพ (Pictorial stage) ขั้นนี้เป็นขั้นขีดๆ เขียนๆ ของเด็กอายุ

4 หรือ 5 ขวบ ซึ่งเริ่มจะแยกแยะวัตถุที่เหมือนกันตามมาตรฐานของผู้ใหญ่ได้ขั้นนี้เป็นขั้นต่อจากขั้นรู้จักออกแบบ (Design stage) เด็กอายุ 4 และ 5 ขวบ จะเริ่มเขียนรูปแบบที่ให้ภาพชัดเจนพอที่ผู้ใหญ่จะรู้ได้ ขั้นตอนนี้แสดงถึงความเป็นเด็กที่โตขึ้น และมีจินตนาการเด็กจะสามารถรวมขั้นตอนต่างๆ ที่ผ่านมาข้างต้นทั้งหมดเข้าด้วยกัน เพื่อมุ่งไปสู่งานที่เป็นจริง และเป็นการแสดงถึงงานศิลปะด้วยการเริ่มต้นวาดรูปวงกลม อาจจะเป็นจุดเริ่มต้นของการค้นพบความสัมพันธ์ของศิลปะ ตัวอย่างเช่น การลากเส้นรัศมีออกจากจุดศูนย์กลาง หรือออกจากวงกลมก็ดูเหมือนเป็นแสงอาทิตย์ที่ออกจากดวงอาทิตย์ (รูปที่ 5) หรือบางทีอาจจะดัดแปลงเป็นรูปตะขาบได้(รูปที่ 6)รูปที่ 5 รูปที่ 6งานศิลป์โดยเฉพาะรูปนี้เป็นขบวนการของความคิดสร้างสรรค์อันมีเอกลักษณ์ของตัวเอง พระอาทิตย์ หรือตะขาบเกิดจากการรวมของเส้น และวงกลมทำให้เห็นรูปดังกล่าวมากกว่าจะเห็นเป็นวงกลม และเส้น เป็นความจริงที่ว่างงานศิลป์ในแต่ละส่วนจะมีความสัมพันธ์กับภาพทั้งภาพเช่นเดียวกับมีความสัมพันธ์กับส่วนอื่นๆ

สรุปได้ว่า พัฒนาการของเด็กปฐมวัย เป็นพัฒนาการที่มีลักษณะเฉพาะของเด็กแต่ละคนซึ่งจะมีพัฒนาการแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น การอบรมเลี้ยงดู สภาพแวดล้อม การส่งเสริมพัฒนาการที่ถูกต้อง พร้อมทั้งการสนับสนุนด้านร่างกาย โดยเฉพาะในเรื่องการให้กำลังใจเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3.2 พัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ในเด็ก

3.2.1. อายุ 0-2 ปี มีพัฒนาการด้านจินตนาการ อายุ 2 ปี มีความพร้อมที่จะสำรวจสิ่งแวดล้อมรอบตัว

3.2.2. อายุ 2-4 ปี ตื่นตัวกับสิ่งแปลกใหม่ ใช้จินตนาการกับการเล่น มีความเป็นตัวของตัวเองสูง แต่ช่วงความสนใจสั้น

3.2.3. อายุ 4-6 ปี สนุกกับการวางแผน สนุกกับการเล่น การทำงานชอบเล่นสมมติ และทดลองเล่นบทบาทต่าง ๆ โดยใช้จินตนาการ มีความสามารถในการเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ แม้จะเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลได้ไม่ตื้นนักพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ในเด็กวัยเรียน (อายุ 6-12ปี)

3.2.4. อายุ 6-8 ปี จินตนาการสร้างสรรค์เปลี่ยนไปสู่ความจริงมากขึ้นชอบบรรยายถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นคำพูดรักการเรียนรู้และต้องการประสบการณ์ที่ทำนายและสร้างความสนุกสนาน

3.2.5. อายุ 8-10 ปี สามารถสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ โดยใช้ความสามารถเฉพาะตัว มีความสามารถในการเรียบเรียงคำถาม ความอยากรู้อยากเห็นเพิ่มพูนมากขึ้น

3.2.6. อายุ 10-12 ปี ชอบการสำรวจค้นคว้า ชอบการทดลอง มีสมาธิหรือช่วงความสนใจนานขึ้น เด็กผู้หญิงชอบเรียนรู้จากหนังสือและการเล่นสมมติเด็กผู้ชายชอบเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงช่วงวัยนี้จะมีพัฒนาการด้านศิลปะและดนตรีจุดอ่อนคือเป็นช่วงวัยที่ขาดความมั่นใจในผลงานของตนเอง ความคิดสร้างสรรค์ลดลงบางช่วง เพราะเป็นช่วงที่พยายามปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อนเลียนแบบเพื่อน ลดความคิดอิสระ สุภาภรณ์ เลื่อมกุมาร (2012)

3.3 พัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

การเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัยเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยมีแบบแผนที่แตกต่างกันออกไป จากพัฒนาการด้านอื่นๆ Torrance ได้สรุปพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์เด็กทารกก่อนวัยเรียน (อายุ 0-6 ปี) ว่าเด็กมีความสามารถพัฒนาจินตนาการได้ตั้งแต่ขวบปีแรกด้วยการเรียนรู้จากสิ่งเร้ารอบตัว เช่น เสียง จังหวะ เมื่ออายุ 2 ขวบ ความกระตือรือร้นที่จะใช้ประสาทสัมผัสเริ่มมีมากขึ้นตามลำดับ ช่วงอายุ 2 - 4 ปี เด็กสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากประสบการณ์ตรง และประสาทสัมผัสที่พร้อมสำหรับสิ่งแปลกใหม่ตามธรรมชาติ เริ่มมีความรู้สึกเริ่มเป็นตัวของตัวเอง มักทำในสิ่งที่เกินความสามารถของตนเอง ชอบจินตนาการ จวบจนอายุช่วง 4-6 ปีเด็กเริ่มสนุกสนานกับการวางแผน การเล่นและสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ต่างๆ แม้จะไม่เข้าใจในเหตุการณ์มากนัก เด็กชอบทดลองเล่นบทบาทสมมติต่างๆ โดยใช้จินตนาการของเด็กเอง

ความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะของความคิดส่วนบุคคลที่สามารถคิดได้อย่างหลากหลายและคิดได้อย่างคล่องแคล่ว เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น ลักษณะของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ เราสามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมการแสดงออก สามารถสรุปได้ดังนี้

1. มีความกระหายใคร่รู้อยู่เป็นนิจ กระตุ้นความคิดด้วยความอยากรู้อยากเห็น
2. ชอบสืบเสาะแสวงหา สำรวจ ศึกษา ค้นคว้าและทดลอง
3. ชอบซักถาม พุดคุยและตั้งคำถามที่แปลกๆ
4. ช่างสงสัยและแปลกประหลาดใจในสิ่งที่พบเห็นอยู่เสมอ
5. ช่างสังเกต จดจำ และค้นพบสิ่งที่ขาดหายไปได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว
6. ชอบแสดงออกมากกว่าเก็บกด ถ้าเกิดข้อสงสัยจะต้องรีบหาคำตอบโดยไม่ต้อง

รื้อ

7. มีอารมณ์ขันเสมอ สร้างความสุขในโลกส่วนตัวด้วยมุมมองที่แปลก
 8. มีสมาธิในสิ่งที่ตนสนใจ
 9. พึงพอใจและสนุกสนานกับการใช้ความคิด
 10. สนใจสิ่งต่างๆ อย่างกว้างขวาง
 11. มีความเป็นตัวของตัวเองสูง เปิดกว้างทางความคิดเพื่อพิจารณา
 12. มีความเป็นตัวของตัวเองสูง มีความเชื่อมั่นทางความคิดและการกระทำ
 13. มีความสามารถทางด้านการจินตนาการ ชอบคิดหาวิธีการที่หลากหลาย
- เพื่อให้แก้ปัญหา

สรุป คือ เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์จะมีการแสดงออกทางพฤติกรรม ซึ่งเราสามารถสังเกตและส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางความคิดให้เป็นบุคคลที่สร้างสรรค์สังคมและตนเองได้เป็นอย่างดีการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จำเป็นที่จะต้องเรียนรู้และฝึกฝน โดยเน้นกระบวนการเทคนิควิธีเป็นสำคัญ มากกว่าการเรียนรู้ที่ตัวเนื้อหาสาระ เมื่อความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ดีที่แฝงเร้นภายใต้ตัวตนของบุคคล การส่งเสริม และพัฒนาให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่เยาว์วัยจึงสามารถที่จะกระทำได้โดยอาศัยเทคนิควิธีการต่างๆ อย่างหลากหลาย

(วิธนา ประชากุล & ประสาท เนื่องเฉลิม, 2553) (พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์, 2544)

การสร้างสรรค์ คือ ความสามารถของมนุษย์ที่จะคิดแก้ปัญหาและพัฒนาจนสามารถประดิษฐ์ผลิตผลใหม่ๆ การคิดริเริ่มในสิ่งใหม่ๆ เพื่อสนองความต้องการของตนเองและสังคม ดังนั้น การริเริ่มสร้างสรรค์จึงเป็นการกระทำที่ก้าวหน้าแปลกจากเดิม ดีขึ้น งดงามยิ่งขึ้น หรือมีคุณค่ายิ่งขึ้น การที่มนุษย์รู้จักการสร้างสรรค์ ทำให้โลกได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ มีความเจริญก้าวหน้าจนถึงปัจจุบัน และเชื่อว่าโลกจะเปลี่ยนไปสู่ความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อไปในอนาคตอย่างไม่หยุดยั้ง ตราบใดที่ยังมีการสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องจุดเริ่มต้นของการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ในโลกนี้ เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติพิเศษของมนุษย์ จึงมีการศึกษาและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของคนเราให้เจริญงอกงาม เพื่อเป็นพื้นฐานนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมือง เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์สามารถที่จะฝึกฝนทดลองปฏิบัติจนเกิดประสบการณ์ และนำไปสู่การค้นพบแนวทางใหม่ๆ เพื่อการสร้างงานต่อไป

4. ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

4.1 ความหมายของชุดกิจกรรม

การเรียนรู้ ชุดกิจกรรมเป็นวัตรกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ที่รวบรวมสื่อกระบวนการ และกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อเป็นสื่อการระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ให้เกิดกา

เรียนรู้แก่ผู้เรียนตามจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จุดเด่นของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ สมอง วัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา ทำให้สามารถแก้ปัญหาทางการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนได้ เป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ ทำได้คิดเป็น ทำเป็น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องผสมผสานสาระการเรียนรู้ด้านต่างๆ (ทัศนวรรณ งามณรงค์)

ชุดกิจกรรม (Activity Package) เป็นชื่อที่ตั้งขึ้นมาใหม่ ซึ่งเดิมจะใช้ชื่อต่างกัน เช่น ชุดการสอนหรือชุดการเรียนรู้มาจากคำว่า Instructional Package หรือ Learning Package หรือ Instructional Kits เดิมใช้คำว่า “ชุดการสอน” เพราะเป็นสื่อที่ครูผู้สอนนำมาใช้ประกอบการสอน แต่ต่อมาแนวคิดในการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนเข้ามามีบทบาทมากขึ้น นักการศึกษาจึงเปลี่ยนมาใช้คำว่า “ชุดการเรียนรู้”(Learning Package) เพราะการเรียนรู้เป็นกิจกรรมของนักเรียนและการสอนเป็นกิจกรรมของครู กิจกรรมของครูกับนักเรียนจะต้องเกิดควบคู่กัน (บุญเกื้อ ครอบหาเวช, 2542) ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า “ชุดกิจกรรม”

แคปเฟอร์และแคปเฟอร์ (กรกฎ แพทย์หลักฟ้า. 2552:33; อ้างอิงจาก (Rossett Allison, 1981)(Kapfer&Kapfer.1972: 3-10) ให้ความหมายว่า ชุดการสอนเป็นรูปแบบของการสื่อสารระหว่างครูและนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้จนบรรลุพฤติกรรมที่เป็นผลของการเรียนรู้การรวบรวมเนื้อหาที่นำมาสร้างชุดกิจกรรมนั้นได้มาจาก ขอบข่ายความรู้ที่หลักสูตรต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้และเนื้อหาจะต้องตรงและชัดเจน ที่จะสื่อความหมายให้ผู้เรียนได้เกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายของการเรียน

(วิชัย วงษ์ใหญ่, 2542) ได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรมไว้ว่าชุดกิจกรรมเป็นระบบการผลิตและการนำสื่อการเรียนหลายอย่างมาสัมพันธ์กันและมีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันละกัน สื่ออย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อสร้างความสนใจ สื่ออีกอย่างหนึ่งใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหาและสื่ออีกอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อก่อให้เกิดการเสาะแสวงหา อันนำไปสู่ความเข้าใจอันลึกซึ้งและป้องกันการเข้าใจความหมายผิดสื่อการสอนเหล่านี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สื่อประสมนำมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (ศศศร เดชะกุล.2553:30;อ้างอิงจาก ธนย์ชนก แดนโพธิ์.2551:ออนไลน์)

ระพินทร์ โพธิ์ศรี ได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรมไว้ว่า ชุดกิจกรรม คือสื่อการสอนที่ประกอบไปด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สะท้อนถึงปัญหาและความต้องการในการเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมประเมินผลการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ

สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ศศศร เดชะกุล. 2553:30; ธัญชนก แด่นโพธิ์.2551:ออนไลน์อ้างอิงจาก ระพีพัทธ์ โพธิ์ศรี.2537:40)

4.2. ประเภทของชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมแต่ละประเภทมีจุดมุ่งหมายในการใช้แตกต่างกันตามแต่ละประเภทของชุดกิจกรรมซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งประเภทชุดกิจกรรมไว้ดังนี้

คณะอนุกรรมการพัฒนาการสอนและผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอนคณิตศาสตร์ (2524:250-251) ได้แบ่งประเภทของชุดกิจกรรมออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ชุดกิจกรรมสำหรับครู เป็นชุดสำหรับจัดให้ครูโดยเฉพาะ มีคู่มือและเครื่องมือสำหรับครู ซึ่งจะนำไปใช้สอนให้เด็กเกิดพฤติกรรมที่คาดหวังครูเป็นผู้ดำเนินการและควบคุมกิจกรรมทั้งหมด นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมโดยมีครูเป็นผู้ดูแล

2. ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียน เป็นชุดกิจกรรมสำหรับจัดให้นักเรียน เรียนด้วยตนเองครูมีหน้าที่เพียงจัดอุปกรณ์และมอบชุดกิจกรรมให้แล้วคอยรับรายงานเป็นระยะๆ ให้คำแนะนำเมื่อมีปัญหาและประเมินผลชุดกิจกรรมนี้ จะฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเองเมื่อนักเรียนจบการศึกษาจากโรงเรียนนี้ไปแล้ว ก็สามารถเรียนรู้หรือศึกษาสิ่งต่างๆได้ด้วยตนเอง

3. ชุดกิจกรรมสำหรับครูและนักเรียนใช้ร่วมกัน ชุดนี้มีลักษณะผสมผสานระหว่างชุดแบบที่1และชุดแบบที่2 ครูเป็นผู้คอยดูแล และกิจกรรมบางอย่างครูต้องเป็นผู้แสดงนำให้นักเรียนดูกิจกรรมบางอย่างนักเรียนต้องทำด้วยตนเอง ชุดกิจกรรมแบบนี้เหมาะอย่างยิ่งที่จะใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งจะเริ่มฝึกให้รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ดูแล

(วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2544) ได้แบ่งประเภทของชุดการเรียนการสอนตามลักษณะใช้งาน แบ่งเป็น 3 ประเภทไว้ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมสำหรับประกอบคำบรรยาย เป็นชุดการสอนที่กำหนดกิจกรรมและสื่อการสอนให้ครูได้ใช้ประกอบการสอนแบบบรรยาย เพื่อเปลี่ยนบทบาทให้ครูพูดน้อยลง และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ชุดกิจกรรมการสอนนี้จะมีเนื้อหาเพียงอย่างเดียวและใช้กับนักเรียนทั้งชั้นเรียน

2. ชุดกิจกรรมสำหรับกิจกรรมแบบกลุ่ม ชุดกิจกรรมแบบกลุ่มนี้มุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน และอาจจัดการเรียนการสอนในรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ ชุดกิจกรรมแบบกิจกรรมกลุ่มจะประกอบด้วยชุดกิจกรรมย่อยที่มีจำนวนเท่ากับศูนย์การเรียนรู้ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วย ในแต่ละศูนย์การเรียนรู้จะมีสื่อการเรียนที่ครบชุดตามจำนวนผู้เรียน การเรียนอาจจะจัดในรูปแบบรายบุคคลหรือผู้เรียนทั้งศูนย์ใช้ร่วมกัน

3. ชุดกิจกรรมสำหรับรายบุคคล เป็นชุดกิจกรรมที่จัดระบบขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียนใช้เรียนรู้ด้วยตนเองตามลำดับความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อศึกษาจบแล้วจะทำการทดสอบประเมินผลความก้าวหน้าและศึกษาชุดกิจกรรมอื่นต่อไปตามลำดับ เมื่อมีปัญหาผู้เรียนจะปรึกษา ร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและครูผู้สอนก็พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทันที ชุดกิจกรรมแบบนี้ จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลให้พัฒนาการเรียนรู้ของตนไปจนสุด ความสามารถโดยไม่เสียเวลารอคอยผู้อื่น ซึ่งชุดกิจกรรมแบบนี้บางครั้งเรียกว่า”บทเรียนโมดูล” (Instructional Module)

4.3 องค์ประกอบของชุดกิจกรรม

ในการสร้างชุดกิจกรรมเพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ ผู้สร้างจะต้อง ศึกษาองค์ประกอบของชุดกิจกรรมว่ามีองค์ประกอบหลักอะไรบ้าง เพื่อจะได้นำมากำหนด องค์ประกอบของชุดกิจกรรม ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดกิจกรรม นั้นแตกต่างกันออกไป ประกอบด้วยสี่ประสมในรูปแบบของวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการตั้งแต่สอง อย่างขึ้นไป โดยใช้วิธีการจัดระบบ เพื่อให้ชุดกิจกรรมแต่ละชุดมีประสิทธิภาพและมีความสมบูรณ์ ในตัวเอง ดังนั้น ในชุดกิจกรรมจึงมีองค์ประกอบดังนี้

ฮุสตันและคนอื่นๆ(Houston: et al. 1972: 10-15) ได้ให้ส่วนประกอบของชุด กิจกรรมไว้ดังนี้

1. คำชี้แจง (Prospectus) ในส่วนนี้อธิบายถึงความสำคัญของจุดมุ่งหมายของ ขอบข่ายชุดกิจกรรมสิ่งที่ผู้เรียนจะมีความรู้ก่อนเรียนและขอบข่ายของกระบวนการทั้งหมดในชุด กิจกรรม

2. จุดมุ่งหมาย (Objectives) คือข้อความที่กำหนดว่า ผู้เรียนจะประสบ ความสำเร็จอะไร หลังเรียน

3. การประเมินผลเบื้องต้น (Pre-assessment) มีจุดประสงค์ 2 ประการคือ เพื่อให้ทราบว่า ผู้เรียนอยู่ในการเรียนรู้จากชุดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นและเพื่อให้ดูว่าได้ สัมฤทธิ์ผลตามจุดประสงค์เพียงใด การประเมินเบื้องต้นนี้อาจจะอยู่ในการทดสอบแบบข้อเขียน ปากเปล่า การทำงาน ปฏิบัติทดสอบของต่อคำถามง่ายๆ เพื่อให้รู้ถึงความต้องการและความ สนใจ

4. การกำหนดกิจกรรม (Enabling Activities) คือการกำหนดแนวทางและวิธีเพื่อ ไปสู่จุดประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ

5. ประเมินขั้นสุดท้าย (Post- assessment) เป็นข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังจากที่เรียน

(บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2542) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญภายในชุดกิจกรรมสามารถจำแนกออกเป็น 4 ส่วนคือ

1. คู่มือครู เป็นคู่มือแผนการสอนสำหรับผู้สอนหรือผู้เรียนตามชนิดของชุดกิจกรรม

2. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำ เป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนหรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่าง ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

3. เนื้อหาสาระและสื่อ เป็นสื่อการสอนต่างๆ ที่บรรจุในชุดกิจกรรม ตามบัตรที่กำหนดให้

4. แบบประเมินผล เป็นแบบประเมินผลที่อยู่ในชุดกิจกรรมอาจจะเป็นแบบฝึกหัดให้เติมคำในช่องว่าง เลือกคำตอบที่ถูก จับคู่ ดูผลจากการทดลอง หรือให้ทำกิจกรรม เป็นต้น

(วรรณทิพา รอดแรงคำ & พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2542) กล่าวว่า ชุดกิจกรรมมีองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ชื่อกิจกรรม เป็นส่วนที่บอกให้ทราบถึงลักษณะที่ต้องการฝึก
2. คำชี้แจง เป็นส่วนที่อธิบายความมุ่งหมายและความสำคัญของกิจกรรม
3. จุดมุ่งหมาย เป็นส่วนที่ระบุจุดมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรมนั้นๆ
 - 3.1 จุดมุ่งหมายทั่วไป เป็นส่วนที่บอกจุดมุ่งหมายปลายทางหรือพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นตามกิจกรรมนั้น
 - 3.2 จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เป็นส่วนที่บ่งให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมที่กำหนดโดยสังเกตและวัดได้ และเป็นไปตามเกณฑ์ที่คาดหวัง
4. แนวคิด เป็นส่วนที่ระบุเนื้อหาหรือมโนคติของกิจกรรมนั้น
5. สื่อ เป็นส่วนที่ระบุถึงวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรม
6. เวลาที่ใช้ เป็นส่วนที่ระบุจำนวนโดยประมาณว่ากิจกรรมนั้นควรใช้เวลาเพียงใด
7. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม เป็นส่วนที่ระบุวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ วิธีการจัดกิจกรรมนี้ได้จัดไว้เป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

7.1 ขั้นนำ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนเริ่มทำกิจกรรมฝึกทักษะแต่ละทักษะ

7.2 ขั้นกิจกรรม เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้ฝึกปฏิบัติการทดลอง

7.3 ขั้นอภิปราย เป็นส่วนที่ผู้เรียนจะได้มีโอกาสนำเสนอประสบการณ์ที่ได้จากขั้นกิจกรรมมาวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและแม่นยำ

7.4 ขั้นสรุป เป็นส่วนที่ผู้สอนและผู้เรียนประมวลข้อความรู้ที่ได้จากขั้นกิจกรรมและขั้นอภิปรายแล้วนำมาสรุปหาสาระและใจความสำคัญ

8. การประเมินผล เป็นการทดสอบผู้เรียนหลังจากจบบทเรียนของแต่ละกิจกรรม

9. ภาคผนวก เป็นส่วนที่ให้ความรู้แก่ครูผู้สอน

หลักในการสร้างชุดกิจกรรม

เมื่อลงมือสร้างชุดกิจกรรม ผู้สร้างจะต้องรู้ถึงหลักการสร้างชุดกิจกรรม ว่าต้องมีการดำเนินการอย่างไร ซึ่งก็ได้มีนักการศึกษาหลายท่านที่ได้เสนอหลักในการสร้างชุดกิจกรรมไว้ดังนี้

(ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ, & สุดา สินสกุล, 2521) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการผลิตชุดกิจกรรม 10 ขั้นคือ

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์
2. กำหนดหน่วยการสอน
3. กำหนดหัวเรื่อง
4. กำหนดมโนทัศน์และหลักการ
5. กำหนดวัตถุประสงค์
6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้
7. กำหนดแบบประเมินผล
8. เลือกและผลิตสื่อการสอน
9. หาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม
10. การใช้ชุดกิจกรรม

(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2533) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. วิเคราะห์เนื้อหา ได้แก่ การกำหนดหน่วย หัวเรื่องและมโนคติ
2. การวางแผน เป็นการวางแผนไว้ล่วงหน้าโดยกำหนดรายละเอียดไว้
3. การผลิตสื่อการเรียนรู้ เป็นสื่อประเภทต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน
4. หาประสิทธิภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนการสอน โดยนำไปทดลองใช้ ปรับปรุงให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(สุกิจ ศรีพรหม) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างชุดการสอนประกอบด้วยขั้นตอน 10 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดหมวดหมู่ เนื้อหาและประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชา หรือบริบทการเรียนรู้แบบสหวิทยาการตามที่เหมาะสม
2. กำหนดหน่วยการสอน แบ่งเนื้อหาออกเป็นการสอนโดยประมาณเนื้อหาวิชาที่ครูจะถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์หรือหนึ่งครั้ง
3. กำหนดหัวเรื่อง ผู้สอนจะต้องถามตนเองว่าในการสอนแต่ละหน่วยควรให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนอะไรบ้าง แล้วกำหนดออกมาเป็น 4-6 หัวข้อ
4. กำหนดมโนทัศน์และหลักการ ให้สอดคล้องกับหัวเรื่องโดยสรุปรวมนแนวคิดสาระ และหลักเกณฑ์สำคัญไว้เพื่อเป็นแนวทางจัดเนื้อหาการสอนให้สอดคล้องกัน
5. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่องเป็นจุดประสงค์ทั่วไปก่อน แล้วเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง
6. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งเป็นแนวทางการเลือกและการผลิตสื่อการสอน
7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้แบบสอบถามเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากการผ่านกิจกรรมเรียบร้อยแล้วนักเรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่
8. เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ครูใช้ ถือเป็นสื่อการสอนทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อการสอนของแต่ละหัวเรื่องแล้วก็จัดสื่อการสอนเหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่ในกล่องที่เตรียมไว้ก่อนนำไปทดลองหาประสิทธิภาพ เรียนว่า"ชุดการสอน"

9. การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน เพื่อเป็นการประกันว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นล่วงหน้า โดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการเพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้บรรลุผล

10. การใช้ชุดการสอน ที่ได้รับการปรับปรุงและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ตามประเภทของชุดการสอนและตามระดับการศึกษาโดยกำหนดขั้นตอนการใช้ดังนี้

10.1. ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อพิจารณาพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน (ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที)

10.2. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

10.3. ชี้นำประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ (ขั้นสอน) ผู้สอนบรรยายหรือแบ่งกลุ่มประกอบกิจกรรมการเรียนรู้

10.4. ชี้นำสรุปผลงานเรียน เพื่อสรุปมโนทัศน์และหลักการที่สำคัญ

10.5. ทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อดูพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปจากกระบวนการสร้างชุดการเรียนการสอนหรือชุดกิจกรรม

จิตวิทยาที่นำมาใช้ในชุดกิจกรรม บลูม (Bloom.B.S. 1976: 115-124) กล่าวว่า การสอนที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. การให้แนวทาง (Cues) คือคำอธิบายของครูที่ทำให้นักเรียนเข้าใจชัดเจนว่าเมื่อเรียนเรื่องนั้นๆ แล้วจะต้องมีความสามารถอย่างไร ต้องทำอะไร

2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ (Participation) เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

3. การเสริมแรง (Reinforcement) ทั้งการเสริมแรงภายนอก เช่น สิ่งของ การกล่าวชื่นชมหรือการเสริมแรงภายในตัวนักเรียนเอง เช่น ความอยากรู้อยากเห็น ฯลฯ

4. การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการแก้ไขข้อบกพร่อง (Feedback and Corrections) จะต้องมีการแจ้งผลการเรียนและข้อบกพร่องให้นักเรียนทราบ

จิตวิทยาที่นำมาใช้ในชุดกิจกรรมจะเห็นได้ว่า ชุดกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้นจะต้องยึดหลักการดำเนินงานตามหลักจิตวิทยา โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถจากง่ายไปหายากตามลำดับ ประกอบกับผู้เรียนสามารถรู้ถึงผลของการกระทำของตนเอง เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ได้รับความสนใจด้วยสื่อที่หลากหลาย ในการวิจัย

ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยึดหลักจิตวิทยาของ บลูม (Bloom. 1976: 115-124) เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้

4.4. ประโยชน์ของชุดกิจกรรม

ในการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอน นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรมไว้ดังนี้

กรรณิกา ไผทพันธ์ (2541:21) กล่าวถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรมไว้ดังนี้

เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถตามความต้องการของตน ช่วยให้ทุกคนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น ตามอัตราการเรียนรู้ของผู้เรียน

1. ฝึกตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
2. ช่วยให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหาประสบการณ์ที่ซับซ้อน และมีลักษณะเป็นนามธรรมสูงซึ่งสามารถถ่ายทอดด้วยบรรยายได้ดี
3. ช่วยให้การเรียนรู้เป็นอิสระจากอารมณ์และบุคลิกภาพของผู้สอน
4. ช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจให้กับผู้สอน
5. ได้รับความสนใจของผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ

รัฐนนท์ สว่างผล (2558) การศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการทดลองสอนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดวิธีการของอารี สุทธิพันธุ์ มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านในถุ้ง จังหวัดนครศรีธรรมราช ก่อนและหลังการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดวิธีการของอารี สุทธิพันธุ์ พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังจากการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดวิธีการของอารี สุทธิพันธุ์ ส่งผลในนักเรียนมีการพัฒนาการทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และพัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ที่สูงขึ้น มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดวิธีการของอารี สุทธิพันธุ์ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

สมศรี แสงธนู (2545:66) ศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการวาดภาพบนทรายเปียกแบบครูให้การเสริมแรง พบว่าเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมการวาดภาพบนทรายเปียกแบบครูให้การเสริมแรงในแต่ละ

ช่วงสัปดาห์มีความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์ พบว่าคะแนนความสามารถทางภาษาด้านการฟังและพูด โดยเฉลี่ยรวมมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่เพิ่มขึ้น ตลอดช่วงเวลา 8 สัปดาห์

จากเอกสารงานวิจัยสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมศิลปะสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้เด็กได้เป็นอย่างดี เด็กทุกคนมีความสุขที่ได้แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดต่างๆ สื่อออกมาในรูปแบบของการสร้างสรรค์ผลงานในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการปั้น การพิมพ์ภาพ การพับ การตัดปะ การประดิษฐ์ โดยเฉพาะการสร้างสรรค์ผลงานที่ออกมาในรูปแบบของการวาดภาพระบายสี ทั้งนี้เพราะกิจกรรมการวาดภาพเป็นกิจกรรมสำคัญ ที่เด็กทุกคนเริ่มเรียนรู้การสร้างผลงานทางศิลปะโดยการขีดเขียนต่างๆ ออกมาเป็นรูปภาพแล้วสามารถสื่อความหมายและบอกความรู้สึกได้ในวัยเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

จินดา กิจพูนวงศ์ (2537:89-91) ได้ศึกษาเรื่องผลการฝึกความคิดอเนกนัยที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการฝึกความคิดอเนกนัยและผลผลิตที่มีเนื้อหาต่างกันมีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดยืดหยุ่น ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์รวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2. นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดยืดหยุ่น และความคิดสร้างสรรค์รวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาการฝึกกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดยืดหยุ่น ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์รวมทุกด้านอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

(อารี รังสินันท์, 2527) ได้ทำการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล ประถมศึกษาปีที่1,2,3 และ 4 เพื่อสำรวจและเปรียบเทียบคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการของความคิดคล่องตัว ความคิดริเริ่มและความคิดแตกต่าง ซึ่งใช้แบบทดสอบการคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยรูปภาพแบบ ก. ของทอร์เรนซ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษา ได้แก่ กลุ่มนักเรียนจากภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และกรุงเทพฯ จำนวน

3,123 คน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความคิดคล่องตัว ความคิดริเริ่ม และความคิดตกแต่งสูงสุด กลุ่มที่มีความคิดคล่องตัวต่ำสุด คือ กลุ่มนักเรียนชั้นอนุบาล ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีความคิดตกแต่งต่ำสุด

จงใจ ขจรศิลป์ (2532:80) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุม ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมแตกต่างกัน มีความคิดสร้างสรรค์แตกต่าง กล่าวคือ เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมแบบริเริ่มอย่างอิสระ มีระดับคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ และความคิดคล่องตัว สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมแบบครูชี้แนะ

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมแตกต่างกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน กล่าวคือ เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมแบบริเริ่มอย่างอิสระ มีระดับคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมแบบครูชี้แนะ

(พนทิพย์ มีชูธน, 2014) การพัฒนาทักษะทางศิลปะของเด็กปฐมวัยด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ได้ดำเนินการพัฒนาทักษะทางศิลปะของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยกำหนด ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยเนื้อหาการเรียนการสอนส่งเสริมให้เด็กรับรู้ถึงความงามทางสุนทรียศาสตร์ทางศิลปะและพัฒนาทักษะด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย

วิเคราะห์ความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงของคะแนนการพัฒนากิจกรรมทางศิลปะของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้านในแต่ละกิจกรรม พบว่า เด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่างของคะแนนพัฒนาการทักษะทางศิลปะแยกเป็นรายด้านก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ผลการพัฒนากิจกรรมทางศิลปะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สามารถพัฒนากิจกรรมทางศิลปะของเด็กปฐมวัยให้พัฒนาในระดับสูงขึ้น

เคลลี่ (Miller John, 2015) ศึกษาเปรียบเทียบผลการฝึกตามแบบแผนเสริมสร้างประสบการณ์ทางศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะเป็นเวลา 10 สัปดาห์ ในระดับชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กที่เข้าร่วมตามแผนกับเด็กที่ไม่ได้เข้าร่วมตามแผนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สรุปได้ว่าจากแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ด้านรูปภาพของทอร์เรนซ์ (Torrance Figural Tests of Creative Thinking) ที่ใช้วัดก่อนฝึกและหลังฝึก เด็กที่เข้าร่วมในแผนฝึกเสริมสร้างประสบการณ์ทางศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ กับเด็กที่ไม่ได้เข้าร่วมตามแผน มีค่าเฉลี่ยของความคิดริเริ่มและความคิดละเอียดลออแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ค่าเฉลี่ยของความคิดคล่องแคล่วและความคิดยืดหยุ่นไม่ต่างกัน กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์นั้นเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยให้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เปิดโอกาสให้เด็กได้สังเกตสัมผัสและจัดกระทำกับวัตถุต่างๆ เสริมสร้างความสามารถทางสติปัญญาได้ดี เหมาะสมกับการจัดให้กับเด็กเพื่อพัฒนาเด็กให้เจริญงอกงาม ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาได้เป็นอย่างดี

ซิมป์สัน (Simpson.1999:106) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความคิดสร้างสรรค์ ความฉลาด แรงจูงใจ และเพศของเด็กปัญญาเลิศ งานวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบของ เรนซูลี (Renzulli) อธิบายลักษณะความเป็นเลิศทางสติปัญญาเกี่ยวกับความฉลาดระดับสูง ความสามารถทางด้านความคิดสร้างสรรค์และการปฏิบัติงานขั้นสูง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนปัญญาเลิศ เกเรต 5 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษพบว่าความฉลาด และแรงจูงใจเป็นปัจจัยต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ความคิดสร้างสรรค์ไม่จำเป็นต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเพศไม่เป็นปัจจัยสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กปัญญาเลิศ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อการพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ผ่านขบวนการความคิดของเด็กในช่วงอายุ 7-9 ปี ตามขั้นตอนต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
2. วิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
3. แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้าการทดลอง
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กที่อยู่ในช่วงอายุ 7-9 ปี ในสถาบันสอนศิลปะเด็ก Kolor Me Art School จำนวน 10 คน ระยะเวลาในการทดลอง 1 เดือนครึ่ง ระหว่างเดือนมกราคม-เดือนกุมภาพันธ์ เป็นจำนวน 12 ครั้ง ใน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน ได้แก่วันเสาร์และวันอาทิตย์ เป็นจำนวนการทดลองทั้งหมด 5 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ชุดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ผลงานภาพวาดระบายสีกับความภูมิใจในผลงานความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการเรียนรู้ของชุดกิจกรรมวาดภาพระบายสีสร้างสรรค์
2. แบบทดสอบผลลัพธ์ วัดความคิดสร้างสรรค์ของผลงานภาพวาดระบายสี โดยใช้

ทฤษฎีของ Guilford

3. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศิลปะด้านเนื้อหาความรู้ด้านทักษะทางทัศนศิลป์ของเด็กกลุ่มที่ทดลองด้วยชุดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์

วิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

การสร้างแผนการจัดกิจกรรม

แผนการสอนด้วยชุดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์ 5 แผนการเรียนรู้ แผนละ 50 นาทีโดยใช้เวลาเรียนทั้งหมด 4 ชั่วโมง 10 นาที มีดังนี้

กิจกรรมที่ 1. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นโปสเตอร์

กิจกรรมที่ 2. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคประดิษฐ์ลงบนขนมปังปอนด์

กิจกรรมที่ 3. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปั้น ลงบนแผ่นแป้งพิซซ่า

กิจกรรมที่ 4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage ลงบนขนมปังโดนัท

กิจกรรมที่ 5. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคสีผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์

การสร้างชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารต่างๆและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนชุดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์ เพื่อวัดความคิดสร้างสรรค์ และหลักสูตรคู่มือการศึกษาของกรมวิชาการ ได้แก่

1.1 การขีด เขียน ระบายด้วยสีชนิดต่าง ๆ ด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน มีลักษณะสองมิติคือกว้างและยาว ส่วนมิติที่สามคือความตื้นลึกนั้นอยู่ที่ความรู้สึของผู้ที่ได้ชมภาพนั้น ๆ การวาดภาพระบายสี ซึ่งส่วนหนึ่งในการทำให้จินตนาการเราสวยมากขึ้นก็เป็นการระบายสีซึ่งการระบายสีแต่ชนิดของก็มีเทคนิคที่แตกต่างกันไป การที่เด็กได้วาดภาพขึ้นมาจากประสบการณ์จริงที่ส่งผลกระทบทางด้านจิตใจ ต่อการใช้ชีวิตประจำวัน โดยการวาดภาพใช้สีระบายด้วยเทคนิคต่างๆ เพื่อให้เด็กมีความกระตือรือร้นและสนุกสนานเพลิดเพลินในการสร้างสรรค์ผลงาน การปั้นเป็นกิจกรรมศิลปะที่พัฒนาอวัยวะกล้ามเนื้อนิ้วมือและแขนให้มีทักษะคล่องแคล่ว โดยใช้วัสดุที่มีความอ่อนตัวต่างๆมาปั้น ม้วน คลึง ทบ ในเป็นรูปร่างรูปทรง การปั้นกับการระบายสีจะช่วยเสริมสร้างการประสานสัมพันธ์ระหว่างประสาทตากับกล้ามเนื้อนิ้วมือให้ดียิ่งขึ้นและยังเป็นการส่งเสริมเด็กในด้านการแสดงออกทางด้านความรู้สึกและจินตนาการ การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อเด็กประเภทกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ การวาดภาพระบายสี การปั้นดินน้ำมัน การทดลองด้วยสี การตัด พับ ฉีกปะกระดาษ การทำศิลปะประดิษฐ์ ฯลฯ

1.2 การฉีก ตัด ปะ คือ กิจกรรมศิลปะผ่านการฉีก ตัดกระดาษสีหรือเศษวัสดุทากวแล้วนำไปปะติดบนกระดาษ ให้เกิดเป็นภาพหรือรูปร่างต่าง ๆ ตามจินตนาการ ช่วยให้เด็ก ๆ มี

กล้ามเนื้อที่แข็งแรงและสามารถบังคับกล้ามเนื้อไปในทิศทางต่าง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังจะช่วยให้เด็ก ๆ ได้ฝึกการประสานสัมพันธ์ของตากับมือ เพิ่มสมาธิ และกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์

1.3 งานประดิษฐ์ หมายถึง สิ่งที่ทำขึ้น โดยใช้ความคิด สร้างสรรค์ให้เกิดความประณีต สวยงาม น่าสนใจ เพื่อประโยชน์ที่พึงประสงค์ การประดิษฐ์เศษวัสดุ เป็นการช่วยส่งเสริมให้เด็กเห็นคุณค่าการประยุกต์ใช้เศษวัสดุใกล้ตัว ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม เกิดความภาคภูมิใจต่อผลงานของตนเอง ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ มีส่วนร่วมทั้งความคิด จิตใจ สมอง เกิดความประทับใจ เรียนรู้ด้วยความเข้าใจ จะทำให้เด็กค่อย ๆ เกิดความคิด สร้างจินตนาการ นำไปสู่การคิดค้น การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ ได้

1.4 สื่อประสม คือ การใช้สื่อการสอนต่างๆ เหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นสื่อชนิดหรือประเภทใดก็ตาม ผู้สอนอาจจะใช้สื่อครั้งละเพียงอย่างเดียวหรืออาจจะใช้สื่อร่วมกันหลายๆ อย่าง ในรูปแบบของ“สื่อประสม”(Multimedia) ก็ได้ ในการใช้สื่อประสมนี้เป็นการนำสื่อประเภทต่างๆ มาใช้ร่วมกัน โดย อาจเป็นการใช้กับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย หรือในการศึกษารายบุคคล การใช้สื่อประสมนี้โดยทั่วไปแล้วจะใช้สื่อแต่ละอย่างเป็นขั้นตอนไป แต่ในบางครั้งก็อาจใช้สื่อหลายชนิดพร้อมกันได้ ในปัจจุบันได้มีการนำวัสดุมาผลิตเป็นชุดสื่อประสม การใช้สื่อประสมจะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จากประสาทสัมผัสที่ผสมผสานกัน ได้พบวิธีการที่จะเรียนในสิ่งที่ต้องการได้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้นหรือมีอีกความหมายหนึ่งว่า สื่อประสม หมายถึงการนำวัสดุอุปกรณ์ชนิดต่างๆ

2. ภายในชุดกิจกรรมแต่ละชุดจะประกอบด้วยหัวข้อ ในการวิจัยและวิเคราะห์เนื้อหา การสอนให้เหมาะสมต่อการสร้างบทเรียน โดยพิจารณาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาศิลปะ ลักษณะเนื้อหา และสาระการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังนี้

2.1. ชื่อกิจกรรม เป็นการตั้งชื่อชุดกิจกรรมให้มีความน่าสนใจและสอดคล้องกับจุดประสงค์ของแต่ละกิจกรรม

2.2 สาระสำคัญ คำชี้แจงการใช้ชุดกิจกรรม เป็นส่วนที่อธิบายถึงลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละชุดกิจกรรม

2.3 จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากที่นักเรียนทำชุดกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว

2.4 เนื้อหาสาระการเรียนรู้ เป็นส่วนที่อธิบายถึงเนื้อหาที่ใช้ในชุดกิจกรรม

2.5 สื่อการเรียนรู้ เป็นส่วนที่ระบุถึง สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในแต่ละชุดกิจกรรม

2.6 กิจกรรม เป็นส่วนที่อธิบายถึงขั้นตอนและวิธีการดำเนินกิจกรรม

2.7 การวัดผลและการประเมินผล เป็นส่วนที่ประเมินการพัฒนาทักษะทางศิลปะของเด็กหลังการปฏิบัติงานจากชุดกิจกรรมวาดภาพระบายสีสร้างสรรค์

การสร้างและหาคุณภาพของแผนการสอน แบบสังเกตผลงานภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์เพื่อวัดความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีต่อผลการเรียนรู้

กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างเครื่องมือ

1. สร้างแผนการสอนวิชาศิลปะและแบบสังเกตผลงานภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์ของนักเรียน เพื่อวัดผลความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมวาดภาพระบายสี
2. หาคุณภาพของแบบสังเกตการณ์วาดภาพระบายสีสร้างสรรค์ ในด้านเนื้อหาการแสดงออกของภาพวาดระบายสี การจัดองค์ประกอบ การใช้สี เพื่อถ่ายทอดสะท้อนถึงความรู้สึก
3. กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ในชุดกิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อการสอนให้ครอบคลุมกับเนื้อหา
4. นำเนื้อหาที่วิเคราะห์ในชุดกิจกรรมมาสร้างแผนการเรียนการสอน โดยใช้เวลาในการเรียนการสอนแผนละ 50 นาที

แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย

การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอน โดยพิจารณานำข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎีหลักการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดการพัฒนารูปแบบการสอน มากำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอน มีขั้นตอนดังนี้

แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการสอน เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ กิลฟอร์ด จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ สามารถสรุปเป็นแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการสอน ดังนี้

1. เรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดสร้างสรรค์
2. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้
3. ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น
4. เน้นการเรียนรู้โดยการแก้ปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ของผู้เรียน

หลักการของรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ กิลฟอร์ด มีสาระสำคัญดังนี้

1. ในการเรียนการสอนผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อสร้างผลงานทางความคิดสร้างสรรค์

2. ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหา โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำในการแก้ไขปัญหา

3. ผู้เรียนมีการสร้างผลงานทางความคิดสร้างสรรค์จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนความคิดประสบการณ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน

4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกิลฟอร์ดโดยมุ่งเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาศิลปะเป็นสำคัญมีรายละเอียด ดังนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถทางความคิดแบบอนกนัยที่คิดหลายแง่หลายมุมเพื่อให้เกิดความคิดแปลกใหม่ ในการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาศิลปะ เป็นความสามารถทางการเรียนรายวิชาศิลปะของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

เนื้อหาของรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด ได้แก่เนื้อหาสาระการเรียนรู้ในรายวิชาศิลปะในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544

ขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด โดยได้นำแนวคิดของกระบวนการคิดสร้างสรรค์ และทักษะกระบวนการทางศิลปะ มาสรุปเป็นขั้นตอนการเรียนการสอนในรูปแบบการสอน ได้ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 อธิบายชี้แนะให้ผู้เรียนมีความสนใจในชุดกิจกรรม โดยการเชื่อมโยงกิจกรรมจากประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวันของตัวผู้เรียน เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนเผชิญสถานการณ์ปัญหา โดยผู้เรียนจะต้องสื่อความคิดและจินตนาการออกมาเป็นผลงาน ในขั้นนี้ครูผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนพบสถานการณ์จากภาพความทรงจำ และถ่ายทอดออกมาเป็นกระบวนการคิดสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประกอบในกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นมิติด้านเนื้อหา ได้แก่รูปภาพ สัญลักษณ์ และพฤติกรรม เพื่อให้ผู้เรียนแสดงออกและระบุเรื่องราวจากกิจวัตรประจำวัน เพื่อถ่ายทอดออกมาตามจินตนาการอย่างกระตือรือร้น

2. ขั้นที่ 2 เตรียมการและรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนวางแผนเพื่อรวบรวมข้อมูลที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ประทับใจในชีวิตประจำวันที่จะแสดงออกมาเป็นตัวผลงาน ในขั้นนี้ผู้สอนให้ข้อมูลแนะนำ และสาระการเรียนรู้ที่สำคัญของรายวิชา และให้

ผู้เรียนได้รวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม จากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้สอนคอยเป็นผู้แนะนำช่วยเหลือผู้เรียนอย่างใกล้ชิด

3. ขั้นที่ 3 วิเคราะห์เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำข้อมูลต่างๆ ในสิ่งที่ประทับใจในกิจกรรมประจำวัน ที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้มาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ ของข้อมูลที่เป็นเนื้อหาในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ รูปภาพ สัญลักษณ์ และพฤติกรรม โดยผู้สอนให้ผู้เรียนพิจารณาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องและสรุปของข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์

4. ขั้นที่ 4 คัดเลือกข้อมูล เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนพิจารณาประมวล คัดเลือก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตอบโจทย์ เพื่อแก้ไขปัญหาได้ตรงตามความต้องการ โดยผู้สอนคอยช่วยเหลือแนะนำ

5. ขั้นที่ 5 คิดและลงมือทำ ให้ผลงานมีประสิทธิภาพ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียน สรุปถึงข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันกับโจทย์ที่ครูผู้สอนแนะนำให้ เพื่อใช้เป็นแนวทาง และกรอบของความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งในขั้นนี้ผู้สอนคอยช่วยเหลือในการทำงานของผู้เรียนเพื่อให้ได้ความคิดที่แปลกใหม่ให้มากที่สุด

6. ขั้นที่ 6 ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานด้วยความคิดและจินตนาการ โดยสังเคราะห์รวบรวมข้อมูลผ่านขั้นตอนความคิดสร้างสรรค์ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสรุปความรู้ลึกนึกคิดที่ได้จากการวิเคราะห์มาทำให้กระจ่างชัดเจนยิ่งขึ้น ตามประสบการณ์ของผู้เรียน ในขั้นนี้ครูผู้สอนช่วยเหลือแนะนำให้ผู้เรียนได้สร้างแผนผังความคิดที่แสดงถึงความรู้ลึกของผู้เรียนที่เกิดขึ้นแล้วนำเสนอแก่ผู้เรียนคนอื่น เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการเรียนรู้

7. ขั้นที่ 7 นำผลงานวาดภาพระบายสีสร้างสรรค์มาประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนได้ประเมินผลงาน และกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ในขั้นนี้ผู้สอนประเมินผลงาน และกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน โดยคอยแนะนำช่วยเหลือในการนำความรู้และกระบวนการที่ได้ไปใช้ในการเรียนรู้ครั้งต่อไป

จากขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 อธิบายชี้แนะ
2. ขั้นที่ 2 การเตรียมและรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นที่ 3 วิเคราะห์
4. ขั้นที่ 4 การคัดเลือกข้อมูล
5. ขั้นที่ 5 คิดและการทำ

6. ขั้นที่ 6 ลงมือปฏิบัติ

7. ขั้นที่ 7 ประเมินผล

ขั้นตอนการดำเนินงาน

แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมที่ 1. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นแป้งปอเปี๊ยะ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

เรื่อง หน้าคน

เวลา 50 นาที

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

1. อธิบายเรื่องราวในจินตนาการโดยใช้ภาพในการสื่อความหมาย
2. สร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เทคนิคการระบายสี เป่าสี ดัดสี ลงบนผิวที่เด็กไม่เคยชินเพื่อในเด็กมีความสนใจ กระตุ้นหรือ ร่นในการสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่ ให้มีความเป็นโครงสร้างของรูปภาพที่สมบูรณ์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้นักเรียนสามารถกล้าแสดงออกในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์กับจินตนาการ โดยการใช้วัสดุที่มีพื้นผิวที่ไม่คุ้นชินกับการสร้างสรรค์ผลงานโดยให้เด็กได้คำนึงถึงการสร้างสรรค์ที่เปิดกว้างและสามารถต่อยอดความคิดกับสิ่งที่ไม่เคยคุ้นชิน ที่ไม่ใช่แค่บนแผ่นกระดาษเพียงอย่างเดียว ควรฝึกฝนในการเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่และมุ่งมั่นในการทำงาน

เนื้อหา

ให้นักเรียนมีความเข้าใจถึงเนื้อเรื่อง หัวข้อของกิจกรรม โดยจะเน้นถึงอารมณ์ร่วมในการแสดงออกถึงตัวผลงานที่นักเรียนสร้างสรรค์มีความสนุกสนานในการวาดหน้าหรรษา มากน้อยเพียงใด

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูผู้สอนอธิบายหัวข้อกิจกรรมเรื่องหน้าหรรษา ให้เด็กนักเรียนฟัง และสอบถามพูดคุยกับนักเรียนถึงสิ่งที่นักเรียนอยากแสดงออก

2. ครูผู้สอนให้นักเรียนดูภาพตัวอย่างหน้าตาอารมณ์ต่างๆที่เด็กนักเรียนชื่นชอบและให้เด็กนักเรียนได้จินตนาการตามรูปแบบที่นักเรียนคิด

ขั้นสอน

1. ครูผู้สอนให้เด็กนักเรียนเริ่มลงมือทำกิจกรรม หน้าหรรษา โดยเริ่มจากนำแผ่นแป้งโปะเปียะมาแจกให้เด็กได้จับได้สัมผัสพื้นผิวของตัวแป้งโปะเปียะว่ามีลักษณะพื้นผิวเป็นอย่างไร

2. ครูผู้สอนให้นักเรียนเริ่มลงมือร่างเส้นตามโครงสร้างของใบหน้าของเด็กขึ้น ชอบและปล่อยให้เด็กเริ่มใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงานของตัวเอง

3. หลังจากนั้นเมื่อครูผู้สอนได้เห็นผลงานของเด็กนักเรียนที่เริ่มเป็นรูปร่างแล้ว ครูผู้สอนก็จะเริ่มพูดคุยสอบถามถึงแนวความคิดของเด็กนักเรียนว่าหน้าหรรษาของแต่ละคนเป็นอย่างไร และต้องการจะแสดงออกมาในรูปแบบไหน

4. พอได้รูปแบบของโครงสร้างภาพที่ชัดเจนแล้ว ครูผู้สอนก็เริ่มให้เด็กนักเรียนได้ลงมือระบายสีตามความคิดสร้างสรรค์ของเด็กโดยไม่เจาะจงว่าจะต้องเป่าสีและระบายสีให้เหมือนหน้าคนของจริง

ขั้นสรุป

1. ครูผู้สอนคอยควบคุมดูแลเด็กนักเรียนในส่วนของขั้นตอนการระบายสีจนเสร็จสมบูรณ์ แล้วรอให้สีแห้งจนสนิท ถึงจะเสร็จสมบูรณ์

อุปกรณ์และสื่อที่ใช้ในกิจกรรม

1. แผ่นแป้งโปะเปียะ
2. ดินสอ
3. สีน้ำ, สีผสมอาหาร
4. พู่กัน
5. หลอดเป่า
6. ถังน้ำ
7. ผ้าเช็ดมือ

8. ยางลบ

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สักเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการร่วมทำกิจกรรม
2. ประเมินผลจากภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์ของเด็กนักเรียน

เครื่องมือ

1. แบบวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์เพื่อวัดผลงาน การวัดภาพระบายสีสร้างสรรค์
2. แบบทดสอบชุดกิจกรรมการวาดภาพระบายสีสร้างสรรค์ โดยสร้างเป็น

แบบทดสอบการวาดภาพระบายสีตามคำสั่งในหัวข้อที่กำหนด

เกณฑ์การประเมิน

1. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์โดยทฤษฎีของ Guilford
2. แบบประเมินหาค่าเฉลี่ยร้อยละ

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

ปัญหา/อุปสรรค

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคประดิษฐ์ลงบนขนมปังปอนด์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

เรื่อง นักประดิษฐ์ตัวจิ๋ว

เวลา 50 นาที

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ในรูปแบบผลงานการประดิษฐ์วิเศษหัตถ์ วิชาทัศนศิลป์ คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อกันศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

- อธิบายเรื่องราวในจินตนาการโดยใช้ภาพในการสื่อความหมาย
- สร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เทคนิคการระบายสี และการประดิษฐ์ลงบนขนมปังปอนด์ ซึ่งพื้นผิวที่เด็กไม่เคยชินในการทำงานศิลปะเพื่อในเด็กเกิดความสนใจ กระตุ้นหรือร่นในการสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่ ให้มีความเป็นโครงสร้างของรูปภาพที่สมบูรณ์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้นักเรียนสามารถกล้าแสดงออกในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์กับจินตนาการ โดยการใช้วัสดุที่มีพื้นผิวที่ไม่คุ้นชินกับการสร้างสรรค์ผลงานโดยให้เด็กได้คำนึงถึงการสร้างสรรค์ที่เปิดกว้างและสามารถต่อยอดความคิดกับสิ่งที่ไม่เคยคุ้นชิน ที่ไม่ใช่แค่กล่องกระดาษหรือขวดพลาสติกเพียงอย่างเดียว ควรฝึกฝนการเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่และมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อต่อยอดความคิดของนักเรียน

เนื้อหา

ให้นักเรียนมีความเข้าใจถึงเนื้อเรื่อง หัวข้อของกิจกรรม โดยจะเน้นถึงอารมณ์ร่วมในการแสดงออกถึงตัวผลงานที่นักเรียนสร้างสรรค์มีความสนุกสนานในการประดิษฐ์ ตกแต่งวาดระบายสีให้สวยงาม

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

- ครูผู้สอนอธิบายหัวข้อกิจกรรมเรื่องนักประดิษฐ์ตัวจิ๋วให้นักเรียนฟัง และสอบถามพูดคุยกับนักเรียนถึงสิ่งที่นักเรียนอยากแสดงออก

2. ครูผู้สอนให้นักเรียนดูงานประดิษฐ์ตัวอย่างที่เด็กนักเรียนสนใจ ชื่นชอบและ
ให้เด็กนักเรียนได้จินตนาการตามรูปแบบที่นักเรียนคิด

ขั้นสอง

1. ครูผู้สอนให้เด็กนักเรียนเริ่มลงมือทำกิจกรรมนักประดิษฐ์ตัวจิ้ง โดยเริ่มจาก
นำขนมปังปอนด์มาแจกให้เด็กได้จับได้สัมผัสพื้นผิวของตัวขนมปังปอนด์ว่ามีลักษณะพื้นผิวเป็น
อย่างไร

2. ครูผู้สอนให้นักเรียนเริ่มลงมือร่างเรื่องราวที่นักเรียนจะสื่อลงบนโครงสร้าง
ของตัวขนมปังปอนด์ ในรูปแบบที่เด็กชื่นชอบและปล่อยให้เด็กเริ่มใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์
ผลงานของตัวเอง

3. หลังจากนั้นเมื่อครูผู้สอนได้เห็นผลงานของเด็กนักเรียนที่เริ่มเป็นรูปร่างแล้ว
ครูผู้สอนก็จะเริ่มพูดคุยสอบถามถึงแนวความคิดของเด็กนักเรียนกิจกรรมของนักประดิษฐ์ตัวจิ้งของแต่ละ
คนเป็นอย่างไร และต้องการจะแสดงออกมาในรูปแบบไหน

4. พอได้รูปแบบของโครงสร้างภาพที่ชัดเจนแล้ว ครูผู้สอนก็เริ่มให้เด็กนักเรียน
ได้ลงมือระบายสีตามความคิดสร้างสรรค์ของเด็กโดยไม่เจาะจงรูปแบบและปล่อยให้เด็กนักเรียน
แสดงออกได้อย่างเต็มที่

ขั้นสรุป

1. ครูผู้สอนคอยควบคุมดูแลเด็กนักเรียนในส่วนของการขั้นตอนการประดิษฐ์
ตกแต่ง ระบายสีจนเสร็จสมบูรณ์ แล้วขอให้เด็กนักเรียนให้ชื่อที่ตนเองตั้งให้กับตัวประดิษฐ์

อุปกรณ์และสื่อที่ใช้ในกิจกรรม

1. ขนมปังปอนด์
2. สีโปสเตอร์
3. ดินสอ
4. กาว
5. เชือก
6. ลูกปัด
7. ไม้เสียบ
8. กระดาษสีต่างๆ
9. ฟู่กัน
10. ถังน้ำ

11. ผ้าเช็ดมือ

12. ฝาขวด

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สักเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรม
2. ประเมินผลจากภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์ของเด็กนักเรียน

เครื่องมือ

1. แบบวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์เพื่อวัดผลงาน การวัดภาพระบายสีสร้างสรรค์
2. แบบทดสอบชุดกิจกรรมการวาดภาพระบายสีสร้างสรรค์ โดยสร้างเป็น

แบบทดสอบการวาดภาพระบายสีตามคำสั่งในหัวข้อที่กำหนด

เกณฑ์การประเมิน

1. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์โดยทฤษฎีของ Guilford
2. แบบประเมินหาค่าเฉลี่ยร้อยละ

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

ปัญหา/อุปสรรค

แผนการจัดกิจกรรมที่ 3. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปั้น ลงแผ่นแป้งพิชซ่า

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

เรื่อง ตัวการ์ตูนสัตว์ในจินตนาการ

เวลา 50 นาที

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์ คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

1. อธิบายเรื่องราวในจินตนาการโดยใช้ภาพในการสื่อความหมาย
2. สร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เทคนิคการปั้นและระบายสี ลงบนแผ่นแป้งพิชซ่า ที่มีพื้นผิวที่เด็กไม่เคยชินเพื่อในเด็กมีความสนใจ กระตือรือร้นในการสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่ ให้มีความเป็นโครงสร้างของรูปภาพที่สมบูรณ์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้นักเรียนสามารถกล้าแสดงออกในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์กับจินตนาการ โดยการใช้วัสดุที่มีพื้นผิวที่ไม่คุ้นชินกับการสร้างสรรค์ผลงานโดยให้เด็กได้คำนึงถึงการสร้างสรรค์ที่เปิดกว้างและสามารถต่อยอดความคิดกับสิ่งที่ไม่เคยคุ้นชิน ที่ไม่ใช่แค่บนแผ่นกระดาษเพียงอย่างเดียว ควรฝึกฝนในการเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่และมุ่งมั่นในการทำงาน

เนื้อหา

ให้นักเรียนมีความเข้าใจถึงเนื้อเรื่อง หัวข้อของกิจกรรม โดยจะเน้นถึงอารมณ์ร่วมในการแสดงออกถึงตัวผลงานที่นักเรียนสร้างสรรค์มีความสนุกสนานในการใช้เทคนิคการปั้น แป้งและวาดภาพระบายสีให้สวยงาม

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ให้สวยงามครูผู้สอนอธิบายหัวข้อกิจกรรมเรื่องตัวการ์ตูนสัตว์ในจินตนาการ ให้เด็กนักเรียนฟัง และสอบถามพูดคุยกับนักเรียนถึงสิ่งที่นักเรียนอยากแสดงออก
2. ครูผู้สอนให้นักเรียนดูภาพตัวอย่างสัตว์ต่างๆที่เด็กนักเรียนสนใจ ชื่นชอบ และให้เด็กนักเรียนได้จินตนาการตามรูปแบบที่นักเรียนคิด

ชั้นสอง

1. ครูผู้สอนให้เด็กนักเรียนเริ่มลงมือทำกิจกรรมตัวการ์ตูนสัตว์ในจินตนาการ โดยเริ่มจากนำแผ่นแป้งพิชชามาแจกให้เด็กได้จับได้สัมผัสพื้นผิวของตัวแป้งพิชชาว่ามีลักษณะพื้นผิวเป็นอย่างไร

2. ครูผู้สอนให้นักเรียนเริ่มลงมือร่างเส้นตามสร้างราวที่เด็กชื่นชอบในตัวการ์ตูนสัตว์และปล่อยให้เด็กเริ่มใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง

3. หลังจากนั้นเมื่อครูผู้สอนได้เห็นผลงานของเด็กนักเรียนที่เริ่มเป็นรูปร่างแล้ว ครูผู้สอนก็จะเริ่มพูดคุยสอบถามถึงแนวความคิดของเด็กนักเรียนว่าตัวการ์ตูนสัตว์ที่แต่ละคนชื่นชอบและจินตนาการออกมาว่าเป็นอย่างไร และต้องการจะแสดงออกมาในรูปแบบไหน

4. พอได้รูปแบบของโครงสร้างภาพที่ชัดเจนแล้ว ครูผู้สอนก็เริ่มให้เด็กนักเรียนได้ลงมือร่างภาพและปั้นโครงสร้างแบบตัวการ์ตูนสัตว์ตามความคิดสร้างสรรค์ของเด็กโดยไม่เจาะจงว่าจะต้องปั้นหรือระบายสีให้เหมือนตัวสัตว์ของจริง

ชั้นสรุป

ครูผู้สอนคอยควบคุมดูแลเด็กนักเรียนในส่วนของการร่างโครงสร้างและปั้นลงตามแบบที่ร่างไว้ รอให้แบ่งที่ปั้นแห้งจนสนิทแล้วจึงค่อยระบายสีจนเสร็จสมบูรณ์ แล้วรอให้สีแห้ง ถึงจะเสร็จสมบูรณ์

อุปกรณ์และสื่อที่ใช้ในกิจกรรม

1. แผ่นแป้งพิชชา
2. ดินสอ
3. สีน้ำ, สีโปสเตอร์, สีผสมอาหาร
4. พู่กัน
5. ถังน้ำ
6. ผ้าเช็ดมือ
7. ยางลบ
8. แป้งปั้น
9. กาว

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรม
2. ประเมินผลจากภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์ของเด็กนักเรียน

เครื่องมือ

1. แบบวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์เพื่อวัดผลงาน การวัดภาพระบายสีสร้างสรรค์
2. แบบทดสอบชุดกิจกรรมการวาดภาพระบายสีสร้างสรรค์ โดยสร้างเป็น
3. แบบทดสอบการวาดภาพระบายสีตามคำสั่งในหัวข้อที่กำหนด

เกณฑ์การประเมิน

1. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์โดยทฤษฎีของ Guilford
2. แบบประเมินหาค่าเฉลี่ยร้อยละ

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบน
ขนมปังโดนต์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

เรื่อง รูปทรงกับจินตนาการ

เวลา 50 นาที

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่าง
อิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

1. อธิบายเรื่องราวในจินตนาการโดยใช้ภาพในการสื่อความหมาย
2. สร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เทคนิคการปะติ วาดภาพและระบายสี ลงบนขนม
ปังโดนต์ที่มีพื้นผิวที่เด็กไม่เคยชินเพื่อในเด็กมีความสนใจ กระตุ้นอารมณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานที่
แปลกใหม่ ให้มีความเป็นโครงสร้างของรูปภาพที่สมบูรณ์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้นักเรียนสามารถกล้าแสดงออกในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์กับจินตนาการ
โดยการใช้วัสดุที่มีพื้นผิวที่ไม่คุ้นชินกับการสร้างสรรค์ผลงานโดยให้เด็กได้คำนึงถึงการสร้างสรรค์ที่
เปิดกว้างและสามารถต่อยอดความคิดกับสิ่งที่ไม่เคยคุ้นชิน ที่ไม่ใช่แค่บนแผ่นกระดาษเพียงอย่าง
เดียว ควรฝึกฝนการเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่และมุ่งมั่นในการทำงาน

เนื้อหา

ให้นักเรียนมีความเข้าใจถึงเนื้อเรื่อง หัวข้อของกิจกรรม โดยจะเน้นถึงอารมณ์
ร่วมในการแสดงออกถึงตัวผลงานที่นักเรียนสร้างสรรค์มีความสนุกสนานในการใช้เทคนิคการปะติ
และวาดภาพระบายสีลงขนมปังโดนต์ในสวยงาม

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูผู้สอนอธิบายหัวข้อกิจกรรมเรื่องรูปทรงกับจินตนาการ ให้เด็กนักเรียนฟัง
และสอบถามพูดคุยกับนักเรียนถึงสิ่งทีนักเรียนอยากแสดงออก

2. ครูผู้สอนให้นักเรียนดูภาพตัวอย่างรูปทรงต่างๆที่เด็กนักเรียนสนใจและให้เด็กนักเรียนได้จินตนาการต่อยอดตามรูปแบบที่นักเรียนคิด

ขั้นสอง

1. ครูผู้สอนให้เด็กนักเรียนเริ่มลงมือทำกิจกรรมรูปทรงกับจินตนาการ โดยเริ่มจากนำขนมปังโดนท์มาแจกให้เด็กได้จับได้สัมผัสพื้นผิวของขึ้นโดนท์ว่ามีลักษณะพื้นผิวเป็นอย่างไร

2. ครูผู้สอนให้นักเรียนเริ่มลงมือร่างภาพตามรูปแบบที่นักเรียนสนใจเพื่อสร้างราวที่เด็กชื่นชอบในตัวรูปร่างรูปทรงและปล่อยให้เด็กเริ่มใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงานของตัวเอง

3. หลังจากนั้นเมื่อครูผู้สอนได้เห็นผลงานของเด็กนักเรียนที่เริ่มเป็นรูปร่างแล้ว ครูผู้สอนก็จะเริ่มพูดคุยสอบถามถึงแนวความคิดของเด็กนักเรียนว่ารูปร่างรูปทรงที่แต่ละคนชื่นชอบและจินตนาการออกมาว่าเป็นอย่างไร และต้องการจะแสดงออกมาในรูปแบบไหน

4. พอได้รูปแบบของโครงสร้างภาพที่ชัดเจนแล้ว ครูผู้สอนก็เริ่มให้เด็กนักเรียนได้ลงมือสร้างรูปทรงโครงสร้างลงบนขนมปังโดนท์ ตามความคิดสร้างสรรค์ของเด็กโดยไม่เจาะจงและปะติ ระบายสีให้สวยงาม

ขั้นสรุป

1. ครูผู้สอนคอยควบคุมดูแลเด็กนักเรียนในส่วนของขั้นตอนการระบายสีและปะติตามแบบที่ร่างไว้ รอให้กาวแห้งสนิทแล้วรอให้สีแห้ง ถึงจะเสร็จสมบูรณ์

อุปกรณ์และสื่อที่ใช้ในกิจกรรม

1. ขนมปังโดนท์
2. ดินสอ
3. สีน้ำ, สีโปสเตอร์, สีผสมอาหาร
4. พู่กัน
5. ถังน้ำ
6. ผ้าเช็ดมือ
7. ยางลบ
8. กาว
9. กระดาษสี สีต่างๆ

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สักเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการร่วมทำกิจกรรม
2. ประเมินผลจากภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์ของเด็กนักเรียน

เครื่องมือ

1. แบบวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์เพื่อวัดผลงาน การวัดภาพระบายสีสร้างสรรค์
2. แบบทดสอบชุดกิจกรรมการวาดภาพระบายสีสร้างสรรค์ โดยสร้างเป็น

แบบทดสอบการวาดภาพระบายสีตามคำสั่งในหัวข้อที่กำหนด

เกณฑ์การประเมิน

1. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์โดยทฤษฎีของ Guilford
2. แบบประเมินหาค่าเฉลี่ยร้อยละ

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

ปัญหา/อุปสรรค

แผนการจัดการเรียนรู้ 5. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคสื่อผสมลงบนแผ่นแครูกเกอร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

เรื่องฮีโร่ในจินตนาการ

เวลา 50 นาที

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อกันศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

1. อธิบายเรื่องราวในจินตนาการโดยใช้ภาพในการสื่อความหมาย
2. สร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เทคนิคสื่อผสม (mixed media) ลงบนขนมปังแครูกเกอร์ ซึ่งเป็นผิวที่เด็กไม่เคยชินเพื่อในเด็กมีความสนใจ กระตุ้นหรือร่วมในการสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่ ให้มีความเป็นโครงสร้างของรูปภาพที่สมบูรณ์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ให้นักเรียนสามารถกล้าแสดงออกในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์กับจินตนาการ โดยการใช้วัสดุที่มีพื้นผิวที่ไม่คุ้นชินกับการสร้างสรรค์ผลงานโดยให้เด็กได้คำนึงถึงการสร้างสรรค์ที่เปิดกว้างและสามารถต่อยอดความคิดกับสิ่งที่ไม่เคยคุ้นชิน ที่ไม่ใช่แค่บนแผ่นกระดาษเพียงอย่างเดียว ควรฝึกฝนการเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่และมุ่งมั่นในการทำงาน

เนื้อหา

ให้นักเรียนมีความเข้าใจถึงเนื้อเรื่อง หัวข้อของกิจกรรม โดยจะเน้นถึงอารมณ์ร่วมในการแสดงออกถึงตัวผลงานที่นักเรียนสร้างสรรค์เพื่อต่อยอดในการคิด ให้มีอารมณ์ร่วม ความสนุกสนานในการทำงาน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูผู้สอนอธิบายหัวข้อกิจกรรมเรื่องฮีโร่ในจินตนาการ ให้เด็กนักเรียนฟัง และสอบถามพูดคุยกับนักเรียนถึงสิ่งที่นักเรียนอยากแสดงออก

2. ครูผู้สอนให้นักเรียนดูภาพตัวอย่างของซูเปอร์ฮีโร่ต่างๆที่เด็กนักเรียนชื่นชอบและให้เด็กนักเรียนได้จินตนาการตามรูปแบบที่นักเรียนคิด

ขั้นสอง

1. ครูผู้สอนให้เด็กนักเรียนเริ่มลงมือทำกิจกรรมฮีโร่ในจินตนาการ โดยเริ่มจากนำแผ่นขนมปังแครกเกอร์มาแจกให้เด็กได้จับได้สัมผัสพื้นผิวของแผ่นขนมปังแครกเกอร์ว่ามีลักษณะพื้นผิวเป็นอย่างไร

2. ครูผู้สอนให้นักเรียนเริ่มลงมือร่างภาพตามแนวคิดที่เด็กชื่นชอบและปล่อยให้เด็กเริ่มใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง

3. หลังจากนั้นเมื่อครูผู้สอนได้เห็นผลงานของเด็กนักเรียนที่เริ่มเป็นรูปร่างแล้ว ครูผู้สอนก็จะเริ่มพูดคุยสอบถามถึงแนวความคิดของเด็กนักเรียนว่าฮีโร่ในจินตนาการของแต่ละคนเป็นอย่างไร และต้องการจะแสดงออกมาในรูปแบบไหน

4. พอได้รูปแบบของโครงสร้างภาพที่ชัดเจนแล้ว ครูผู้สอนก็เริ่มให้เด็กนักเรียนได้ลงมือระบายสีและใช้เทคนิคสีผสมตามความคิดสร้างสรรค์ของเด็กโดยไม่เจาะจงรูปแบบว่า จะต้องระบายสีให้เหมือนจริง

ขั้นสรุป

1. ครูผู้สอนคอยควบคุมดูแลเด็กนักเรียนในส่วนของขั้นตอนการระบายสีและใช้เทคนิคสีผสม จนเสร็จ แล้วรอให้สีแห้งจนสนิท ถึงจะเสร็จสมบูรณ์ อุปกรณ์และสื่อที่ใช้ในกิจกรรม

1. แผ่นแป้งแครกเกอร์
2. ดินสอ
3. สีน้ำ, สีโปสเตอร์, สีผสมอาหาร
4. พู่กัน
5. หลอดเป่า
6. ถังน้ำ
7. ผ้าเช็ดมือ
8. ยางลบ
9. เม็ดโฟม
10. กระดาษสี สีต่างๆ
11. เชือกสี

12. แป้งปั้น

13. กาว

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สักเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการร่วมทำกิจกรรม
2. ประเมินผลจากภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์ของเด็กนักเรียน

เครื่องมือ

1. แบบวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์เพื่อวัดผลงาน การวัดภาพระบายสีสร้างสรรค์
2. แบบทดสอบชุดกิจกรรมการวาดภาพระบายสีสร้างสรรค์ โดยสร้างเป็น

แบบทดสอบการวาดภาพระบายสีตามคำสั่งในหัวข้อที่กำหนด

เกณฑ์การประเมิน

1. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์โดยทฤษฎีของ Guilford
2. แบบประเมินหาค่าเฉลี่ยร้อยละ

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

ปัญหา/อุปสรรค

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าในการทดลอง

กำหนดเกณฑ์ในการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ชุดกิจกรรมภาพวาดศิลปะสร้างสรรค์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ความเหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย โดยคำนวณคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีระดับความเหมาะสมและการแปลความหมายดังนี้

ระดับความเหมาะสม 4 หมายถึง มากที่สุด

ระดับความเหมาะสม 3 หมายถึง มาก

ระดับความเหมาะสม 2 หมายถึง ปานกลาง

ระดับความเหมาะสม 1 หมายถึง น้อย

การแปลผลระดับคุณภาพจากคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ตามแนวทางของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2538)ดังนี้

3.51-4.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด/ ดีที่สุด

2.50-3.50 หมายถึง ระดับมาก/ ดีมาก

1.51-2.50 หมายถึง ระดับปานกลาง/ ดี

1.00-1.50 หมายถึง ใช้น้อย/ ควรปรับปรุง

1. นำชุดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์มาเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของเนื้อหากิจกรรมที่ใช้ในแต่ละชุดกิจกรรม ว่าแต่ละแผนตรงตามจุดประสงค์ของเนื้อหาหรือไม่ จากนั้นนำกิจกรรมและแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความถูกต้องของภาษา เพื่อความเหมาะสมของกิจกรรมจากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

2. นำชุดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์ ที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและความเหมาะสมของกิจกรรมและนำชุดกิจกรรมไปทดลองใช้กับเด็กช่วงอายุ 7-9 ปี โรงเรียนสอนศิลปะเด็ก Kolor Me Art School จำนวน 10 คน โดยใช้เวลาทั้งหมด 5 ครั้ง ครั้งละ 50 นาทีเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้ชุดกิจกรรม ทั้งในด้านความเหมาะสมของเนื้อหากับความยากง่ายของภาษาและเวลาที่ใช้ในแต่ละชุดกิจกรรม

3. นำชุดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสรรค์ที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของกิจกรรมอีกครั้งหนึ่งแล้วนำมาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

แบบประเมินทักษะทางศิลปะของเด็ก

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการต่างๆ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินพัฒนาการทักษะทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก และแบบสังเกตการณ์ทฤษฎีของ Guilford (1967) (ฝนทิพย์ มีชูธน, 2014) รัฐนนท์ สว่างผล (2558) นงเยาว์ เข็มเล็ก (2539)

2. ศึกษาวิธีการสร้างสรรค์และเทคนิคในการสร้างแบบประเมินทักษะทางศิลปะของ Guilford (1967) (ฝนทิพย์ มีชูธน, 2014) รัฐนนท์ สว่างผล (2558) นงเยาว์ เข็มเล็ก (2539) มาปรับปรุงใช้ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัย สร้างแบบประเมินเชิงปฏิบัติทางการพัฒนาการทักษะทางศิลปะสำหรับเด็ก โดยวัดทักษะจากการทำงาน

3. วิเคราะห์เนื้อหาจุดประสงค์ของกิจกรรม กำหนดแบบแผนเชิงพฤติกรรมที่แสดงถึงทักษะที่ต้องการวัดเพื่อนำไปใช้ในการสร้างแบบประเมินทักษะทางศิลปะของเด็กด้วยชุดกิจกรรมวาดภาพระบายสีสร้างสรรค์

4. สร้างแบบประเมินการพัฒนาทักษะทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็กด้วยชุดกิจกรรมวาดภาพระบายสีสร้างสรรค์ ตามจุดประสงค์ของกิจกรรมในแต่ละแผนกิจกรรม เพื่อเป็นแบบทดสอบการพัฒนาทักษะทางศิลปะของเด็ก ให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์ตามแบบแผนที่กำหนดไว้

5. นำแบบประเมินทักษะทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจเพื่อหาความถูกต้อง และความเหมาะสมของแบบประเมินทักษะทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ด้วยเกณฑ์การให้คะแนนทางการพัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 3 ท่าน

6. การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงของแบบประเมิน โดยนำแบบประเมินเชิงปฏิบัติทางการพัฒนาการทักษะทางศิลปะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ลงความเห็นและให้คะแนนแบบประเมิน แล้วนำคะแนนที่ได้จากการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ เพื่อตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence IOC) ของแบบประเมิน แล้วเลือกข้อคำถาม ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ((บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยใช้เกณฑ์การประเมินผลดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินตรงตามประเด็นการถามข้อนั้น

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบประเมินตรงตามประเด็นการถามข้อนั้นหรือไม่

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบประเมินไม่ตรงตามประเด็นการถามข้อนั้น

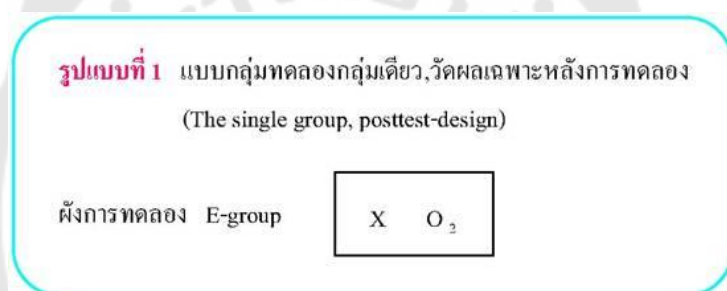
7. ปรับปรุงแบบประเมินตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้กับประชากรกลุ่มตัวอย่าง ของโรงเรียนสอนศิลปะเด็ก Kolor Me Art School ปีการศึกษา 2561 จำนวน 10 คนเพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของทฤษฎี Guilford (1967)

8. พิมพ์เป็นฉบับจริงเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์การพัฒนาทักษะทางศิลปะด้วยชุดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ The single group, posttest-design

แบบแผนการทดลอง (The single group, posttest-design)

ภาพประกอบ 1 ผังการทดลอง

(The single group, posttest-design) มีกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว หลังจากได้รับ (การจัดกระทำตามโปรแกรมX) แล้วมีการวัดผลหลังการทดลอง (O2) ข้อมูลที่ได้จึงมีเพียงค่าของตัวแปรตาม หลังจากที่ได้รับการจัดกระทำตามโปรแกรมการทดลองเท่านั้น

ชื่ออื่นๆ ของวิธีนี้คือ One short case study design หรือ One group posttest only design

ในการเขียนผังการทดลอง ใช้สัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อสื่อความหมายดังต่อไปนี้

E-group =กลุ่มทดลอง)Experimental Group)

X = (การจัดกระทำตามวิธีทดลอง หรือโปรแกรมทดลอง)Treatment)

O = (การวัดผล)Outcome Measurement)

O2 = (การวัดผลหลังการทดลอง)Posttest Observation)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบแต่ละข้อโดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

R แทน คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

สถิติพื้นฐานได้แก่

ร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)(104

$$P = \frac{F \times 100}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	F	แทน	ความถี่หรือคะแนนที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมดหรือคะแนนเต็ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก จากชุดกิจกรรมการศึกษาภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์โดยชุดกิจกรรม สำหรับเด็กช่วงอายุ 7-9 ปี การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษา ป.1-ป.3เป็นการเรียนรู้แบบปกติซึ่งมีสมมติฐานว่า ความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการทดลองตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

X	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
T	หมายถึง	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t -distribution
P	หมายถึง	ร้อยละ
F	หมายถึง	ความถี่หรือคะแนนที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
N	หมายถึง	จำนวนความถี่ทั้งหมดหรือคะแนนเต็ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1. ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินความเหมาะสม แผนการเรียนรู้และชุดกิจกรรมการศึกษาภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์โดยชุดกิจกรรม สำหรับเด็ก ช่วงอายุ 7-9 ปี ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประเมินและได้ผลตามตาราง 1 ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 2. การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ การทดลองชุดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์โดยใช้ทฤษฎีของ Guilford เป็นแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

ตอนที่ 3. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาพัฒนาชุดกิจกรรม เพื่อหาคะแนนความเชื่อมั่นแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านเนื้อหาทางศิลปะ จากการทดลองชุดกิจกรรม

ภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์โดยใช้ทฤษฎีของ Guilford เป็นแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินทักษะทางศิลปะของเด็กนักเรียนช่วงอายุ 7-9 ปี มีความเหมาะสมสอดคล้องตามองค์ประกอบด้านต่างๆ

ข้อที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่าเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม
		1	2	3		
1.	ด้านแผนการจัดการเรียนรู้					
	1.1 มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน	4	5	5	4.66	มากที่สุด
	1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมด้านความรู้ทักษะกระบวนการทางศิลปะ	5	5	5	5.00	มากที่สุด
	1.3 เนื้อหา มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	4.66	มากที่สุด
	1.4 เนื้อหา มีความละเอียดและชัดเจน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
	1.5 เนื้อหาเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
	1.6 เนื้อหา มีความเหมาะสมกับเวลาเรียน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
	1.7 ขอบข่ายเนื้อหา สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน	5	4	5	4.66	มากที่สุด
	1.8 เนื้อหาที่กำหนดในกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมและมีประโยชน์ต่อผู้เรียน	5	5	4	4.66	มากที่สุด
	1.9 กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลายและเอื้อต่อการบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5	4	5	4.66	มากที่สุด

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่าเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม
		1	2	3		
	1.10 สื่อการเรียนรู้ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย น่าสนใจ	5	5	5	5.00	มากที่สุด
	1.11 กิจกรรมการเรียนการสอนมีขั้นตอนตามลำดับจากง่ายไปหายาก	5	4	5	4.66	มากที่สุด
	1.12 กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	5	4	5	4.66	มากที่สุด
	ด้านการวัดและการประเมิน 2.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	5	5	4	4.66	มากที่สุด
	2.2 เกณฑ์การประเมินผลเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละชุด	5	5	5	5.00	มากที่สุด
	2.3 การวัดและประเมินผลตรงกับการพัฒนาทักษะทางศิลปะ	5	5	4	4.66	มากที่สุด
	2.4 เทคนิคการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน	5	4	5	4.66	มากที่สุด
	2.5 วิธีการวัดและประเมินผลช่วยตรวจสอบการบรรลุจุดมุ่งหมายของชุดกิจกรรมได้จริง	5	5	5	5.00	มากที่สุด

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่าเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม
		1	2	3		
3.	ด้านการออกแบบชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์	5	5	5	5.00	มากที่สุด
	3.1 เหมาะสม จัดแบ่งหมวดหมู่ ง่ายต่อการใช้งาน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
	3.2 ขนาดและความสวยงาม เหมาะกับการใช้งานของครูผู้สอน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
	3.3 การออกแบบสอดคล้องกับเนื้อหา ครบทุกชุดกิจกรรม	5	5	5	5.00	มากที่สุด
4.	ด้านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์	5	5	5	5.00	มากที่สุด
	4.1 มีความถูกต้อง สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	5	5	5	5.00	มากที่สุด
	4.2 มีความหลากหลายที่ใช้ในแต่ละชุดกิจกรรมและมีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	5.00	มากที่สุด
	4.3 มีสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละชุด	5	5	5	5.00	มากที่สุด
	4.4 เหมาะสมกับผู้เรียน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
	4.5 กิจกรรมช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะทางศิลปะ	5	5	5	5.00	มากที่สุด

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่าเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม
		1	2	3		
5	คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม (สำหรับครู)					
	5.1 มีคำแนะนำในการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับครู สื่อความหมายชัดเจนเข้าใจง่าย	4	5	5	4.66	มากที่สุด
	5.2 กำหนดจำนวนชุดกิจกรรมได้ครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5.00	มากที่สุด
	5.3 กำหนดบทบาทของครูผู้สอนได้ชัดเจน	5	5	4	4.66	มากที่สุด
	5.4 กำหนดสิ่งที่ครูผู้สอนต้องเตรียมได้ชัดเจน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
	5.5 กำหนดแนวการประเมินผลการเรียนรู้ได้ ชัดเจน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย				5.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินทักษะทางศิลปะของเด็กมีความเหมาะสม สอดคล้องตามองค์ระกอบด้านต่างๆ ผลปรากฏว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 5.00)

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อชุดกิจกรรมการวาดภาพพระบายสี
สร้างสรรค์โดยชุดกิจกรรม สำหรับเด็ก ช่วงอายุ 7-9 ปี

รายการขอความคิดเห็น	ประเมินค่าความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
กิจกรรมที่ 1. การวาดภาพพระบายสีด้วยเทคนิค เป่าสี ลงบนแผ่นแป้งปอเปี๊ยะ	+1	+1	+1	1.0	ผ่าน
1. กิจกรรมมีความหลากหลายและสอดคล้อง กับเด็ก					
2. กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหา และ วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	1.0	ผ่าน
3. กิจกรรมเน้นทักษะกระบวนการคิด และลง มือปฏิบัติ	+1	+1	+1	1.0	ผ่าน
4. เครื่องมือที่ใช้ทำกิจกรรมมีความหลากหลาย	+1	+1	+1	1.0	ผ่าน
5. กิจกรรมมีความยากง่ายที่เหมาะสมกับเด็ก	1	1	+1	1.0	ผ่าน
กิจกรรมที่ 2. การวาดภาพพระบายสีด้วยเทคนิค ประดิษฐ์ลงบนขนมปังปอนด์	+1	0	+1	0.9	ผ่าน
1. กิจกรรมมีความยากง่ายที่เหมาะสมกับเด็ก					
2. กิจกรรมมีความหลากหลายและสอดคล้อง กับเด็ก	+1	+1	+1	1.0	ผ่าน
3. กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหา และ วัตถุประสงค์	+1	0	+1	0.9	ผ่าน
4. กิจกรรมเน้นทักษะกระบวนการคิด	+1	+1	+1	1.0	ผ่าน
กิจกรรมที่ 3. การวาดภาพพระบายสีด้วยเทคนิค ปั้น ลงแผ่นแป้งพิซซ่า	1	1	+1	1.0	ผ่าน
1. กิจกรรมมีความหลากหลายและสอดคล้อง กับเด็ก	1	1	1	1.0	ผ่าน

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการขอความคิดเห็น	ประเมินค่าความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3		
2. กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหา และ วัตถุประสงค์	+1	+1	0	0.9	ผ่าน
3. กิจกรรมเน้นทักษะกระบวนการคิด และลง มือปฏิบัติ	+1	+1	+1	1.0	ผ่าน
4. เครื่องมือที่ใช้ทำกิจกรรมมีความหลากหลาย	1	+1	1	1.0	ผ่าน
กิจกรรมที่ 4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิค ปะติ Collage art ลงบนขนมปังโดนัท	1	1	1	1.0	ผ่าน
1.กิจกรรมมีความหลากหลายและสอดคล้อง กับเด็ก	1	1	+1	1.0	ผ่าน
2. กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหา และ วัตถุประสงค์	1	1	1	1.0	ผ่าน
3. กิจกรรมเน้นทักษะกระบวนการคิด และลง มือปฏิบัติ	1	1	1	1.0	ผ่าน
4. เครื่องมือที่ใช้ทำกิจกรรมมีความหลากหลาย	1	1	-1	1.0	ผ่าน
กิจกรรมที่ 5. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิค สื่อผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์	+1	1	1	1.0	ผ่าน
2. กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหา และ วัตถุประสงค์	1	+1	1	1.0	ผ่าน
3. กิจกรรมเน้นทักษะกระบวนการคิด และลง มือปฏิบัติ	+1	+1	+1	1.0	ผ่าน
4. เครื่องมือที่ใช้ทำกิจกรรมมีความหลากหลาย	1	-1	1	1.0	ผ่าน
5. กิจกรรมมีความยากง่ายที่เหมาะสมกับเด็ก	+1	1	+1	1.0	ผ่าน

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อชุดกิจกรรมการศึกษา
ภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์ ผลปรากฏว่า มีความถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องอยู่ในระดับที่ผ่าน
(IOC เท่ากับ 1)

ตาราง 3 ตารางเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์การทดลองชุดกิจกรรม
ภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์โดยใช้ทฤษฎีของ Guilford เป็นแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ของ
นักเรียนในชุดกิจกรรม มีทั้งหมด 5 ชุดกิจกรรม จำนวนนักเรียน 10 คน ได้ค่าความถี่ของค่าเฉลี่ย
และค่าร้อยละดังต่อไปนี้

เด็กนักเรียน	กิจกรรม					คะแนนรวม	ค่าร้อยละ
	1	2	3	4	5		
คนที่ 1	15	14	16	16	16	77	9.6
คนที่ 2	16	16	16	16	16	80	10
คนที่ 3	16	15	16	16	16	79	9.8
คนที่ 4	16	16	16	16	16	80	10
คนที่ 5	16	16	16	16	16	80	10
คนที่ 6	16	16	16	16	16	80	10
คนที่ 7	16	16	16	16	16	80	10
คนที่ 8	16	16	16	16	16	80	10
คนที่ 9	16	16	16	16	16	80	10
คนที่ 10	16	16	16	16	16	80	10
คะแนนรวม	159	157	160	160	160		
ค่าร้อยละ	99.37	98.12	100	100	100		

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ด้วยแบบทดสอบ
ความคิดสร้างสรรค์โดยใช้ทฤษฎีของ Guilford เป็นแบบประเมินทั้งหมด 5 กิจกรรม

กิจกรรมที่ 1. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นแป้งปอเปี๊ยะ

กิจกรรมที่ 1 เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมในการวาดภาพและการเรียนรู้เทคนิคและวิธีการเป่าสี และควบคุมทิศทางของสี ในการสร้างสรรค์ผลงานเด็กมีความร่วมมือและสนุกสนานกับงานได้อย่างเต็มที่ โดยมีการวาดภาพขึ้นโครงใบหน้าก่อนที่จะเป่าสีได้อย่างชัดเจนเพื่อให้จะได้ใช้สีหยดลงบนแผ่นแป้งปอเปี๊ยะที่วาดเป็นรูปใบหน้าเอาไว้แล้ว ค่อยเป่าสีลงตรงส่วนที่เป็นผมของใบหน้าเพื่อต่อเติมเต็มสีตามจินตนาการของเด็ก

สรุป จากการสังเกตการณ์เมื่อเด็กเริ่มลงมือปฏิบัติงาน เด็กมีความเพลิดเพลินและให้ความร่วมมือได้อย่างในการทำกิจกรรมได้เป็นอย่างดี เด็กปลดปล่อยจินตนาการได้อย่างเต็มที่โดยไม่กลัวเลอะเทอะ มีการควบคุมการเป่าสีและการกระจายสีได้ดี สีที่ใช้ดูสดใสสลับตัดโทนสีได้สวยงาม เด็กคนที่ได้คะแนนสูงสุดในกิจกรรมที่ 1 คือเด็กคนที่ 8 กับเด็กคนที่ 10 ซึ่งมีคะแนนเท่ากัน ในกิจกรรมชิ้นนี้นักเรียนมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ มีการใช้สีที่สวยงามตัดกันกับการกระจายของการเป่าสี

ปัญหาที่พบในการทำกิจกรรมครั้งนี้ เด็กจะมีการแก้งก้นโดนเป่าสีใส่กัน

กิจกรรมที่ 2. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคประดิษฐ์ลงบนขนมปังปอนด์

กิจกรรมที่ 2 เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทางความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ วาดภาพลงสีตกแต่งให้สวยงามตามรูปทรงที่กำหนดให้ เพื่อให้เด็กได้เกิดจินตนาการในการต่อยอดทางความคิดลงบนรูปทรงของขนมปังปอนด์

สรุปจากการสังเกตการณ์เมื่อเด็กเริ่มลงมือปฏิบัติงาน เด็กมีความตื่นตัวและกระตือรือร้นในการทำงาน มีความสนใจในการจับและสัมผัสรูปทรงของขนมปัง มีความคิดริเริ่มในการประดิษฐ์ที่ดีต่อยอดความคิดโดยการนำวัสดุต่างๆ มาประดิษฐ์ต่อเติมให้เกิดรูปทรงที่ต้องการ เด็กคนที่ได้คะแนนสูงสุดในกิจกรรมที่ 2 คือเด็กคนที่ 10 ซึ่งมีความคิดริเริ่มในการต่อยอดผลงานประดิษฐ์ได้อย่างคล่องแคล่ว ลงสีตกแต่งในรายละเอียดได้ดีกว่าเด็กคนอื่นๆ

ปัญหาที่พบในการทำกิจกรรมครั้งนี้ เด็กมีการสับสนในวัสดุที่ใช้ในการประดิษฐ์งาน

กิจกรรมที่ 3. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปั้น ลงแผ่นแป้งพิซซ่า

กิจกรรมที่ 3 เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทางด้านการปั้นดินโดยการใช้อุปกรณ์ที่มีมือช่วยในการขยำ ปั้นงานแบบ 2 มิติ ตกแต่งลงบนผลงานที่มีแผ่นแป้งพิซซ่าเป็นฐานเป็นลักษณะงานปั้นฐานต่ำ

สรุปจากการสังเกตการณ์เมื่อเด็กเริ่มลงมือปฏิบัติงาน เด็กมีความสนใจกับตัววัสดุและอุปกรณ์ที่นำมาสร้างสรรค์ผลงาน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความคิดริเริ่มที่ดี สร้างสรรค์ผลงานอย่างตั้งใจ เด็กให้ความสำคัญกับวัสดุในการปฏิบัติงาน และมีความเข้าใจกับเนื้อหาที่กำหนดให้ เด็กคนที่ได้คะแนนสูงสุดในกิจกรรมที่ 3 คือเด็กคนที่ 10 ซึ่งมีความมีความคิดสร้างสรรค์ให้การทำงานได้ดี มีความประณีตในการทำงาน ใช้สีสดใสสวยงาม

ปัญหาที่พบในการทำกิจกรรมครั้งนี้ เด็กบางคนมีวิธีการคิดที่ดี แต่ลงมือทำงานจริงไม่มีความประณีตต่อผลงานตัวเอง

กิจกรรมที่ 4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบนขนมปังโดนัท

กิจกรรมที่ 4 เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทางด้านการ จินตนาการ ปะติ ในการสร้างสรรค์ผลงาน ต่อเติม ตกแต่ง โดยเทคนิคการปะติให้เป็นรูปร่างรูปทรงตามจินตนาการของนักเรียน โดยกำหนดรูปทรงให้อยู่ในรูปแบบเป็นทรงวงกลมของขนมโดนัทแล้วในนักเรียนได้จินตนาการต่อยอดสร้างเป็นตัวสัตว์ขึ้นมาตามจินตนาการตามความคิดของนักเรียนเอง

สรุปจากการสังเกตการณ์เมื่อเด็กเริ่มลงมือปฏิบัติงาน เด็กมีความคิดริเริ่มที่ดี มีความสนใจกับรูปทรงของวัสดุในการทำงาน มีความตั้งใจ เข้าใจกับหัวข้อในการทำงาน สื่อสารออกมาได้ตรงกับวัตถุประสงค์ เด็กคนที่ได้คะแนนสูงสุดในกิจกรรมที่ 4 คือเด็กคนที่ 10 ซึ่งมีความคิดที่สอดคล้อง มีความละเอียด ประณีตกับงาน มีการใช้เรียกใช้สีที่ติดกันทำให้สะอาดตา

ปัญหาที่พบในการทำกิจกรรมครั้งนี้ เด็กมีกระบวนการคิดที่คล้ายๆกัน มีการลอกเลียนแบบกัน

กิจกรรมที่ 5. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคสีผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์

กิจกรรมที่ 5 เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทางด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยการนำเทคนิคสีผสมมาสร้างสรรค์เป็นผลงาน โดยไม่จำกัดรูปแบบ ปล่อยให้เด็กไม่มีอิสระทางความคิดที่แปลกใหม่ ใช้ทุกเทคนิคมารวบรวมในอยู่ในงานชิ้นเดียวกัน เพื่อต่อยอดต่อยอดทางการคิด

สรุปจากการสังเกตการณ์เมื่อเด็กเริ่มลงมือปฏิบัติงาน เด็กมีความคิดริเริ่มที่ดี มีความกระตือรือร้นในเวลาทำงาน แสดงออกโดยการสื่อสารผ่านรูปแบบที่ชัดเจน เข้าใจกับหัวข้อที่ให้ เด็กคนที่ได้คะแนนสูงสุดในกิจกรรมที่ 5 คือเด็กคนที่ 10 ซึ่งมีความมีความคิดสร้างสรรค์ให้การทำงานได้ดี มีความประณีตในการทำงาน ใช้สีสดใสสวยงาม จัดวางองค์ประกอบได้ดี วัสดุที่เลือกใช้มีความน่าสนใจ สื่อเรื่องราวได้น่าสนใจ มีวิธีคิดที่ดีและเข้าใจง่าย

ปัญหาที่พบในการทำกิจกรรมครั้งนี้ เด็กส่วนใหญ่ยังมีการจัดองค์ประกอบของภาพที่ไม่ค่อยสมบูรณ์ แต่เด็กก็มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการที่ดี

ตาราง 4 ตารางการวัดผลกิจกรรมที่ 1

กิจกรรมที่ 1 การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิค เป่าสี ลงบนแผ่นแป้งปอเปี๊ยะ	รายการประเมินความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้ทฤษฎีของGuilford				
	สร้างสรรค์ จากสิ่งที่ กำหนดให้ ได้(ยืดหยุ่น)	มีความ แปลกใหม่ แก้ไขปัญหา เฉพาะหน้า ได้(ริเริ่ม)	เสร็จตามเวลา ที่กำหนดให้ (คล่องแคล่ว)	มี รายละเอียดที่ น่าสนใจ (ละเอียด ลออ)	คะแนน รวม
นักเรียนคนที่ 1 อายุ 8 ปี	3	4	4	4	15
นักเรียนคนที่ 2 อายุ 8 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 3 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 4 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 5 อายุ 7 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 6 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 7 อายุ 8 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 8 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 9 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 10 อายุ 7 ปี	4	4	4	4	16
คะแนนรวม					159
ค่าร้อยละ					99

ตาราง 5 ตารางการวัดผลกิจกรรมที่ 2

กิจกรรมที่ 2. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิค ประดิษฐ์ลงบนขนมปังปอนด์	รายการประเมินความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้ทฤษฎีของ Guilford				
	สร้างสรรค์ จากสิ่งที่ กำหนดให้ ได้(ยืดหยุ่น)	มีความ แปลกใหม่ แก้ไข ปัญหา เฉพาะหน้า ได้(ริเริ่ม)	เสร็จตาม เวลาที่ กำหนด ให้ (คล่องแคล่ว)	มีราย ละเอียดที่ น่าสนใจ (ละเอียด ลออ)	คะแนน รวม
นักเรียนคนที่ 1 อายุ 8 ปี	3	4	4	3	14
นักเรียนคนที่ 2 อายุ 8 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 3 อายุ 9 ปี	4	4	4	3	15
นักเรียนคนที่ 4 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 5 อายุ 7 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 6 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 7 อายุ 8 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 8 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 9 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 10 อายุ 7 ปี	4	4	4	4	16
คะแนนรวม					157
ค่าร้อยละ					98

ตาราง 6 ตารางการวัดผลกิจกรรมที่ 3

กิจกรรมที่ 3. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิค ปั้นลงแผ่นแป้งพิชซ่า	รายการประเมินความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้ทฤษฎีของ Guilford				
	สร้างสรรค์ จากสิ่งที่ กำหนดให้ ได้ (ยืดหยุ่น)	มีความ แปลกใหม่ แก้ไข ปัญหา เฉพาะหน้า ได้(ริเริ่ม)	เสร็จตาม เวลาที่ กำหนดให้ (คล่องแคล่ว)	มีรายละเอียด ที่น่าสนใจ (ละเอียด ลออ)	คะแนน รวม
นักเรียนคนที่ 1 อายุ 8 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 2 อายุ 8 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 3 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 4 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 5 อายุ 7 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 6 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 7 อายุ 8 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 8 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 9 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 10 อายุ 7 ปี	4	4	4	4	16
คะแนนรวม					160
ค่าร้อยละ					100

ตาราง 7 ตารางการวัดผลกิจกรรมที่ 4

กิจกรรมที่ 4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะ ติ Collage art ลงบนขนมปังโดนัท	รายการประเมินความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้ทฤษฎีของ Guilford				
	สร้างสรรค์ จากสิ่งที่ กำหนดให้ ได้ (ยืดหยุ่น)	มีความ แปลก ใหม่ แก้ไข ปัญหา เฉพาะ หน้าได้ (ริเริ่ม)	เสร็จตาม เวลาที่ กำหนดให้ (คล่องแคล่ว)	มีรายละเอียด ที่น่าสนใจ (ละเอียดลออ)	คะแนน รวม
นักเรียนคนที่ 1 อายุ 8 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 2 อายุ 8 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 3 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 4 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 5 อายุ 7 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 6 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 7 อายุ 8 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 8 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 9 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 10 อายุ 7 ปี	4	4	4	4	16
คะแนนรวม					160
ค่าร้อยละ					100

ตาราง 8 ตารางการวัดผลกิจกรรมที่ 5

กิจกรรมที่ 5. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิค ส้อมผสมลงบนแผ่นแครกเกอร์	รายการประเมินความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้ทฤษฎีของ Guilford				
	สร้างสรรค์ จากสิ่งที่ กำหนดให้ ได้ (ยืดหยุ่น)	มีความ แปลก ใหม่ แก้ไข ปัญหา เฉพาะ หน้าได้ (ริเริ่ม)	เสร็จตาม เวลาที่ กำหนดให้ (คล่องแคล่ว)	มีรายละเอียด ที่น่าสนใจ (ละเอียดลออ)	คะแนน รวม
นักเรียนคนที่ 1 อายุ 8 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 2 อายุ 8 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 3 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 4 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 5 อายุ 7 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 6 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 7 อายุ 8 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 8 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 9 อายุ 9 ปี	4	4	4	4	16
นักเรียนคนที่ 10 อายุ 7 ปี	4	4	4	4	16
คะแนนรวม					160
ค่าร้อยละ					100

ตารางเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์การทดลองชุดกิจกรรมภาววาดระบายสีสร้างสรรค์โดยใช้ทฤษฎีของ Guilford เป็นแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

ตาราง 9 แบบประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์ (ตามแนวคิดของGuilford)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
1.คิดคล่องแคล่ว	ตอบได้ตรง ประเด็นถูกต้อง 90% ขึ้นไปใน เวลาที่กำหนดให้	ตอบได้ตรง ประเด็นถูกต้อง 70% ขึ้นไปใน เวลาที่กำหนดให้	ตอบได้ตรง ประเด็นถูกต้อง 60% ขึ้นไปใน เวลาที่กำหนดให้	ตอบได้ตรง ประเด็นถูกต้อง 50% ขึ้นไปใน เวลาที่กำหนดให้
2.คิดยืดหยุ่น	จัดลักษณะ/ ประเภท/กลุ่มของ คำตอบได้อย่าง หลากหลาย	จัดลักษณะ/ ประเภท/กลุ่มของ คำตอบได้อย่าง หลากหลายใน ส่วนใหญ่	จัดลักษณะ/ ประเภท/กลุ่มของ คำตอบได้อย่าง หลากหลายได้เป็น บางส่วน	จัดลักษณะ/ ประเภท/กลุ่มของ คำตอบได้อย่าง หลากหลาย
3.คิดริเริ่ม	คิดแปลกใหม่แตกต่าง จากเดิม/ ดัดแปลง/ประยุกต์ และสามารถ นำไปใช้ได้อย่าง ถูกต้อง	คิดแปลกใหม่แตกต่าง จากเดิม/ ดัดแปลง/ประยุกต์ และสามารถ นำไปใช้ได้อย่าง ถูกต้องเป็นส่วน ใหญ่	คิดแปลกใหม่แตกต่าง จากเดิม/ ดัดแปลง/ประยุกต์ และสามารถ นำไปใช้ได้เป็น บางส่วน	คิดแปลกใหม่แตกต่าง จากเดิม/ ดัดแปลง/ประยุกต์ และสามารถ นำไปใช้ได้อย่าง ถูกต้องเป็นส่วน น้อย

ตาราง (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
4.คิดละเอียดลออ	บอกรายละเอียดเกี่ยวกับคำตอบและเชื่อมโยงสัมพันธ์สิ่งต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง	บอกรายละเอียดเกี่ยวกับคำตอบและเชื่อมโยงสัมพันธ์สิ่งต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่	บอกรายละเอียดเกี่ยวกับคำตอบและเชื่อมโยงสัมพันธ์สิ่งต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง เป็นบางส่วน	บอกรายละเอียดเกี่ยวกับคำตอบและเชื่อมโยงสัมพันธ์สิ่งต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง เป็นส่วนน้อย

ระดับคุณภาพ 4 (ดีมาก)	=	13-16 คะแนน
3 (ดี)	=	9-12 คะแนน
2 (พอใช้)	=	5-8 คะแนน
1 (ปรับปรุง)	=	1-4 คะแนน

เกณฑ์การผ่าน ได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่าน

การประเมินความคิดสร้างสรรค์

การประเมินความคิดสร้างสรรค์ เป็นการวัดความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด (Guilford,1968) โดยมีรายการที่ประเมินคือ สร้างสรรค์ผลงานจากสิ่งเร้าที่กำหนดให้ได้ มีความแปลกใหม่ เสร็จตามเวลาที่กำหนดให้ แก้ปัญหาตามโจทย์ได้ และมีรายละเอียดที่น่าสนใจ มีคะแนนเต็ม 20คะแนน แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

1-4	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง
5-8	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
9-12	คะแนน	หมายถึง	ดี
13-16	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก

ตาราง 10 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์

นักเรียนคนที่ 1 อายุ 8 ปี

ชื่อกิจกรรม	รายการประเมิน				
	สร้างสรรค์ จากสิ่งที่ กำหนดให้ ได้ (ยืดหยุ่น)	มีความ แปลกใหม่ แก้ไข ปัญหา เฉพาะหน้า ได้	เสร็จตาม เวลาที่ กำหนดให้ (คล่องแคล่ว)	มีรายละเอียดที่ น่าสนใจ (ละเอียด ลออ)	รวม
1. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นแป้งปอเปี๊ยะ	12	15	16	16	59
2. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์	10	13	16	12	51
3. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการปั้น ลงบนแผ่นพิซซ่า	15	16	15	16	62
4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบนขนมปังโดนัท	13	15	16	16	60
5. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคสื่อผสมลงบนแผ่นแครกเกอร์	15	16	14	16	61

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก	13-16	คะแนน
ดี	9-12	คะแนน
พอใช้	5-8	คะแนน
ปรับปรุง	1-4	คะแนน

กิจกรรมที่ 1.การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นแป้งโปเปี้ยะ

ภาพประกอบ 2 หน้าคน

นักเรียนคนที่ 1 อายุ 8 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กสามารถทำงานได้ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดให้ มีการเลือกใช้สีสันทัดใจได้สอดคล้องกับการเป่าสีได้ดีในเรื่องของสีที่แนว Pop Art องค์ประกอบการกระจายตัวของสีต่างๆที่สานกันมีความน่าสนใจ ได้อารมณ์เป็นงานแนวกึ่ง Abstract Art ผสมผสานกันอย่างลงตัว

ปัญหา/อุปสรรค : เด็กๆชอบเล่นสีกระจัดกระจายในระหว่างการทำงาน

แนวทางแก้ไข : ต้องจับเด็กๆแยกกันทำงาน

กิจกรรมที่ 2. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์

ภาพประกอบ 3 กระเป๋าของฉัน

นักเรียนคนที่ 1 อายุ 8 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กเห็นวัสดุและอุปกรณ์แล้วมีความคล่องแคล่วที่จะประดิษฐ์ชิ้นงานได้อย่างรวดเร็ว
ทำงานกระฉับกระเฉง

ปัญหา/อุปสรรค : การทำงานเร็วอาจส่งผลกับงานที่ออกมาไม่ค่อยมีความพิถีพิถัน งาน
เลยไม่ค่อยเรียบร้อยเท่าที่ควร

แนวทางแก้ไข : เด็กจะต้องมีความประณีตในการทำงานให้มากขึ้นโดยในเด็กลงมือ
ปฏิบัติงานอย่างละเมียดละไม โดนไม่แข่งกันกับเพื่อนร่วมห้องคนอื่นๆ

กิจกรรมที่ 3. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการปั้น ลงบนแผ่นฟิชซ่า

ภาพประกอบ 4 สองพี่น้อง

นักเรียนคนที่ 1 อายุ 8 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กสามารถทำงานได้ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดให้ สามารถสื่อเรื่องราวผ่านตัวการ์ตูนได้ชัดเจน ใช้เทคนิคในการปั้นได้อย่างลงตัว สื่อภาพออกมาได้น่ารัก ใช้สีที่สดใส ในภาพมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์

ปัญหา/อุปสรรค : เด็กนักเรียนมีการขยำแป้งแข็งเกินไปเลยทำให้ติดมือเลอะเทอะ กลายเป็นอุปสรรคในการทำงานหรือลงสีในส่วนขั้นตอนต่อไป

แนวทางแก้ไข : เด็กนักเรียนต้องควบคุมการขยำแป้ง โดยไม่หว่างเล่นในเวลาทำงานกันจนมากเกินไป

กิจกรรมที่ 4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบนขนมปัง
โดนัท

ภาพประกอบ 5 แมลงเต่าทอง

นักเรียนคนที่ 1 อายุ 8 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความตื่นตัวและสนใจกับวัสดุอุปกรณ์และทำความเข้าใจกับชุดกิจกรรม
ได้เป็นอย่างดี ลงมือปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่วสนุกสนานกับการทำงานและสามารถชี้กระดาดปะติ
ได้อย่างตั้งใจประเด็นในการปะกระดาดแต่งละชิ้น เด็กนักเรียนมีสมาธิกับการทำงานได้ดี

ปัญหา/อุปสรรค : เด็กนักเรียนจะพะวงกับกาวที่ติดมือ

แนวทางแก้ไข : ควรให้เด็กนักเรียนใช้พู่กันขนาดทากาวหรือสวมถุงมือ

กิจกรรมที่ 5. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคสื่อผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์

ภาพประกอบ 6 เพื่อนของฉัน

ชื่อ นักเรียนคนที่ 1 อายุ 8 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความสนใจและตื่นตัวกับวัสดุ อุปกรณ์ที่เลือกใช้ในชุดกิจกรรม เด็กมีจินตนาการที่ดี กล้าสื่อสาร แสดงออก ในมุมมองของตัวเอง เด็กนักเรียนเอง งานน่ารักสดใส องค์ประกอบมีความสมดุล งานมีสไตล์เป็นของตัวเอง

ปัญหา/อุปสรรค : โครงสร้างการร่างภาพยังไม่เรียบร้อย รายละเอียดด้นเกินไป

แนวทางแก้ไข : ต้องฝึกร่างวาดบ่อยๆจะทำให้มีการใส่ใจในรายละเอียดเวลาทำงาน

ตาราง 11 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์

นักเรียนคนที่ 2 อายุ 8 ปี

ชื่อกิจกรรม	รายการประเมิน				
	สร้างสรรค์ จากสิ่งที่ กำหนดให้ ได้ (ยืดหยุ่น)	มีความ แปลก ใหม่ แก้ไข ปัญหา เฉพาะ หน้าได้	เสร็จตาม เวลาที่ กำหนดให้ (คล่องแคล่ว)	มี รายละเอียด ที่น่าสนใจ (ละเอียด ลออ)	รวม
1. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นแป้งโป๊ยะ	15	13	16	16	60
2. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์	14	16	16	14	60
3. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการปั้น ลงบนแผ่นพิซซ่า	15	16	16	16	63
4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบนขนมปังโดนัท	13	15	16	15	59
5. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคส้อมผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์	15	16	15	16	62

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก	13-16	คะแนน
ดี	9-12	คะแนน
พอใช้	5-8	คะแนน
ปรับปรุง	1-4	คะแนน

กิจกรรมที่ 1. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นแป้งโป๊ยะ

ภาพประกอบ 7 หน้าคน

นักเรียนคนที่ 2 อายุ 8 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความเข้าใจในหัวข้อการทำงาน สามารถทำงานออกมาได้ดี มีการใช้สีที่ดึงดูดและน่าสนใจ ควบคุมการเป่าสีให้กระจายได้พอสมควร แต่งยังเลอะเทอะอยู่บ้าง มีความสุขของโทนสี นักเรียนมีความสนุกสนานในเวลาทำงาน มีอารมณ์ร่วมกับการเรียนการสอน มีความใส่ใจในการทำงานได้ดี

ปัญหา/อุปสรรค : เวลาเด็กนักเรียนเป่าสีอาจมีการทำเลอะเทอะบ้าง

แนวทางแก้ไข : ต้องสอนเทคนิค วิธีการเป่าที่ทำให้เด็กสามารถควบคุมลมในเวลาเป่าให้พอเหมาะสมต่อแรงที่ออกจากปาก

กิจกรรมที่ 2. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคการประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์

ภาพประกอบ 8 เรือโจรสลัด

นักเรียนคนที่ 2 อายุ 8 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กมีความสนใจในวัสดุและอุปกรณ์ มีความตื่นตัวอยากรู้อยากสัมผัส มีอารมณ์ร่วมกับการทำงาน มีความคิดริเริ่มที่ดี ทำงานคล่องแคล่วทะมัดทะแมง รู้จักเลือกใช้สีตัดการให้ดูน่าสนใจ ยังลงสีไม่ค่อยเรียบร้อย

ปัญหา/อุปสรรค : ลงสีงานยังไม่เรียบร้อยเท่าที่ควร ยังทำงานไม่ค่อยประณีต ทำงานเร็วไปงานเลยออกมาไม่ละเอียดดีเท่าที่ควร

แนวทางแก้ไข : ต้องฝึกให้เด็กมีความประณีตในเวลาทำงาน ใส่ใจในรายละเอียดการทำงานให้มากขึ้น

กิจกรรมที่ 3. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการปั้น ลงบนแผ่นพิชซ่า

ภาพประกอบ 9 ก๊องเพื่อนรัก

นักเรียนคนที่ 2 อายุ 8 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความเข้าใจในหัวข้อการทำงานได้ดี มีจินตนาการที่ดี ร่างแบบได้ลงตัว ใช้สีสดใส มีรายละเอียดที่น่าสนใจ รวบรวมเรื่องราวที่น่าสนใจ องค์ประกอบมีความสมดุล ตั้งใจเวลาทำงานปั้นขึ้นงานได้ดีทำงานพิถีพิถัน คล่องแคล่ว

ปัญหา/อุปสรรค : นักเรียนมีความลังเลในช่วงการร่างแบบก่อนลงมีปฏิบัติงาน

แนวทางแก้ไข : ต้องฝึกให้เด็กนักเรียนการความคุ้นชินกับวัสดุ อุปกรณ์ที่แปลกใหม่ ที่สามารถนำมาประยุกต์ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

กิจกรรมที่ 4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบนขนมปัง โดนัท

ภาพประกอบ 10 กบเขียว

นักเรียนคนที่ 2 อายุ 8 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนสามารถทำงานได้ตามหัวข้อที่กำหนดให้ รู้จักเลือกใช้กระดาษสีเพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับผลงาน ทำงานได้คล่องแคล่วว่องไว ตั้งใจประดิษฐ์ ประดอย ทำงานเรียบร้อย มีสมาธิกับการทำงานได้ดี

ปัญหา/อุปสรรค : เด็กนักเรียนจะพะวงกับการที่ติดมือ

แนวทางแก้ไข : ควรให้เด็กนักเรียนใช้พู่กันขนาดทากาวหรือสวมนุ่มมือ

กิจกรรมที่ 5. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคสื่อผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์

ภาพประกอบ 11 สามทหารเสือ

นักเรียนคนที่ 2 อายุ 8 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีจินตนาการที่ดี สามารถสื่อสารออกมาทางผลงานที่ชัดเจนและมีเนื้อหาที่น่าสนใจ กล่าวคือกล้าแสดงออกในสิ่งที่ตัวเองคิดและจินตนาการไว้ นักเรียนสนุกสนานกับงานที่ได้ทำ นักเรียนสามารถต่อยอดความคิดได้ดี เนื้อหาที่สื่อออกมามีเรื่องราวแอบแฝงไปด้วยความสนุกสนานใช้สีสันทันได้สดใส ทำให้งานดูมีเสน่ห์ มีวิธีปั้นที่มีความกระชับกระเฉง ดูทะมัดทะแมง

ปัญหา/อุปสรรค : เด็กนักเรียนยังมีการจัดองค์ประกอบภาพที่ไม่ค่อยสมดุลกับพื้นที่

แนวทางแก้ไข : เด็กนักเรียนต้องหมั่นฝึกฝนการร่างภาพขึ้นโครงสร้างละจัดองค์ประกอบความสมดุลของภาพให้มากขึ้น

ตาราง 12 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์

นักเรียนคนที่ 3 อายุ 9 ปี

ชื่อกิจกรรม	รายการประเมิน				
	สร้างสรรค์ จากสิ่งที่ กำหนด ให้ได้ (ยืด หยุ่น)	มีความ แปลก ใหม่ แก้ไข ปัญหา เฉพาะ หน้าได้	เสร็จตาม เวลาที่ กำหนดให้ (คล่องแคล่ว)	มีรายละเอียดที่ น่าสนใจ (ละเอียด ลออ)	รวม
1. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิค เป่าสี ลงบนแผ่นแป้งปอเปี๊ยะ	15	13	15	16	59
2. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิค การประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์	15	13	14	12	54
3. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิค การปั้น ลงบนแผ่นพิซซ่า	15	16	16	16	63
4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิค ปะติดCollage art ลงบนขนมปังโดนัท	14	16	15	13	58
5. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิค สื่อผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์	15	16	16	16	63

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก	13-16	คะแนน
ดี	9-12	คะแนน
พอใช้	5-8	คะแนน
ปรับปรุง	1-4	คะแนน

กิจกรรมที่ 1. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นแป้งปอเปี๊ยะ

ภาพประกอบ หน้าคน

นักเรียนคนที่ 3 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนสามารถร่างภาพตามหัวข้อและเข้าใจถึงจุดประสงค์ของการทำงานได้ดี มีความสนใจและอยากทำงาน มีความกระตือรือร้นตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงานจริง ควบคุมการเป่าให้กระจายได้ดี เรียกใช้สีที่สื่อถึงอารมณ์ได้ค่อนข้างดี

ปัญหา/อุปสรรค : เด็กนักเรียนมีอุปสรรคในการเลือกผสมสีการใช้เป่าเพื่อกระจายสีให้สอดคล้องกับอารมณ์ที่จะแสดงออก

แนวทางแก้ไข : ต้องฝึกในเด็กนักเรียนหัดผสมสี หลากๆ สี และเลือกใช้สีได้หลายๆ โทนสี

กิจกรรมที่ 2. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์

ภาพประกอบ 12 บ้านผีสิง

นักเรียนคนที่ 3 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความสนใจและตื่นตัวที่ได้เห็นวัสดุอุปกรณ์ มีความคิดที่คล่องแคล่วรวดเร็วและสามารถประดิษฐ์งานได้รวดเร็ว ทำงานเร็วไม่ประณีตกับงาน ใจร้อน

ปัญหา/อุปสรรค : เด็กนักเรียนมีความใจร้อนในเวลาทำงาน ทำงานไม่ค่อยประณีตเรียบร้อยมีปัญหาเกี่ยวกับการผสมสีและลงสีได้ออกมาไม่สะอาดสดใส

แนวทางแก้ไข : เด็กนักเรียนต้องฝึกทำงานศิลปะบ่อยๆ ฝึกใช้สี ผสมสี ฝึกทำงานให้ละเอียดลงและใส่ใจในรายละเอียดของงาน

กิจกรรมที่ 3. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการปั้น ลงบนแผ่นพิชซ่า

ภาพประกอบ 13 เชี่ยวแหลมมุมนิน

นักเรียนคนที่ 3 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

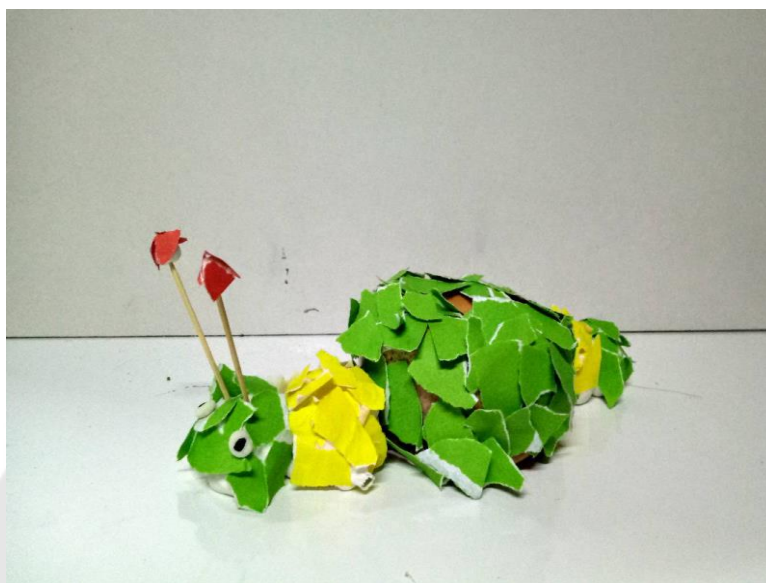
ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนเข้าใจในหัวข้อและจุดประสงค์ นักเรียนมีความสนใจในวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาปฏิบัติในกาทำงาน เด็กนักเรียนสามารถร่างภาพโดยไม่ลังเล ปั้นงานได้คล่องแคล่วมีความคิดสร้างสรรค์ที่ดี มีจินตนาการดี สามารถสื่อสารผ่านผลงานได้ดี ใช้เทคนิคในการลงสีอยู่ในขั้นที่พอใช้ได้แต่เรื่องของรายละเอียดทำได้แต่ยังไม่ค่อยประณีตเท่าไร

ปัญหา/อุปสรรค : เด็กนักเรียนยังมีการเกร็งกับเพื่อนรวมห้องเรียนบ้างในเวลาทำงาน แต่ก็สามารถเข้ากับเพื่อนรวมห้องได้

แนวทางแก้ไข : จะต้องฝึกให้เด็กนักเรียนกล้าแสดงออกกับเพื่อนๆร่วมห้อง โดยฝึกให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันบ่อยๆ

กิจกรรมที่ 4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบนขนมปัง
โดนัท

ภาพประกอบ 14 หนอนดิบตัวกลม

นักเรียนคนที่ 3 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความตื่นตัวและสนใจในวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ทำกิจกรรม ลงมือปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว คิดเร็วทำเร็ว แต่ทำงานไม่ประณีตเรียบร้อยเท่าที่ควร ฉีกกระดาษปะติเองได้แต่ชิ้นใหญ่เกินไป ครูผู้สอนต้องคอยช่วยบอกหรือเตือนเวลาทำงาน

ปัญหา/อุปสรรค: เด็กนักเรียนจะพะวงกับการที่ติดมือ ทำงานเร็วไม่ค่อยเรียนร้อย

แนวทางแก้ไข: ควรให้เด็กนักเรียนใช้พู่กันขนาดทากาวหรือสวมถุงมือ

กิจกรรมที่ 5. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคสีผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์

ภาพประกอบ 15 สหายเขายาวเพื่อนข้า

นักเรียนคนที่ 3 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนเข้าใจถึงหัวข้อการทำงานได้ดี มีจินตนาการในการเล่าเรื่องราวได้ดี เนื้อหาที่สื่อดูน่าสนใจ เลือกใช้สีที่สดใส ตัวละครสื่อสีหน้าได้ชัดเจน ร่างภาพจัดวางองค์ประกอบของภาพโดยรวมน่าพอใจ สื่อความหมายได้น่าใจ เทคนิคในการปั้นชั้นรูปได้ดี

ปัญหา/อุปสรรค : เด็กนักเรียนยังมีอุปสรรคในจัดระยะขององค์ประกอบ

แนวทางแก้ไข : ต้องฝึกให้เด็กมีทักษะและศึกษาเรื่องของการจัดวางองค์ประกอบศิลป์

เพิ่มเติม

ตาราง 13 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์

นักเรียนคนที่ 4 อายุ 9 ปี

ชื่อกิจกรรม	รายการประเมิน				
	สร้างสรรค์ จากสิ่งที่ กำหนดให้ ได้(ยืด หยุ่น)	มีความ แปลก ใหม่ แก้ไข ปัญหา เฉพาะ หน้าได้	เสร็จตาม เวลาที่ กำหนด ให้ (คล่องแคล่ว)	มีรายละเอียด ที่น่าสนใจ (ละเอียด ลออ)	รวม
1. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิค เป่าสี ลงบนแผ่นแป้งโปสเตอร์	15	14	15	16	60
2. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิค การประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์	16	15	14	16	61
3. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิค การปั้น ลงบนแผ่นฟิวซ่า	16	16	15	16	63
4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิค ปะติCollage art ลงบนขนมปังโดนัท	16	14	15	15	60
5. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิค สีผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์	16	16	15	16	63

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก	13-16	คะแนน
ดี	9-12	คะแนน
พอใช้	5-8	คะแนน
ปรับปรุง	1-4	คะแนน

กิจกรรมที่ 1. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นแป้งปอเปี๊ยะ

ภาพประกอบ 16 หน้าคน

นักเรียนคนที่ 4 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีทักษะในการใช้สี เล่นสี ผสมสีได้ดี เลือกใช้สีได้สดใส จัดวางองค์ประกอบของใบหน้าได้ดี สื่ออารมณ์ผ่านสีเส้นได้ดี งานดูดีเสน่ห์ มีเทคนิคการเป่าสีได้ดี ควบคุมสีได้พอสมควร

ปัญหา/อุปสรรค : อาจมีการเลอะเทอะของสีที่ใช้บ้าง เวลาเป่าสี

แนวทางแก้ไข : เด็กนักเรียนต้องควบคุมการเป่าไม่ให้แรงเกินไป

กิจกรรมที่ 2. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคการประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์

ภาพประกอบ 17 หนอนเด็นระบำ

นักเรียนคนที่ 4 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความสนใจในตัววัสดุและอุปกรณ์ที่นำมาประดิษฐ์ได้ดี คิดสร้างสรรค์และความคิดริเริ่มที่ดี คิดเร็วลงมือทำด้วยความตั้งใจ เด็กนักเรียนสนุกสนานมีความสุขกับงานที่ทำ ควบคุมข้อมือในการลงสีได้ดี ดูทะมัดทะแมงให้การใช้พู่กันทาสี มีความมั่นใจขนาดทำงาน

ปัญหา/อุปสรรค : ทำงานเร็วมีความมั่นใจแต่ยังเก็บรายละเอียดของมีไม่ค่อยมีเท่าที่ควร

แนวทางแก้ไข : ต้องมีฝึกทำงานให้มีความประณีตกับงานให้มากขึ้น ค่อยๆทำงานโดยไม่ต้องค่อยพะวงกลับเวลา

กิจกรรมที่ 3. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการปั้น ลงบนแผ่นฟิวซ่า

ภาพประกอบ 18 ชู๊ตบาสกับยีราฟคอยาว

นักเรียนคนที่ 4 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กสามารถเข้าใจกับหัวข้อในการปฏิบัติงานได้ดี ตื่นเต้น ตั้งใจ กระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานลงบนวัสดุที่แปลกใหม่ มีการจัดวางองค์ประกอบได้สมดุล มีจุดเด่น จดตรง ในงาน มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการที่ดี

มีวิธีการสื่อภาพ ร่างภาพที่น่าสนใจ เทคนิคการปั้นด้วยมือโดยการออกแรงของกล้ามเนื้อได้ดี มีการใช้สีตัดและไล่โทนของสี

ปัญหา/อุปสรรค : รูปทรงยังไม่ค่อยแม่นยำกับโครงสร้างภาพและมีอุปสรรคกับการผสมสีที่หลากหลาย

แนวทางแก้ไข : ต้องฝึกฝนการร่างรูปทรงของวัตถุต่างๆ ให้แม่นยำให้มากขึ้น ฝึกใช้สีผสมสีงานจะได้ดูมีเสน่ห์เพิ่มมากขึ้น

กิจกรรมที่ 4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบนขนมปัง โดนัท

ภาพประกอบ 19 ผีเสื้อแสนสวย

นักเรียนคนที่ 4 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความคล่องแคล่วในการคิด มีจินตนาการที่ดี ทำงานทะมัดทะแมง ใส่ใจในขั้นตอนการฉีกกระดาษและปะติดกระดาษลงบนขนมปังโดนัท มีความสนใจและกระตือรือร้นระหว่างการทำงาน ใจเย็นละประณีตในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน มีวิธีการเลือกใช้กระดาษสีให้งานดูมีสีสันที่หลากหลายในตัวผีเสื้อ

ปัญหา/อุปสรรค : เด็กนักเรียนจะพะวงกับการที่ติดมือ ทำงานเร็วไม่ค่อยเรียนร้อย

แนวทางแก้ไข : ควรให้เด็กนักเรียนใช้พู่กันขนาดทากาวหรือสวมถุงมือ

กิจกรรมที่ 5. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคสื่อผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์

ภาพประกอบ 20 ครอบครัวฉิน

นักเรียนคนที่ 4 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความสนใจในวัสดุและอุปกรณ์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการที่ดี สื่อเรื่องราวผ่านภาพได้น่าสนใจ เก็บละเอียดให้การทำงานได้ดี เลือกใช้สีได้น่าสนใจ ใฝ่ใจในขั้นตอนการทำงาน มีความสมดุลในองค์ประกอบของภาพ ร่างภาพได้น่าสนใจ มีความทะมัดทะแมง คล่องแคล่วในการใช้พู่กัน

ปัญหา/อุปสรรค : ช่วงแรกๆของการทำงานยังไม่ค่อยมั่นใจ มีการใช้เวลาในการคิดนานไปหน่อย แต่ทำงานออกมาได้ดี

แนวทางแก้ไข : ต้องกล้าแสดงออก และต้องมีความมั่นใจในการทำงาน ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่นให้มากขึ้น เวลาทำงานร่วมกันจะได้ไม่เกร็ง

ตาราง 14 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์

นักเรียนคนที่ 5 อายุ 7 ปี

ชื่อกิจกรรม	รายการประเมิน				
	สร้างสรรค์ จากสิ่งที่ กำหนดให้ ได้ (ยืดหยุ่น)	มีความ แปลกใหม่ แก้ไข ปัญหา เฉพาะหน้า ได้	เสร็จตาม เวลาที่ กำหนด ให้ (คล่องแคล่ว)	มีรายละเอียดที่ น่าสนใจ (ละเอียด ลออ)	รวม
1. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิค เป่าสี ลงบนแผ่นแปงโปเปียะ	15	16	16	16	63
2. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิค การประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์	16	16	15	15	62
3. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิค การปั้น ลงบนแผ่นพิซซ่า	16	16	16	16	64
4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิค ปะติ Collage art ลงบนขนมปัง โดนัท	15	14	15	16	60
5. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิค สื่อผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์	16	16	16	16	64

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก	13-16	คะแนน
ดี	9-12	คะแนน
พอใช้	5-8	คะแนน
ปรับปรุง	1-4	คะแนน

กิจกรรมที่ 1. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นแป้งปอเปี๊ยะ

ภาพประกอบ 21 หน้าคน

นักเรียนคนที่ 5 อายุ 7 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีทักษะในการใช้สี เล่นสี ผสมสีได้ดี เลือกใช้สีได้สดใส จัดวางองค์ประกอบของใบหน้าได้ดี สื่ออารมณ์ผ่านสีเส้นได้ดี งานดูดีเสน่ห์ มีเทคนิคการเป่าสีได้ดี ควบคุมสีได้พอประมาณ

ปัญหา/อุปสรรค : มีการเลอะเทอะของสีที่ใช้บ้าง เวลาเป่าสี

แนวทางแก้ไข : เด็กนักเรียนต้องควบคุมการเป่าไม่ให้แรงเกินไป

กิจกรรมที่ 2. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคการประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์

ภาพประกอบ 22 เครื่องบินไปอวกาศ

นักเรียนคนที่ 5 อายุ 7 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความสนใจในตัววัสดุและอุปกรณ์ที่นำมาประดิษฐ์ได้ดี คิดสร้างสรรค์และความคิดริเริ่มที่ดี คิดเร็วลงมือทำด้วยความตั้งใจ เด็กนักเรียนดูสนุกมีความสุขกับงานที่ทำ ควบคุมข้อมือในการลงสีได้ดี ดูทะมัดทะแมงให้การใช้พู่กันทาสี มีความมั่นใจขนาดทำงาน

ปัญหา/อุปสรรค : ทำงานเร็วมีความมั่นใจแต่ยังเก็บรายละเอียดของมีไม่ค่อยมีเท่าที่ควร

แนวทางแก้ไข : ต้องมีฝึกทำงานให้มีความประณีตกับงานให้มากขึ้น ค่อยๆทำงานโดยไม่ต้องค่อยพะวงกลับเวลา

กิจกรรมที่ 3. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการปั้น ลงบนแผ่นฟิวซ่า

ภาพประกอบ 23 ด้นพื้นแหลมกินแมลง

นักเรียนคนที่ 5 อายุ 7ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กสามารถเข้าใจกับหัวข้อในการปฏิบัติงานได้ดี ตื่นเต้น ตั้งใจ กระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานลงบนวัสดุที่แปลกใหม่ มีการจัดวางองค์ประกอบได้สมดุล มีจุดเด่น จุดรอง ในงาน มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการที่ดี

มีวิธีการสื่อภาพ ร่างภาพที่น่าสนใจ เทคนิคการปั้นด้วยมือโดยการออกแรงของกล้ามเนื้อได้ดี มีการใช้สีตัดและไล่โทนของสี

ปัญหา/อุปสรรค : รูปทรงยังไม่ค่อยแม่นยำกับโครงสร้างภาพและมีอุปสรรคกับการผสมสีที่หลากหลาย

แนวทางแก้ไข : ต้องฝึกฝนการร่างรูปทรงของวัตถุต่างๆให้แม่นยำให้มากขึ้น ฝึกใช้สีผสมสีงานจะได้ดูมีเสน่ห์เพิ่มมากขึ้น

กิจกรรมที่ 4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบนขนมปัง โดนัท

ภาพประกอบ 24 โดโนเสาร์คอยาว

นักเรียนคนที่ 5 อายุ 7ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความตื่นเต้นและสนใจให้ตัววัสดุอุปกรณ์ที่เตรียมไว้ให้ มีความคล่องแคล่วในการคิด ลงมือทำงานได้อย่างรวดเร็วและตั้งใจ ต่อเติมจินตนาการได้เป็นอย่างดี มีความมั่นใจในตัวเองสูงและมั่นใจกับงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ ปะติกระดาษได้อย่างทะมัดทะแมง รู้จักเรียกให้ใช้สีโทนเดียวกัน

ปัญหา/อุปสรรค : เด็กนักเรียนจะพะวงกับการวาดที่ติดมือ ทำงานเร็วไม่ค่อยเรียนร้อย

แนวทางแก้ไข : ควรให้เด็กนักเรียนใช้พู่กันขนาดเล็กทาากาวหรือสวมถุงมือ

กิจกรรมที่ 5. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคสื่อผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์

ภาพประกอบ 25 หุ่นยนต์หิมากับน้องสาวตัวแสบ

นักเรียนคนที่ 5 อายุ 7 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีจินตนาการที่ดี สื่อเรื่องราวผ่านภาพได้น่าสนใจ สร้างสรรค์ผลงานได้ออกมาน่ารักเหมาะสมกับวัยของการเก็บเกี่ยวจินตนาการได้ดี เลือกใช้สีได้น่าสนใจ ใส่ใจในขั้นตอนการทำงาน มีความสมดุลในองค์ประกอบของภาพ มีความทะมัดทะแมงคล่องแคล่วในการทำงาน การใช้สีมีความน่าสนใจ การเลือกใช้ฟุ้งกันนักเรียนสามารถเลือกได้เหมาะสมกับขนาดของรูปร่างรูปทรงขององค์ประกอบภาพ

ปัญหา/อุปสรรค : ช่วงแรกๆของการทำงานยังไม่ค่อยมั่นใจ มีการใช้เวลาในการคิดนานไปหน่อย แต่ทำงานออกมาได้ดี

แนวทางแก้ไข : ต้องกล้าแสดงออก และต้องมีความมั่นใจในการทำงาน ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่นให้มากขึ้นเวลาทำงานร่วมกันจะได้ไม่เกร็ง

ตาราง 15 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์

นักเรียนคนที่ 6 อายุ 9 ปี

ชื่อกิจกรรม	รายการประเมิน				
	สร้างสรรค์ จากสิ่งที่ กำหนดให้ ได้ (ยืดหยุ่น)	มีความ แปลก ใหม่ แก้ไข ปัญหา เฉพาะ หน้าได้	เสร็จตาม เวลาที่ กำหนด ให้ (คล่องแคล่ว)	มีรายละเอียดที่ น่าสนใจ (ละเอียด ลออ)	รวม
1. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นแปงโปเปียะ	15	16	16	16	63
2. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์	16	16	16	16	64
3. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการปั้น ลงบนแผ่นพิชซ่า	16	16	16	16	64
4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบนขนมปังโดนัท	16	15	15	16	62
5. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคสื่อผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์	16	16	16	16	64

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก	13-16	คะแนน
ดี	9-12	คะแนน
พอใช้	5-8	คะแนน
ปรับปรุง	1-4	คะแนน

กิจกรรมที่ 1. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นแป้งโป๊ยยะ

ภาพประกอบ 26 หน้าคน

นักเรียนคนที่ 6 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความสนใจในเทคนิคที่ใช้ มีความสนุกสนานเวลาทำงาน ทำงานร่วมกับคนอื่นได้ดี ให้ความร่วมมือในการทำงานได้ดี พอมีทักษะในการใช้สีได้บ้าง เล่นสี ผสมสีได้ดี เลือกใช้สีได้สดใส จัดวางองค์ประกอบของใบหน้าได้ดี สื่ออารมณ์ผ่านสีเส้นได้ดี งานดูดีเสนอเกี่ยวกับการเลือกใช้โทนสีควบคุมสีได้พอสมควร

ปัญหา/อุปสรรค : มีการเลอะเทอะเวลาทำงานขนาดเวลาเป่าสีที่ใช้บ้างเป็นบางครั้ง

แนวทางแก้ไข : เด็กนักเรียนต้องควบคุมขนาดเวลาเป่าไม่ให้แรงจนเกินไป

กิจกรรมที่ 2. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์

ภาพประกอบ 27 กล้องถ่ายรูป

นักเรียนคนที่ 6 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความตื่นเต้นและสนใจในตัววัสดุ อุปกรณ์ที่นำมาประดิษฐ์ นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และความคิดริเริ่มที่ดี คิดเร็วลงมือทำด้วยความตั้งใจ เด็กนักเรียนสนุกสนานมีความสุขกับงานที่ทำ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ควบคุมข้อมือในการลงสีได้ดี ดูทะมัดทะแมงให้การใช้ฟู่กันทาสี มีความมั่นใจขนาดทำงาน

ปัญหา/อุปสรรค : ทำงานเร็วมีความมั่นใจแต่ทำงานไม่ค่อยเรียบร้อย ยังเก็บรายละเอียดของงานไม่ค่อยดีเท่าที่ควร

แนวทางแก้ไข : ต้องมีฝึกทำงานให้มีความประณีตกับงานให้มากขึ้น ค่อยๆทำงานโดยไม่ต้องค่อยพะวงกลับเวลา

กิจกรรมที่ 3. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการปั้น ลงบนแผ่นพิชซ่า

ภาพประกอบ 28 เพื่อนต่างดาว

นักเรียนคนที่ 6 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความตื่นเต้น ตั้งใจ กระตือรือร้น และเข้าใจกับหัวข้อในการทำงาน พร้อมลงมือปฏิบัติงานลงบนวัสดุที่แปลกใหม่ มีการออกแบบและจัดวางองค์ประกอบได้สมดุล มีจุดเด่น จุดรอง ในงาน มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการที่ดี มีวิธีการสื่อภาพ ร่างภาพที่น่าสนใจ เทคนิคการปั้นใช้แรงกล้ามเนื้อได้ดี มีการใช้สีบรรยากาศที่ไม่ค่อยสดใสแต่เหมาะกับตัวละครที่เด็กนักเรียนได้จัดวางไว้อย่างลงตัว

ปัญหา/อุปสรรค : รูปทรงยังไม่ค่อยแม่นยำกับโครงสร้างภาพและมีอุปสรรคกับการผสมสีที่หลากหลาย

แนวทางแก้ไข : ต้องฝึกฝนการร่างรูปทรงของวัตถุต่างๆ ให้แม่นยำให้มากขึ้น ฝึกใช้สีผสมสีงานจะได้ดูมีเสน่ห์เพิ่มมากขึ้น

กิจกรรมที่ 4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบนขนมปัง โดนัท

ภาพประกอบ 29 ปลาไนโม

นักเรียนคนที่ 6 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความสนใจกับตัววัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ มีความคล่องแคล่วในการคิด มีจินตนาการที่ดี ทำงานทะมัดทะแมง ใส่ใจในขั้นตอนการฉีกกระดาษและปะติกระดาษลงบนขนมปังโดนัทกระตือรือร้นระหว่างการทำงาน ใจเย็นละประณีตในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน มีวิธีการเลือกใช้กระดาษสีให้งานดูสดใส เลือกใช้สีที่หลากหลายในการประดิษฐ์ตัวปลา

ปัญหา/อุปสรรค : เด็กนักเรียนจะกังวลเวลากาวติดมือและจะเป็นอุปสรรคเวลาปะติกระดาษขึ้นต่อไป อาจส่งผลให้งานดูเสร็จช้าจากงานชิ้นอื่นๆ

แนวทางแก้ไข : ควรให้เด็กนักเรียนใช้ฟู่กันขนาดทากาวหรือสวมถุงมือ

กิจกรรมที่ 5. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคสื่อผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์

ภาพประกอบ 30 ดาร์ธ เวเดอร์ VS ดัน

นักเรียนคนที่ 6 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความสนใจในวัสดุและอุปกรณ์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการในการเล่าเรื่องราวได้เป็นอย่างดี สื่อเรื่องราวผ่านภาพได้น่าสนใจ มีความสนุกกับการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมห้อง เก็บละเอียดให้การทำงานได้ดี เลือกใช้สีได้น่าสนใจ ใส่ใจในขั้นตอนการทำงาน มีความสมดุลในองค์ประกอบของภาพ ร่างภาพได้น่าสนใจ มีความทะมัดทะแมงคล่องแคล่วในการใช้พู่กัน

ปัญหา/อุปสรรค : มีติดเล่นกับเพื่อนบ้างเวลาทำงาน

แนวทางแก้ไข : ต้องฝึกสมาธิไม่ให้วอกแวกเวลาทำงาน

ตาราง 16 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์

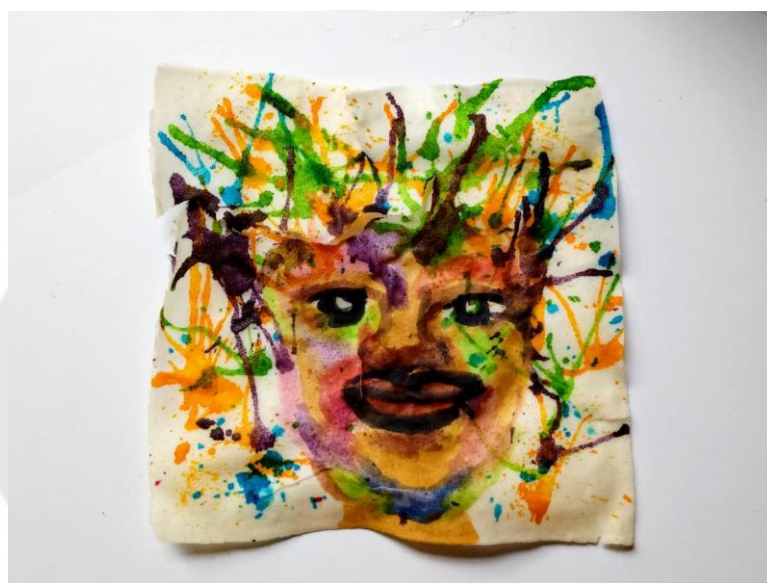
นักเรียนคนที่ 7 อายุ 8 ปี

ชื่อกิจกรรม	รายการประเมิน				
	สร้างสรรค์ จากสิ่งที่ กำหนดให้ ได้ (ยืดหยุ่น)	มีความ แปลก ใหม่ แก้ไข ปัญหา เฉพาะ หน้าได้	เสร็จตาม เวลาที่ กำหนด ให้ (คล่องแคล่ว)	มีรายละเอียดที่ น่าสนใจ (ละเอียด ลออ)	รวม
1. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นแปงโปเปียะ	14	15	16	16	61
2. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์	16	16	16	16	64
3. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการปั้น ลงบนแผ่นพิชซ่า	16	16	16	16	64
4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบนขนมปังโดนัท	15	14	16	16	61
5. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคสื่อผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์	16	16	16	16	64

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก	13-16	คะแนน
ดี	9-12	คะแนน
พอใช้	5-8	คะแนน
ปรับปรุง	1-4	คะแนน

กิจกรรมที่ 1 การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นแป้งปอเปี๊ยะ

ภาพประกอบ 31 หน้าคน

นักเรียนคนที่ 7 อายุ 8 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนตื่นเต้น กับวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน ร่างองค์ประกอบของใบหน้าได้ชัดเจน
ดีเลือกใช้สีสื่ออารมณ์ผ่านใบหน้าได้สดใส งานดูดีเสน่ห์ มีเทคนิคการเป่าสีได้ดี ควบคุมสีได้
พอประมาณ งานดูมีสไตล์โดยวิธีการเลือกใช้สีแนวป๊อปอาร์ต ภาพรวมมีองค์ประกอบที่ดูสมดุล

ปัญหา/อุปสรรค : อาจมีการเลอะเทอะของสีที่ใช้บ้าง เวลาเป่าสี

แนวทางแก้ไข : เด็กนักเรียนต้องควบคุมการเป่าไม่ให้แรงเกินไป

กิจกรรมที่ 2. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์

ภาพประกอบ 32 วิทย์

นักเรียนคนที่ 7 อายุ 8 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความสนใจในตัววัสดุและอุปกรณ์ที่นำมาประดิษฐ์ได้ดี คิดสร้างสรรค์และความคิดริเริ่มที่ดี คิดเร็วลงมือทำด้วยความตั้งใจ เด็กนักเรียนสนุกสนานมีความสุขกับงานที่ทำ เลือกใช้สีได้สดใสน่ารัก มีจินตนาการในการมองรูปร่างรูปทรงและสามารถพลิกแพลงต่อเติมภาพได้อย่างสมบูรณ์ทำงานทะมัดทะแมง มีความมั่นใจขนาดทำงาน

ปัญหา/อุปสรรค : ทำงานเร็วมีความมั่นใจแต่ยังเก็บรายละเอียดของมีไม่ค่อยมีเท่าที่ควร
แนวทางแก้ไข : ต้องฝึกให้มีความประณีตในเวลาทำงานให้มากขึ้น

กิจกรรมที่ 3. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคการปั้น ลงบนแผ่นฟิซซา

ภาพประกอบ 33 คุ้ยอดนักรบ

นักเรียนคนที่ 7 อายุ 8 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความแปลกใจ ตื่นเต้น และสามารถเข้าใจกับหัวข้อในการปฏิบัติงานได้ดี มีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานลงบนวัสดุที่แปลกใหม่ มีวิธีการจัดวางองค์ประกอบได้สมดุล มีจุดเด่น จุดรอง ในงาน มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการที่ต่อยอดทางความคิดเล่า เรื่องราวได้น่าสนใจ มีวิธีการสื่อภาพ ร่างภาพได้อย่างมีเอกลักษณ์ในแบบฉบับของตัวเอง ลงมือปั้นอย่างทะมัดทะแมง โดยการใช้ก้ามมัดมือปั้นงานตามจินตนาการได้เป็นอย่างดี มีการใช้สีตัดและได้โทนของสี

ปัญหา/อุปสรรค : การร่างโครงสร้างภาพ รูปทรงยังไม่ค่อยแม่นยำ ยังใช้สีไม่ค่อยหลากหลาย

แนวทางแก้ไข : ต้องฝึกฝนการร่างรูปทรงของวัตถุต่างๆ ให้แม่นยำให้มากขึ้นและฝึกใช้สีให้หลากหลาย

กิจกรรมที่ 4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบนขนมปัง โดนัท

ภาพประกอบ 34 เบตหมูปิน

นักเรียนคนที่ 7 อายุ 8 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความแปลกใจกับวัสดุอุปกรณ์ ตื่นเต้น อยากทำงาน คิดเร็วทำเร็ว มีจินตนาการที่ดี ทำงานทะมัดทะแมง ใสใจในขั้นตอนการฉีกกระดาษและปะติกระดาษลงบนขนมปังโดนัท มีความสนใจและกระตือรือร้นระหว่างการทำงาน ใจเย็นละประณีตในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน มีวิธีการเลือกใช้กระดาษสีให้งานดูมีสีที่หลากหลยมีลูกเล่นในการทำงาน ต่อเติมสัดส่วนตามจินตนาการ สามารถทำงานร่วมกันกับเพื่อนๆ ได้ดี มีน้ำใจในการแบ่งของให้เพื่อนใช้ เข้าใจสู่ประสงค์ของการทำงาน

ปัญหา/อุปสรรค : เด็กนักเรียนจะกังวลเวลากาวติดมือในช่วงลงมือทำงาน

แนวทางแก้ไข : ควรให้เด็กนักเรียนใช้พู่กันขนาดทากาวหรือสวมถุงมือ

กิจกรรมที่ 5. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคสีผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์

ภาพประกอบ 35 ฮีโร่ของผม

นักเรียนคนที่ 7 อายุ 8 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความสนใจในวัสดุและอุปกรณ์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการที่ดี สามารถนำมาต่อยอดทางความคิดได้ สื่อเรื่องราวผ่านภาพได้น่าสนใจผ่านกระบวนการคิดในแบบฉบับของตัวเองได้ดี เก็บละเอียดให้การทำงานได้ดี เลือกใช้สีได้น่าสนใจ ใส่ใจในขั้นตอนการทำงาน มีความสมดุลในองค์ประกอบของภาพ ร่างภาพได้น่าสนใจ

ปัญหา/อุปสรรค : ยังไม่ค่อยมั่นใจในช่วงแรกๆ ต้องเข้าไปพูดคุยสอบถามสิ่งที่สนใจและชื่นชอบเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในงาน ครูผู้สอนตอนพูดคุยหรือพยายามทำให้เด็กนักเรียนได้ผ่อนคลายขนาดเวลาทำงาน

แนวทางแก้ไข : ต้องฝึกในการทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ในมากขึ้น กล้าแสดงออก และต้องมีความมั่นใจในตัวเองพยายามอย่าเกร็งขนาดเวลาทำงาน

ตาราง 17 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์

นักเรียนคนที่ 8 อายุ 9 ปี

ชื่อกิจกรรม	รายการประเมิน				
	สร้างสรรค์จากสิ่งที่กำหนดให้ได้ (ยืดหยุ่น)	มีความแปลกใหม่ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้	เสร็จตามเวลาที่กำหนดให้ (คล่องแคล่ว)	มีรายละเอียดที่น่าสนใจ (ละเอียดลออ)	รวม
1. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นแปงโปเปียะ	16	16	16	16	64
2. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์	15	16	16	15	62
3. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการปั้น ลงบนแผ่นพิชซ่า	16	16	16	15	63
4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบนขนมปังโดนัท	15	14	16	16	61
5. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคสื่อผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์	16	16	16	16	64

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก	13-16	คะแนน
ดี	9-12	คะแนน
พอใช้	5-8	คะแนน
ปรับปรุง	1-4	คะแนน

กิจกรรมที่ 1. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นแป้งปอเปี๊ยะ

ภาพประกอบ 36 หน้าคน

นักเรียนคนที่ 8 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีทักษะในการ จัดวางองค์ประกอบของใบหน้าได้ดี ร่างภาพได้สมดุล สื่ออารมณ์ผ่านสีสันทันได้ดี งานดูดีเส้นหน้ มีเทคนิคการเป่าสีได้ดี ควบคุมสีได้พอประมาณ เลือกใช้สีได้น่ารักสดใส

ปัญหา/อุปสรรค : อาจมีการเลอะเทอะบ้างเวลาเป่าสีหลายๆสี

แนวทางแก้ไข : เด็กนักเรียนต้องควบคุมการเป่าสีให้มีความพอดีไม่แรงจนเกินไป

กิจกรรมที่ 2. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์

ภาพประกอบ 37 กระต่ายน้อยสีชมพู

นักเรียนคนที่ 8 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความสนใจในตัววัสดุและอุปกรณ์ที่นำมาประดิษฐ์ได้ดี มีจินตนาการให้การต่อยอดผ่านทางรูปทรง มีความสร้างสรรค์และความคิดริเริ่มที่ดี คิดเร็วลงมือทำเร็วด้วยความตั้งใจ เด็กนักเรียนดูสนุกมีความสุขกับงานที่ทำ ควบคุมเครื่องมือในการลงสีได้ดี ดูทะมัดทะแมงให้การใช้ฟู่กันทาสีมีความมั่นใจขนาดทำงาน

ปัญหา/อุปสรรค : ทำงานเร็วมีความมั่นใจแต่ยังเก็บรายละเอียดของงานยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควร

แนวทางแก้ไข : ต้องมีการฝึกฝนเวลาทำงานให้มีความประณีตกับงานให้มากขึ้น ค่อยๆทำงานในละเอียดเรียบร้อย

กิจกรรมที่ 3. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคการปั้น ลงบนแผ่นฟิวซ่า

ภาพประกอบ 38 โฟนีน้อย

นักเรียนคนที่ 8 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความแปลกใจ สนใจและตื่นเต้น มีความตั้งใจและกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานลงบนวัสดุที่แปลกใหม่ สามารถจัดวางองค์ประกอบได้พอใช้ ยังขาดระยะของการจัดองค์ประกอบภาพ ในงาน มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการที่ดี ใช้เทคนิคและวิธีการในการเลือกสีภาพดูสนุกสนาน สดใส ถ่ายทอดในแบบฉบับความคิดของตนเอง มีการเลือกใช้สีสันทัดสใจ มีการใช้สีตัดและไล่โทนของสี ใช้เทคนิคการปั้นเพื่อมิติได้ดี มีการออกแรงของกล้ามเนื้อได้ดี

ปัญหา/อุปสรรค : รูปร่างรูปทรงยังไม่ค่อยได้สัดส่วน ยังขาดระยะของการจัดองค์ประกอบภาพ

แนวทางแก้ไข : ต้องฝึกฝนการร่างรูปทรงของวัตถุต่างๆ ให้แม่นยำให้มากขึ้น ฝึกจัดระยะจัดองค์ประกอบให้สมบูรณ์ขึ้น

กิจกรรมที่ 4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบนขนมปังโดนัท

ภาพประกอบ 39 เป็ดโกลด์

นักเรียนคนที่ 8 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนตื่นเต้นกับวัสดุอุปกรณ์ที่เลือกนำมาใช้ เด็กนักเรียนมีการตอบสนองต่อรูปร่างรูปทรงได้ดี มีความคิดที่เร็วในการต่อยอดความคิดสร้างสรรค์กับตัววัสดุที่ให้ มีจินตนาการที่ดี ทำงานทะมัดทะแมง ใส่ใจในขั้นตอนการฉีกกระดาษและปะติกระดาษลงบนขนมปังโดนัท มีความสนใจและกระตือรือร้นระหว่างการทำงาน แต่เป็นคนใจร้อนทำงานเร็วไม่ค่อยประณีตในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน มีวิธีการเลือกใช้กระดาษสีเพียงสีเดียว

ปัญหา/อุปสรรค : เด็กนักเรียนใจร้อน ทำงานไม่ค่อยประณีต กังวลเวลาการติดมือขนาดทำงาน

แนวทางแก้ไข : ควรให้เด็กนักเรียนฝึกทำงานที่ละเอียดลออและต้องใช้สมาธิกับงานที่ทำอย่างไม่วอกแวก และควรใช้ฟู่กันขนาดทากาวหรือส้อมถูมือ

กิจกรรมที่ 5. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคสื่อผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์

ภาพประกอบ 40 ชิ้นเป็นเจ้าหญิงดอกไม้

นักเรียนคนที่ 8 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความสนใจในวัสดุและอุปกรณ์ มีความกระตือรือร้นอยากทำงาน
สร้างสรรค์ผลงานได้น่ารักสดใส มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการที่ดี เก็บละเอียดให้การทำงาน
ได้ดี เลือกใช้สีได้น่าสนใจ ใส่ใจในขั้นตอนการทำงาน มีความสมดุลในองค์ประกอบของภาพ วาง
องค์ประกอบได้น่าสนใจ มีความทะมัดทะแมงคล่องแคล่วในการใช้พู่กัน

ปัญหา/อุปสรรค : มีการเลอะเทอะขนาดใหญ่บ้างเป็นบางส่วนของงาน

แนวทางแก้ไข : ต้องฝึกให้นักเรียนมีวินัยในการใช้ของร่วมกันผู้อื่น

ตาราง 18 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์

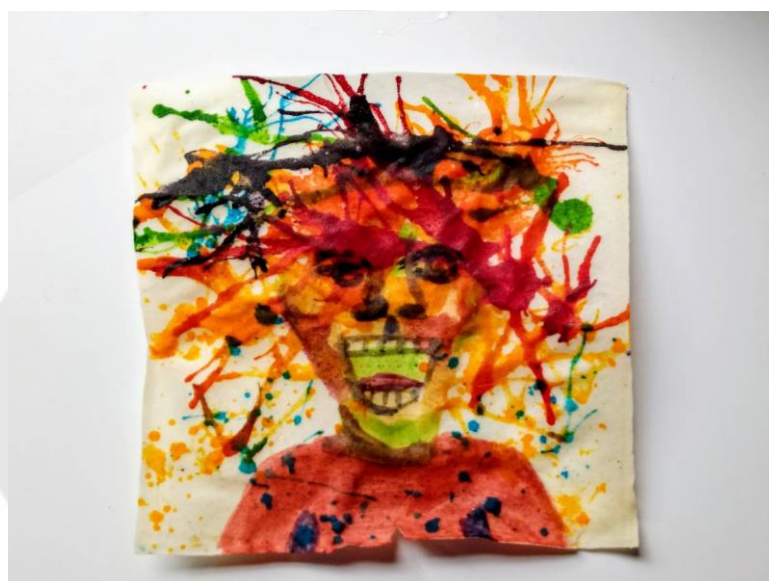
นักเรียนคนที่ 9 อายุ 9 ปี

ชื่อกิจกรรม	รายการประเมิน				
	สร้างสรรค์ จากสิ่งที่ กำหนดให้ ได้ (ยืดหยุ่น)	มีความ แปลก ใหม่ แก้ไข ปัญหา เฉพาะ หน้าได้	เสร็จตาม เวลาที่ กำหนด ให้ (คล่องแคล่ว)	มีรายละเอียดที่ น่าสนใจ (ละเอียด ลออ)	รวม
1. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคเป่า สี ลงบนแผ่นแป้งโป๊ยะ	16	16	16	16	64
2. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคการ ประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์	15	16	16	16	63
3. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคการ ปั้น ลงบนแผ่นพิซซ่า	16	16	16	16	64
4. การวาดภาพพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบนขนมปังโดนัท	15	15	16	16	62
5. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิค สีผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์	16	16	16	16	64

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก	13-16	คะแนน
ดี	9-12	คะแนน
พอใช้	5-8	คะแนน
ปรับปรุง	1-4	คะแนน

กิจกรรมที่ 1. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นแป้งโป๊ยะ

ภาพประกอบ 41 หน้าคน

นักเรียนคนที่ 9 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีพลังในการใช้สีเป่าลมมาก ทำงานเร็วดูใจร้อนมีอารมณ์ร่วมขนาดทำงานทักษะในการใช้สี เล่นสี ผสมสีได้ดี เลือกใช้สีได้สดใส ดูสนุกกับงานที่ได้ทำ จัดวางองค์ประกอบของใบหน้าได้ดี สื่ออารมณ์ผ่านสีเส้นได้ดี งานดูดีเสนอให้ในการใช้สีโทนร้อน

ปัญหา/อุปสรรค : อาจมีการเลอะเทอะเวลาเลือกใช้สีและเป่าสีบ้าง

แนวทางแก้ไข เด็กนักเรียนต้องควบคุมการเป่าขนาดหยดสีและเป่าสีให้มากขึ้น ไม่ควรออกแรงจนเกินไป

กิจกรรมที่ 2. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์

ภาพประกอบ 42 TV จอแบน

นักเรียนคนที่ 9 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความสนใจในตัววัสดุและอุปกรณ์ที่นำมาประดิษฐ์และนักเรียนสามารถคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างรวดเร็วลงมือทำด้วยความตั้งใจ เด็กนักเรียนดูสนุกมีความสุขกับงานที่ทำ ควบคุมข้อมือในการลงสีได้ดี ดูทะมัดทะแมงให้การใช้พู่กันทาสี มีความมั่นใจขนาดทำงาน

ปัญหา/อุปสรรค : ทำงานเร็วมีความมั่นใจแต่ยังเก็บรายละเอียดของงานไม่ค่อยเรียบร้อย

แนวทางแก้ไข : ค่อยๆฝึกฝนขั้นตอนและวิธีการลงรายละเอียดลงไปในการทำงานอย่างประณีต

กิจกรรมที่ 3. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคการปั้น ลงบนแผ่นพิชซ่า

ภาพประกอบ 43 สติฟต่างดาว

นักเรียนคนที่ 9 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนสามารถเข้าใจหัวข้อในการปฏิบัติงานได้ดี มีความตื่นตัวเล็กน้อยกับวัสดุที่แปลกใหม่ เด็กนักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานลงบนวัสดุที่แปลกใหม่ มีการจัดวางองค์ประกอบได้อย่างน่าสนใจ องค์ประกอบมีความสมดุลในงาน มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการที่ดี มีวิธีการสื่อภาพ ร่างภาพที่น่าสนใจ ใช้เทคนิควิธีการปั้นแบบ 2 มิติได้น่าสนใจ การใช้สีสื่อผ่านภาพได้น่าสนใจ

ปัญหา/อุปสรรค : รูปร่างรูปทรงโครงสร้างภาพยังไปค่อนข้างสมบูรณ์มีอุปสรรคกับการผสมสีที่หลากหลาย

แนวทางแก้ไข : ต้องฝึกฝนการร่างรูปทรงของวัตถุต่างๆ ให้แม่นยำให้มากขึ้น ฝึกใช้สีผสมสีให้หลากหลาย

กิจกรรมที่ 4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบนขนมปัง โดนัท

ภาพประกอบ 44 กวางเรนเดียร์

นักเรียนคนที่ 9 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความคล่องแคล่วในการคิด มีจินตนาการที่ดี ทำงานทะมัดทะแมง ใส่ใจในขั้นตอนการฉีกกระดาษและปะติดกระดาษลงบนขนมปังโดนัท มีความสนใจและกระตือรือร้นระหว่างการทำงาน ใจเย็นละประณีตในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน เด็กนักเรียนดูใส่ใจและตั้งใจขนาดทำงาน มีอารมณ์ร่วมและสนุกในเวลาสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง

ปัญหา/อุปสรรค : เด็กนักเรียนจะกังวลกับเวลาที่ติดมือขนาดเวลาทำงาน

แนวทางแก้ไข : ควรให้เด็กนักเรียนใช้พู่กันขนาดทากาวหรือสวมนุ่มมือ

กิจกรรมที่ 5. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคสื่อผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์

ภาพประกอบ 45 เจ้าหญิง เจ้าชาย และอสูรวิเศษโลกดำ

นักเรียนคนที่ 9 อายุ 9 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความสนใจในวัสดุและอุปกรณ์ มีความกระตือรือร้นที่จะคิดสร้างสรรค์ทำงานกับวัสดุที่แปลกใหม่มีความคิดริเริ่มจากจินตนาการสื่อผ่านผลงานออกมาให้แบบฉบับของตัวเอง เล่าเรื่องราวได้น่าสนใจ เก็บละเอียดดีให้การทำงานได้ดี เลือกใช้สีกับตัวละครได้เหมาะสมใส่ใจในขั้นตอนการทำงาน มีความสมดุลในองค์ประกอบของภาพ ร่างภาพได้น่าสนใจ มีความทะมัดทะแมงคล่องแคล่วในการทำงานใช้พู่กันเหมาะสมกับขนาดของรูปทรง

ปัญหา/อุปสรรค : มีอุปสรรคกับการเลือกผสมสี

แนวทางแก้ไข : ฝึกจับคู่สีและผสมสีบ่อยๆ

ตาราง 19 แบบตรวจผลงานด้านความคิดสร้างสรรค์

นักเรียนคนที่ 10 อายุ 7 ปี

ชื่อกิจกรรม	รายการประเมิน				
	สร้างสรรค์ จากสิ่งที่ กำหนดให้ ได้ (ยืดหยุ่น)	มีความ แปลก ใหม่ แก้ไข ปัญหา เฉพาะ หน้าได้	เสร็จตาม เวลาที่ กำหนด ให้ (คล่องแคล่ว)	มีรายละเอียดที่ น่าสนใจ (ละเอียด ลออ)	รวม
1. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคเป่า สี ลงบนแผ่นแปงโปเปียะ	16	16	16	16	64
2. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการ ประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์	16	16	16	16	64
3. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการ ปั้น ลงบนแผ่นพิซซา	16	16	16	16	64
4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบนขนมปังโดนัท	16	15	16	16	63
5. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิค สีผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์	16	16	16	16	64

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก	13-16	คะแนน
ดี	9-12	คะแนน
พอใช้	5-8	คะแนน
ปรับปรุง	1-4	คะแนน

กิจกรรมที่ 1. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นแป้งโป๊ยะ

ภาพประกอบ 46 หน้าคน

นักเรียนคนที่ 10 อายุ 7 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นอยากสร้างสรรค์ผลงาน มีทักษะในการใช้สี เล่นสีผสมสีได้ดี เลือกใช้สีได้สดใสสไตล์ป๊อปอาร์ตจัดวางองค์ประกอบของใบหน้าได้ดี สื่ออารมณ์ผ่านสีเส้นได้ดี งานดูดีเล่นๆ มีเทคนิคการเป่าสีได้ดี ควบคุมสีได้พอประมาณ

ปัญหา/อุปสรรค : เวลาทำงานอาจมีการเลอะเทอะของสีที่ใช้บ้าง เวลาเป่าสี

แนวทางแก้ไข : เด็กนักเรียนต้องควบคุมการเป่าไม่ให้แรงจนเกินไป

กิจกรรมที่ 2. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคการประดิษฐ์ ลงบนขนมปังปอนด์

ภาพประกอบ 47 รถไฟ

นักเรียนคนที่ 10 อายุ 7 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความสนใจในตัววัสดุและอุปกรณ์ที่นำมาประดิษฐ์ได้ดี สามารถดัดแปลงต่อเติมรูปร่างรูปทรงได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว สร้างสรรค์ผลงานออกมาได้ด้วยดี มีความยืดหยุ่นทางความคิด คิดเร็วลงมือทำด้วยความตั้งใจ เด็กนักเรียนสนุกสนานมีความสุขกับงานที่ทำ ควบคุมข้อมือในการลงสีได้ดี ดูทะมัดทะแมงให้การใช้พู่กันทาสี มีความมั่นใจขนาดทำงาน

ปัญหา/อุปสรรค : ทำงานเร็วมีความมั่นใจแต่ไม่ค่อยประณีตเวลาทำงาน งานไม่ค่อยละเอียดเรียบร้อย

แนวทางแก้ไข : ต้องมีฝึกทำงานให้มีความประณีตกับงานให้มากขึ้น ค่อยๆทำงาน ฝึกสมาธิขนาดเวลาทำงาน

กิจกรรมที่ 3. การวาดภาพพระบายสี ด้วยเทคนิคการปั้น ลงบนแผ่นพิชซ่า

ภาพประกอบ 48 ฝีมือสมุทร

นักเรียนคนที่ 10 อายุ 7 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนตื่นเต้นและสามารถเข้าใจหัวข้อในการปฏิบัติงานได้ดี มีความตั้งใจและกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานลงบนวัสดุที่แปลกใหม่ มีความคิดริเริ่มและสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ มีการจัดวางองค์ประกอบได้สมดุล มีจุดเด่น จุดรองภายในงาน มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการที่ดี มีวิธีการสื่อภาพ ร่างภาพที่น่าสนใจ ใช้เทคนิคการปั้นด้วยมือได้อย่างทะมัดทะแมง คล่องแคล่วว่องไว มีเทคนิคและวิธีการใช้สี ไล่สี รู้จักใช้รูปร่างรูปทรงแบบอิสระและนำมาต่อเติมภาพได้อย่างสมบูรณ์และลงตัว

ปัญหา/อุปสรรค : การร่างโครงสร้าง รูปร่างรูปทรงยังไม่ค่อยแม่นยำ สมบูรณ์

แนวทางแก้ไข : ต้องฝึกฝนการร่างรูปทรงของวัตถุต่างๆ ให้แม่นยำให้มากขึ้น ฝึกคิดฝึกทำงานบ่อยๆ

กิจกรรมที่ 4. การวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคปะติ Collage art ลงบนขนมปัง โดนัท

ภาพประกอบ 49 กระต่าย

นักเรียนคนที่ 10 อายุ 7 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความคล่องแคล่วในการต่อเติมรูปร่างรูปทรงจากวัสดุที่ได้จัดเตรียมไว้ให้ มีจินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงานได้ดี ทำงานทะมัดทะแมง ใส่ใจในขั้นตอนการฉีกกระดาษและปะติกระดาษลงบนขนมปังโดนัท มีความสนใจและกระตือรือร้นระหว่างการทำงาน เด็กนักเรียนสามารถต่อเติมตามจินตนาการเป็นรูปทรงสัตว์ที่ชื่นชอบได้อย่างสมบูรณ์

ปัญหา/อุปสรรค : เด็กนักเรียนจะกังวลกับการที่ติดมือขนาดเวลาทำงาน ทำงานไม่ค่อยเร็ว

แนวทางแก้ไข : ควรให้เด็กนักเรียนใช้พู่กันขนาดทากาวหรือสวมถุงมือ

กิจกรรมที่ 5. การวาดภาพระบายสี ด้วยเทคนิคสื่อผสม ลงบนแผ่นแครกเกอร์

ภาพประกอบ 50 วันหยุดของพ่อ

นักเรียนคนที่ 10 อายุ 7 ปี

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

เด็กนักเรียนมีความสนใจในวัสดุและอุปกรณ์และสามารถคิดสร้างสรรค์ผ่านจินตนาการ เรื่องราวที่ประทับใจและชื่นชอบได้ดี เรื่องราวที่ถูกสื่อออกมาผ่านภาพมีความน่าสนใจ เก็บรายละเอียดให้การทำงานได้ดี เลือกใช้รูปร่างรูปทรงที่เกิดจากความประทับใจ เด็กนักเรียนเข้าใจและสามารถสื่อสารออกมาในแบบฉบับของตัวเองได้ดี ภาพที่เกิดจากแรงบันดาลใจในชีวิตประจำวัน สามารถต่อยอดความคิดในเด็กมีการพัฒนาในความคิด และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการใช้ชีวิตได้เป็นอย่างดีเด็กนักเรียนใส่ใจในขั้นตอนการทำงาน มีความสมดุลในองค์ประกอบของภาพ ร่างภาพได้น่าสนใจ มีความทะมัดทะแมงคล่องแคล่วในการทำงาน และเลือกใช้สีได้สดใส แสดงออกผ่านอารมณ์ที่มีความสุขในช่วงเวลาหนึ่งของชีวิต

ปัญหา/อุปสรรค : มีอุปสรรคเวลานั่งดินบ้าง

แนวทางแก้ไข : ต้องฝึกฝนวิธีการปั้นดิน มันฝึกฝนบ่อยๆ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์โดยชุดกิจกรรมสำหรับเด็กช่วงอายุ 7-9 ปี เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางศิลปะของเด็กในเชิงความคิดสร้างสรรค์โดยการใช้ชุดกิจกรรมของนักเรียนช่วงอายุ 7-9 ปี จำนวน 10 คน กับ 5 ชุดกิจกรรม แบบแผนการศึกษาวิจัยที่ใช้แบบ One group pretest posttest design มีการดำเนินการวิจัยซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์
2. เพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กด้วยชุดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนทางด้านศิลปะการวาดภาพระบายสี ทั้งในระบบและนอกระบบของโรงเรียน
2. การวิจัยนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขในการเรียนการสอนทั้งในระบบและนอกระบบให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็ก
3. การศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงลักษณะของผลงานภาพวาดระบายสีของเด็กๆ และส่งเสริมการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้สนุกสนานและน่าเรียน เพื่อจะช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนศิลปะได้ดีขึ้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กที่อยู่ในช่วงอายุ 7-9 ปี ในโรงเรียนสอนศิลปะเด็ก Kolor Me Art School ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษาที่ 2559 ซึ่งได้จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง มา 1 ห้องเรียน เป็นจำนวน 10 คน

ขั้นตอนดำเนินการทดลอง

1. ขั้นตอนการทดลอง ผู้วิจัยทำการประเมินความสามารถทักษะทางศิลปะก่อนการทดลอง (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของ Guilford มาประเมินความสามารถในการพัฒนาทักษะทางศิลปะที่ได้สร้างไว้ แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ขั้นตอนการทดลอง ดำเนินการทดลองโดยกลุ่มตัวอย่าง ใช้แบบทดลองการจัดชุดกิจกรรมเพื่อศึกษาภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Guilford ใช้ระยะเวลาในการ

ทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน ได้แก่วันเสาร์และวันอาทิตย์ ทดลองทั้งหมด 5 หัวข้อ เป็นจำนวนการทดลองทั้งหมด 5 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ช่วงเวลา 10.30-11.20 จำนวนนักเรียนที่ใช้ทดลองทั้งหมด 10คน

3. ขั้นหลังการทดลอง หลังเสร็จสิ้นการทดลองการศึกษาภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์โดยชุดกิจกรรมสำหรับเด็กช่วงอายุ 7-9ปี กับกลุ่มนักเรียนตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของ Guilford ผู้วิจัยทำการประเมินความสามารถทักษะทางศิลปะโดยนำคะแนนที่ได้จากการวัดผลความคิดสร้างสรรค์มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการเรียนรู้ของชุดกิจกรรมวาดภาพระบายสีสร้างสรรค์จำนวน 5 กิจกรรมของเด็กนักเรียนที่ผ่านการตรวจสอบ แก้ไข ให้สอดคล้องการวัตถุประสงค์โดนผู้เชี่ยวชาญ

2. แบบทดสอบผลลัพธ์ วัดความคิดสร้างสรรค์ของผลงานภาพวาดระบายสี โดยใช้ทฤษฎีของ Guilford

3. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศิลปะด้านเนื้อหาความรู้ด้านทักษะทางทัศนศิลป์ ของเด็กกลุ่มที่ทดลองด้วยชุดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์ โดยมีประเด็นการประเมินจำนวน 5 กิจกรรม โดยให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์ทักษะทางศิลปะของเด็กช่วงอายุ 7-9 ปี

4. ทักษะทางศิลปะ หมายถึง ความสามารถของเด็กในการ ชีด เขียน ระบายสี การปั้น การฉีก การปะ การขยำ การบิด อันเป็นกิจกรรมที่จะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ พัฒนากล้ามเนื้อมือที่ประสานกับสายตากับการทำกิจกรรมต่างๆในชั่วโมงเพื่อวัดออกมาเป็นคะแนนโดยใช้แบบประเมินทักษะทางศิลปะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมาหาค่าสถิติพื้นฐานโดยนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนตัวอย่างที่ทำการทดลองโดยนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวัดความแตกต่างโดยใช้ t-testทดสอบค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติของแบบทดสอบ

3. นำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ ของการจัดกิจกรรมการศึกษาภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Guilford ไปหารระดับความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้สถิติการวัดหาค่าเป็นค่าเฉลี่ยคะแนนที่ได้เป็นร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสามารถสรุปผลได้ตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ดังนี้

ผลการศึกษาภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์โดยชุดกิจกรรมสำหรับเด็ก ช่วงอายุ 7-9 ปี หลังจากที่ได้ทำการทดลองกับเด็กนักเรียนโรงเรียน Kolor Me Art School แล้วผลที่ได้คือเด็กมีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับที่ดีจากการประเมินค่าความคิดสร้างสรรค์ กิจกรรมที่ 1 หัวข้อการวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคเป่าสี ลงบนแผ่นแป้งโปสเตอร์ (เพื่อวัดความคิดเพื่อดีความคิดยืดหยุ่นในการคิด)สรุปคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 79 เปอร์เซ็นต์ กิจกรรมที่2 หัวข้อการวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคการประดิษฐ์ลงบนขนมปังปอนด์ (เพื่อวัดความคิดริเริ่ม) สรุปคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 79 เปอร์เซ็นต์ กิจกรรมที่3 หัวข้อการวาดภาพระบายสีโดยใช้เทคนิควิธีการปั้นขยำแป้งลงบนแผ่นแป้งพิชซ่า (เพื่อวัดความคิดละเอียดลออ) สรุปคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 83 เปอร์เซ็นต์ กิจกรรมที่4 หัวข้อการวาดภาพระบายสีโดยเทคนิคปะติดและประดิษฐ์ต่อเติมบนขนมปังโดนัท (เพื่อวัดความคิดคล่องแคล่ว)สรุปคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 76 เปอร์เซ็นต์ กิจกรรมที่5 หัวข้อการวาดภาพระบายสีโดยใช้เทคนิคสื่อผสมลงบนแผ่นแครกเกอร์ (เพื่อวัดความคิดสร้างสรรค์โดยทฤษฎีของ Guilford) สรุปคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 83 เปอร์เซ็นต์

สรุป ภาพรวม ผลการประเมินคะแนนความคิดสร้างสรรค์โดยชุดกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม คะแนน 80 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งอยู่ในระดับที่ 3 ของเกณฑ์การผ่าน ถ้าได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่านคิดเป็นค่าเฉลี่ยได้คะแนนร้อยละ 80 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมีการพัฒนาความคิดในเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับที่ดี ตามระดับของแผนการเรียนรู้จากชุดกิจกรรมทั้ง 5 ชุด โดยมีกิจกรรมที่ยืดหลักความคิดสร้างสรรค์มากที่สุดคือ ชุดกิจกรรมที่ 3,5 เรื่องการวาดภาพระบายสีโดยใช้เทคนิควิธีการปั้นขยำแป้งลงบนแผ่นแป้งพิชซ่า กับเรื่องการวาดภาพระบายสีโดยใช้เทคนิคสื่อผสมลงบนแผ่นแครกเกอร์ ได้คะแนนอยู่ในระดับสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 83 เปอร์เซ็นต์

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนช่วงอายุ 7-9 ปีในโรงเรียน Kolor Me Art School จำนวน 10 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 1 อายุ 8 ปี , นักเรียนคนที่ 2 อายุ 8 ปี , นักเรียนคนที่ 3 อายุ 9 ปี , นักเรียนคนที่ 4 อายุ 9 ปี , นักเรียนคนที่ 5 อายุ 7 ปี , นักเรียนคนที่ 6 อายุ 9 ปี , นักเรียนคนที่ 7 อายุ 8 ปี , นักเรียนคนที่ 8 อายุ 9 ปี , นักเรียนคนที่ 9 อายุ 9 ปี , นักเรียนคนที่ 10 อายุ 7 ปี โดยใช้ชุดกิจกรรมเป็นสื่อในการวัดความคิดสร้างสรรค์ในทฤษฎีของ Guilford แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในครั้งนี้ ได้ส่งผลให้นักเรียนช่วงอายุ 7-9 ปี มีเกณฑ์การเฉลี่ยไปในทางที่ดี มีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ในระดับที่ .001 คิดเป็นร้อยละ

80 เปอร์เซ็นต์ ส่งผลให้นักเรียนมีความคิดคล่องแคล่วทางการแสดงออกในขณะการลงมือปฏิบัติงานตามโจทย์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ตามหัวข้ออย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นความสามารถที่นักเรียนได้คิดสิ่งที่ต้องการจะสื่อสารผ่านผลงานภาพวาดระบายสีภายในเวลาที่กำหนดให้ได้อย่างดี และนักเรียนยังมีความคิดริเริ่มในการสร้างสรรค์ผลงานภาพวาดระบายสีให้มีความแปลกใหม่และแตกต่างไม่จากรูปแบบเดิมๆ ไม่คิดซ้ำหรือลอกเลียนแบบจากคนอื่นและสามารถมีความคิดที่แปลกแตกต่างไปจากความคิดในแบบธรรมดา ความคิดริเริ่มที่เด็กนักเรียนได้แสดงออกมาเป็นผลงานอาจมาจากความคิดที่นักเรียนได้มีการจดจำจากประสบการณ์จริงที่ประทับใจที่คิดไว้อยู่แล้วมาผ่านกระบวนการคิดออกมาจากจินตนาการและนำมาดัดแปลงเพื่อให้เกิดขึ้นและกลายมาเป็นแนวคิดแบบใหม่ที่ได้กลั่นกรองผ่านกระบวนการทางความคิดให้มีความน่าสนใจเพิ่มมากขึ้นมีเทคนิคและขั้นตอนในการทำงานและสามารถสื่อสารผ่านผลงานได้หลากหลายมากขึ้น นักเรียนสนุกกับความคิดในแบบฉบับของตัวเอง ผลงานที่สื่อออกมาจะมีความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล ในการปล่อยให้เด็กนักเรียนคิดเองทำงานเองโดยผู้สอนคอยดูแลอยู่ห่างๆและปล่อยให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการอธิบายไปตอนขั้นตอนแล้ว นักเรียนแต่ละคนจะมีความเป็นตัวของตัวเองค่อยข้างสูงในแต่ละกิจกรรมจะปล่อยให้เด็กนักเรียนมีความคิดที่จะสื่อสารหรือคิดสร้างสรรค์เอง ทำให้ตัวนักเรียนเองจะมีความคิดริเริ่มในการต่อยอดทางความคิดในการปฏิบัติงานได้จริง และเด็กนักเรียนจะมีความคิดที่อิสระที่จะสามารถยืดหยุ่นในการทำงานที่เกิดขึ้นอย่างทันทีต่อการกระตุ้นหรือวันที่จะสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างหลากหลายทั้งทางด้านเนื้อหาและสาระในการแสดงออก และยังมีความคิดที่คล่องแคล่วที่สามารถมีประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าต่างๆได้ และในขณะนี้นักเรียนทำกิจกรรมอยู่ก็สามารถพลิกแพลงแนวทางการปฏิบัติงานได้อย่างหลากหลาย โดยไม่ซ้ำและจำในแต่ละหัวข้อของการทำงาน และจะส่งผลให้ผลงานแต่ละงานมีความละเอียดลออที่แตกต่างกันออกไป ทั้งทางด้านการคิดและการลงมือทำประดับตกแต่งใส่รายละเอียดลงไปในงานเพื่อทำให้งานเกิดความน่าสนใจในรูปแบบของตัวเทคนิคและวิธีการทำงานสร้างสรรค์ จะพบว่าเด็กนักเรียนที่มีความคิดละเอียดลออในการทำงานจะมีการสังเกตสูงในการสงสัยและเกิดเป็นคำถาม ถ้าครูผู้สอนในแต่ละหัวข้อของการทำงานเด็กนักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงที่มีความละเอียดลออสูงมากกว่าเด็กนักเรียนผู้ชาย ในกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของเด็กนักเรียนจะมีความรู้และความเข้าใจในหัวข้อกิจกรรมของการทำงานได้อย่างรวดเร็วเพราะในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีการยกตัวอย่างในการสื่อสารให้อย่างชัดเจน โดยการนำวัสดุและอุปกรณ์มาประกอบกับภาพตัวอย่างของแต่ละหัวข้อกิจกรรมนำมาอธิบายให้นักเรียนได้เห็นภาพตามคำอธิบายได้อย่าง

ชัดเจน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีการจดจำและนำไปปฏิบัติตามขั้นตอนได้อย่างเหมาะสมตามที่นักเรียนต้องการได้อย่างถูกต้องเพื่อให้เกิดผลที่ดีที่สุดจากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้กำหนดให้

ผู้วิจัยได้กำหนดการพัฒนาทักษะทางศิลปะภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์ของเด็กนักเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์ และกำหนดชุดกิจกรรมโดยมีเนื้อหาการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เด็กนักเรียนได้รับรู้ถึงกระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์และมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรมกับเทคนิควิธีการและกระบวนการต่างๆทางด้านศิลปะและสามารถพัฒนาทักษะทางศิลปะได้ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ประกอบด้วย การขีด เขียน ระบายสี การฉีก ปะติ การขยำ และการปั้น โดยนำมาสร้างสรรค์ผ่านเรื่องราวที่เด็กนักเรียนได้จดจำผ่านเรื่องราวในชีวิตประจำวัน ที่เด็กนักเรียนประทับใจและเก็บมาสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการคิดออกมาตามจินตนาการ จากการจัดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติโดยเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนได้ฝึกใช้จินตนาการผ่านประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ โดยการจัดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์นี้ซึ่งสอดคล้องกับ (วีรุธ ตั้งเจริญ, 2545) ได้กล่าวไว้ว่า ศิลปะเป็นเสมือนการสื่อสารที่มองเห็นได้ เพราะศิลปะเด็กเป็นตัวแทนความรู้สึกนึกคิดของเขาโดยตรง ศิลปะที่เด็กแสดงออกตามสภาพความสนใจในการรับรู้และความพร้อมของเด็กแต่ละคนโดยแสดงออกด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง ผ่านวัสดุที่เหมาะสมและสอดคล้องกับ (สุลักษณ์ เทียนสุวรรณ) 2524 ได้กล่าวไว้ว่า ผลงานที่เกิดจากการแสดงออกของอารมณ์ ปัญญา และทัศนคติรวมถึงทักษะจะส่งผลให้การสร้างสรรค์งานศิลปะมีแนวโน้มไปในทางการสร้างสรรค์และการแสดงออกของอารมณ์และความคิด งานศิลปะเป็นงานที่สื่อให้ผู้ชมเกิดจินตนาการนอกจากนั้น งานศิลปะยังมีคุณค่าทางความงามซึ่งเกิดจากการใช้องค์ประกอบ และสอดคล้องกับ (แครบทีรี ทอม et al., 2529) ได้กล่าวไว้ว่า ศิลปะเป็นการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด เป็นการสำรวจตรวจสอบสื่อศิลปะ และเป็นเรื่องราวของเกณฑ์ภายในมากกว่าภายนอก ผลงานเด็กจะสื่อให้เห็นแบบแผนของความคิดและความรู้สึกส่วนตัว ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน แต่ไม่ได้วางเป้าหมายหรือคาดหวังว่าศิลปะของเด็กเป็นการหยั่งรู้ภายในที่เกี่ยวข้องกับโลกของวัตถุและมีผลไปสู่บุคลิกและลักษณะนิสัยของเด็กต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ (เลิศ อานันท์นะ, 2535) ได้กล่าวว่า ศิลปะเป็นภาษาสากล สามารถสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย เนื่องจากศิลปะมีกิจกรรมหลายรูปแบบ และสามารถเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับระดับความสามารถเด็กทุกเพศทุกวัยได้เป็นอย่างดี และได้สอดคล้องกับ โสภา ชพิกุลชัย, 2521:129 ได้กล่าวว่า การรับรู้ทางศิลปะจะแสดงออกจากความรู้สึกต่อสิ่งที่ตนได้รับรู้ออกมา ซึ่งสอดคล้องกับ (วีณา ประชากุล & ประสาธ เนืองเฉลิม, 2553) ได้กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการ

แสดงออกของเด็กควรได้รับการส่งเสริมให้แสดงออกได้อย่างอิสระเท่าที่โอกาสและสิ่งแวดล้อมจะอำนวย และการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนจะต้องมาจากประสบการณ์โดยตรง โดยที่การเรียนรู้ของเด็กได้มาจากการเล่นเป็นสำคัญ การสร้างสถานการณ์และการจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ การสร้างสภาวะไร้ขอบเขตจะช่วยให้เด็กไม่ติดตันทางความคิดและผลผลิตแห่งการคิดอย่างอิสระก็คือความคิดสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่เพื่อให้เหมาะสมต่อการพัฒนา และสอดคล้องกับ (วีณา ประชากุล & ประสาท เนืองเฉลิม, 2553), (พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์, 2544) ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะของความคิดส่วนบุคคลที่สามารถคิดได้อย่างหลากหลายและคิดได้อย่างคล่องแคล่วเพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นได้ เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์จะมีการแสดงออกทางพฤติกรรม ซึ่งเราสามารถสังเกตและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้และฝึกฝน โดนเน้นกระบวนการ เทคนิควิธีการเป็นตัวสำคัญ เพราะความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ตีแผ่แผ่เร้นภายใต้ตัวตนของบุคคล การส่งเสริม และพัฒนาให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่เยาว์วัยจะสามารถทำได้โดยอาศัยเทคนิควิธีการต่างๆอย่างหลากหลาย

กิจกรรมครั้งนี้ได้ส่งเสริมกระบวนการหรือเทคนิควิธีการทางศิลปะและพัฒนาทักษะทางศิลปะของเด็กนักเรียนด้วยกิจกรรมที่หลากหลายในครั้งนี ประกอบด้วย การขีด เขียน ระบายสี การฉีก การปะติด การปั้น การขยำ การประดิษฐ์ นำเทคนิคเหล่านี้มาสร้างสรรค์ผ่านเรื่องราวตามขั้นตอน ซึ่งส่งผลให้ทำงานได้คล่องแคล่ว สนุกสนาน เพลิดเพลิน ไร้ขีดจำกัด เด็กกล้าคิดกล้าแสดงออกสื่อความเป็นตัวเองเข้าไปในงาน มีแนวคิดที่ริเริ่ม มีจินตนาการที่ดี เมื่อเด็กนักเรียนได้พบเจอกับอุปกรณ์ที่แปลกใหม่ เด็กนักเรียนจะเปิดรับและสามารถทำให้พวกเขาได้มีจินตนาการร่วมไปกับการสร้างสรรค์ผลงานที่ไร้ขีดจำกัด ไร้กรอบหรือขอบเขตที่จะแสดงออกได้เป็นอย่างดีโดยการใช้เทคนิคต่างๆเข้ามาช่วยนำเสนอในผลงานดูน่าสนใจเพิ่มมากขึ้น

กิจกรรมที่ 1 เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมในการวาดภาพและการเรียนรู้เทคนิคและวิธีการเป่าสี และควบคุมทิศทางของสี ในการสร้างสรรค์ผลงานเด็กมีความร่วมมือและสนุกสนานกับงานได้อย่างเต็มที่ โดยมีการวาดภาพขึ้นโครงใบหน้าก่อนที่จะเป่าสีได้อย่างชัดเจนเพื่อให้จะได้ใช้สีหยดลงบนแผ่นแป่งปอเปียะที่วาดเป็นรูปใบหน้าเอาไว้แล้ว ค่อยเป่าสีลงตรงส่วนที่เป็นผมของใบหน้าเพื่อต่อเติมเต็มสีตามจินตนาการของเด็ก สรุป จากการสังเกตการณ์เมื่อเด็กเริ่มลงมือปฏิบัติงาน เด็กมีความเพลิดเพลินและให้ความร่วมมือได้อย่างในการทำกิจกรรมได้เป็นอย่างดี เด็กปลดปล่อยจินตนาการได้อย่างเต็มที่โดยไม่กลัวเลอะเทอะ มีการควบคุมการเป่าสีและการกระจายสีได้ดี สีที่ใช้ดูสดใสสดใสดัดโทนสีได้สวยงาม เด็กคนที่ได้คะแนนสูงสุดในกิจกรรมที่ 1 คือเด็กคนที่ 8 กับเด็กคนที่ 10 ซึ่งมีคะแนนเท่ากันในเกมการแข่งขันนี้ นำนมืองค์ประกอบที่สมบูรณ์ มีการใช้สีที่สวยงามตัด

กันกับการกระจายของการเป่าสี ปัญหาที่พบในการทำกิจกรรมครั้งนี้ เด็กจะมีการแก่งกันโดนเป่าสีใส่กัน

กิจกรรมที่ 2 เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทางความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ วาดภาพลงสีตกแต่งให้สวยงามตามรูปทรงที่กำหนดให้ เพื่อให้เด็กได้เกิดจินตนาการในการต่อยอดทางความคิดลงบนรูปทรงของขนมปังปอนด์ สรุปจากการสังเกตการณ์เมื่อเด็กเริ่มลงมือปฏิบัติงาน เด็กมีความตื่นตัวและกระตือรือร้นในการทำงาน มีความสนใจในการจับและสัมผัสรูปทรงของขนมปัง มีความคิดริเริ่มในการประดิษฐ์ที่ดีต่อยอดความคิดโดยการนำวัสดุต่างๆ มาประดิษฐ์ต่อเติมให้เกิดรูปทรงที่ต้องการ เด็กคนที่ได้คะแนนสูงสุดในกิจกรรมที่ 2 คือเด็กคนที่ 10 ซึ่งมีความคิดริเริ่มในการต่อยอดผลงานประดิษฐ์ได้อย่างคล่องแคล่ว ลงสีตกแต่งในลายละเอียดได้ดีกว่าเด็กคนอื่นๆ ปัญหาที่พบในการทำกิจกรรมครั้งนี้ เด็กมีการสับสนในวัสดุที่ใช้ในการประดิษฐ์งาน

กิจกรรมที่ 3 เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทางด้านการปั้นดินโดยการใช้อีกหลามเนื้อมัดมือช่วยในการขยำ ปั้นงานแบบ 2 มิติ ตกแต่งลงบนผลงานที่มีแผ่นแบ่งพิชชาเป็นฐานเป็นลักษณะงานปั้นนูนต่ำ สรุปจากการสังเกตการณ์เมื่อเด็กเริ่มลงมือปฏิบัติงาน เด็กมีความสนใจกับตัววัสดุและอุปกรณ์ที่นำมาสร้างสรรค์ผลงาน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความคิดริเริ่มที่ดีสร้างสรรค์ผลงานอย่างตั้งใจ เด็กให้ความสำคัญกับวัสดุในการปฏิบัติงาน และมีความเข้าใจกับเนื้อหาที่กำหนดให้ เด็กคนที่ได้คะแนนสูงสุดในกิจกรรมที่ 3 คือเด็กคนที่ 10 ซึ่งมีความมีความคิดสร้างสรรค์ให้การทำงานได้ดี มีความประณีตในการทำงาน ใช้สีสดใสสวยงาม ปัญหาที่พบในการทำกิจกรรมครั้งนี้ เด็กบางคนมีวิธีการคิดที่ดี แต่ลงมือทำงานจริงไม่มีความประณีตต่อผลงานตัวเอง

กิจกรรมที่ 4 เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทางด้านการฉีกกระดาษ ปะติ ในการสร้างสรรค์ผลงาน ต่อเติม ตกแต่ง โดยเทคนิคการปะติให้เป็นรูปร่างรูปทรงตามจินตนาการของนักเรียน โดยกำหนดรูปทรงให้อยู่ในรูปแบบเป็นทรงวงกลมของขนมโดนัทแล้วในนักเรียนได้จินตนาการต่อยอดสร้างเป็นตัวสัตว์ขึ้นมาตามจินตนาการตามความคิดของนักเรียนเอง สรุปจากการสังเกตการณ์เมื่อเด็กเริ่มลงมือปฏิบัติงาน เด็กมีความคิดริเริ่มที่ดี มีความสนใจกับรูปทรงของวัสดุในการทำงาน มีความตั้งใจ เข้าใจกับหัวข้อในการทำงาน สื่อสารออกมาได้ตรงกับวัตถุประสงค์ เด็กคนที่ได้คะแนนสูงสุดในกิจกรรมที่ 4 คือเด็กคนที่ 10 ซึ่งมีความคิดที่สอดคล้อง มีความละเอียด ประณีตกับงาน มีการใช้เรียกใช้สีที่ติดกันทำให้สะอาด ปัญหาที่พบในการทำกิจกรรมครั้งนี้ เด็กมีกระบวนการคิดที่คล้ายๆกัน มีการลอกเรียนแบบกัน

กิจกรรมที่ 5 เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทางด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยการนำเทคนิคสื่อผสมมาสร้างสรรค์เป็นผลงาน โดยไม่จำกัดรูปแบบ ปล่อยให้เด็กไม่มีอิสระทางความคิดที่แปลกใหม่ ใช้ทุกเทคนิคมารวบรวมในอยู่ในงานชิ้นเดียวกัน เพื่อต่อเติมต่อยอดทางการคิด สรุปจากการสังเกตการณ์เมื่อเด็กเริ่มลงมือปฏิบัติงาน เด็กมีความคิดริเริ่มที่ดี มีความกระตือรือร้นในเวลางาน แสดงออกโดยการสื่อสารผ่านรูปแบบที่ชัดเจน เข้าใจกับหัวข้อที่ให้ เด็กคนที่ได้คะแนนสูงสุดในกิจกรรมที่ 5 คือเด็กคนที่ 10 ซึ่งมีความมีความคิดสร้างสรรค์ให้การทำงานได้ดี มีความประณีตในการทำงาน ใช้สีสไตลสวยงาม จัดวางองค์ประกอบได้ดี วัสดุที่เลือกใช้มีความน่าสนใจ สื่อเรื่องราวได้น่าสนใจ มีวิธีคิดที่ดีและเข้าใจง่าย ปัญหาที่พบในการทำกิจกรรมครั้งนี้ เด็กส่วนใหญ่ยังมีการจัดองค์ประกอบของภาพที่ไม่ค่อยสมบูรณ์ แต่เด็กมีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการที่ดี

ผลการประเมินคะแนนความคิดสร้างสรรค์พบว่าชุดกิจกรรมทั้ง 5 ชุด มีการพัฒนาความคิดในเชิงสร้างสรรค์ โดยมีกิจกรรมที่ยึดหลักความคิดสร้างสรรค์ ทำให้เห็นความคิดสร้างสรรค์ในชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่องการวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคการปั้นลงบนแผ่นแป้งพิชซ่า และชุดกิจกรรมที่ 5 เรื่องการวาดภาพระบายสีด้วยเทคนิคสื่อผสมลงบนแผ่นแครกเกอร์ ได้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ที่โดดเด่น แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในครั้งนี้ ได้ส่งผลให้นักเรียนช่วงอายุ 7-9 ปี มีลักษณะความคิดสร้างสรรค์ที่สูงขึ้น

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

เด็กนักเรียนเมื่อเริ่มคุ้นเคยกับวัสดุ อุปกรณ์กับชุดกิจกรรมการศึกษาภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์เด็กนักเรียนมีความตื่นตื้นเต้นสนใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และเด็กนักเรียนเริ่มสนใจวิธีการนำเสนอความคิดสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่ มีการสื่อสารพูดคุยระหว่างครูผู้สอนกับเด็กนักเรียนโดยการอธิบายและโต้ตอบได้ดีขึ้น เด็กกล้าที่จะสื่อสารและแสดงออกผ่านผลงานไปในทางที่ดีขึ้น เมื่อพบเจอกับอุปกรณ์ที่แปลกใหม่เด็กนักเรียนจะเปิดรับและสามารถทำให้พวกเขาได้มีจินตนาการร่วมไปกับการสร้างสรรค์ผลงานที่ไร้ขีดจำกัด ไร้กรอบหรือขอบเขตที่จะแสดงออกได้เป็นอย่างดีโดยการใช้เทคนิคต่างๆเข้ามาช่วยนำเสนอในผลงานดูน่าสนใจเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ควรส่งเสริมในเด็กนักเรียนมีแนวความคิดสร้างสรรค์ผลงานตามแนวทางของเด็กนักเรียน ในรูปแบบที่แปลกใหม่ด้วยความมั่นใจในการสื่อสารผ่านภาพผลงานที่ชัดเจน และให้เด็กอธิบายแนวความคิดสร้างสรรค์เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกที่เป็นตัวของตัวเอง

บรรณานุกรม

GUILFORD. (1995). GUILFORD TO HONOR FOUR DURING ALUMNI WEEKEND, p. 8.

Retrieved from

<https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=edsnba&AN=0EAF862A682B7DBE&site=eds-live&authtype=ip,uid>

Guilford J. P., Christensen Paul R., & Wilson Robert C. (1953). A BIBLIOGRAPHY OF THINKING INCLUDING CREATIVE THINKING, REASONING, EVALUATION, AND PLANNING.

Miller John. (2015). *Mike Kelley : Educational Complex*. London: Afterall Books.

Rossett Allison. (1981). Relevance revisited systematically. *Journal of Instructional Development*, 4(4), 9.

เลิศ อำนันทนะ. (2535). เทคนิควิธีสอนศิลปะเด็ก: กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

แครบทรี่ ทอม, นิมิตร ศัลยา, & เยาวมาลย์ วีระกิตติ. (2529). เข้าใจลูกกรัก = *Child's problem*. กรุงเทพฯ: 2529-2530.

ไชยยศ จันทราทิพย์. (2007). การสร้างกระบวนการในการวิจัยสร้างสรรค์ศิลปะ คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. Germany, Europe: คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จิตต์จรัส ศิริณา, & กฤษเจริญ วชิศิลป์. (2012). เรื่อง ความสุข: หลากหลายข้อค้นพบของศาสตร์แห่งความสุข.

ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล. (2532). กิจกรรมศิลปะเด็กอนุบาล: กรุงเทพฯ : แปลน, 2532.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ, & สุดา สิ้นสกุล. (2521). แบบฝึกปฏิบัติระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา = *Chula plan*: กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

ณัฐวรรณ เฉลิมสุข. (2560). การศึกษาชั้นเรียน พัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 4 MAT เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา.

บุญเกื้อ ควรวาเวช. (2542). นวัตกรรมการศึกษา: กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.

แก้ไขปรับปรุงใหม่ ครั้งที่ 4.

บุญชม ศรีสะอาด. (2538). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย: กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก [ผู้จัดจำหน่าย], 2538.

พิมพ์ครั้งที่ 2.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น: กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.

พิมพ์ครั้งที่ 7 ฉบับปรับปรุงใหม่.

บุญชม ศรีสะอาด. (2546). การวิจัยสำหรับครู: กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2546.

ฝนทิพย์ มีชูธน. (2014). การพัฒนาทักษะทางศิลปะของเด็กปฐมวัยด้วยชุดกิจกรรมศิลปะ
สร้างสรรค์.

พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. (2544). การบริหารสมอง = *Brain gym*: กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนา
คุณภาพวิชาการ, 2544.

พีระพงษ์ กุลพิศาล. (2531). มโนภาพและการรับรู้ทางศิลปะ = *Conception and perception in
art*: กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2531.

พีระพงษ์ กุลพิศาล. (2545). สมองลูกพัฒนาได้ด้วยศิลปะ: กรุงเทพฯ : ธารอักษร, 2545.

พิมพ์ครั้งที่ 3.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2533). เอกสารการสอนชุดวิชากิจกรรมและเครื่องมือแนะแนว =
Guidance activities and instruments: [นนทบุรี] : มหาวิทยาลัย, 2533.

มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. (2545). กระบวนการเรียนการสอนทัศนศิลป์ในระดับประถมศึกษาสำหรับครู
ยุคใหม่: กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2545.

วรรณทิพา รอดแรงคำ, & พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2542). การพัฒนาการคิดของครูด้วยกิจกรรมทักษะ
กระบวนการทางวิทยาศาสตร์: กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.), 2542.

พิมพ์ครั้งที่ 2.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2544). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาตนเองเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน = *A
construction of self-development package on classroom research*: [สกลนคร] :
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร, 2544.

วิคเตอร์ โลเวนเฟลด์, & Victor Lowenfeld. การวิเคราะห์ภาพระบายสีของเด็กญี่ปุ่นอายุ 9 ถึง 12 ปี
ตามทฤษฎีของ วิคเตอร์ โลเวนเฟลด์ ; *An analysis of paintings of Japanese children*

aged 9-12 years old based on the theory of Viktor Lowenfeld. Thailand, Australia:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2542). กระบวนทัศน์ใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล. [จุลสาร]: กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.

พิมพ์ครั้งที่ 5.

วิรุณ ตั้งเจริญ. (2545). ศิลปะ : ศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วีณา ประชากุล, & ประสาท เนืองเฉลิม. (2553). รูปแบบการเรียนการสอน: มหาสารคาม :

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.

พิมพ์ครั้งที่ 1.

สุกิจ ศรีพรหม. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับแบบแผนการบริหารราชการแนวใหม่ : กรณีศึกษาการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. Germany, Europe: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุลักษณ์ เทียนสุวรรณ. การสร้างชุดการสอนตามเอกัตภาพวิชา 'การออกแบบ' สำหรับนิสิต

ศิลปศึกษา. Thailand, Australia: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุลักษณ์ เทียนสุวรรณ. (2524). การสร้างชุดการสอนตามเอกัตภาพวิชา 'การออกแบบ' สำหรับนิสิต

ศิลปศึกษา. Thailand, Australia: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หรรษา นิลวิเชียร. (2535). ปฐมวัยศึกษา : หลักสูตรและแนวปฏิบัติ: กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2535.

อารี รังสินนท์. (2527). ความคิดสร้างสรรค์: กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

ภาคผนวก ก

ตารางเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์การทดลอง
ชุดกิจกรรมภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์โดยใช้ทฤษฎีของ Guilford เป็นแบบประเมิน
ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

แบบประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์ (ตามแนวคิดของGuilford)

รายการประเมิน	ระดับ คะแนน	หมายเหตุ
1.ความคิดคล่องแคล่ว ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ต่อเติมผลงาน ภายในเวลาที่กำหนดให้ วัดจากการตอบสนอง ต่อทางด้านร่างกาย สมาธิ และอารมณ์ (คะแนนเต็ม 4) ให้ ตามระดับคุณภาพ 4 ดีมาก / 3 ดี / 2 พอใช้ / 1 ปรับปรุง		
2.ความคิดยืดหยุ่น สามารถคิดได้หลายอย่าง อย่างมีอิสระ แก้ปัญหาเฉพาะหน้า รู้จักการเปลี่ยนแปลง โยกย้าย สลับ ตำแหน่ง ลดทอน เพิ่มเข้า หลีกเลียงการซ้ำซากจำเจ วัดจาก การตอบสนองต่อทางด้านร่างกาย สมาธิ และอารมณ์ (คะแนนเต็ม 4) ให้ตามระดับคุณภาพ 4 ดีมาก / 3 ดี / 2 พอใช้ / 1 ปรับปรุง		
3.ความคิดริเริ่ม มีความคิดที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำแบบใคร แตกต่างไปจากความคิดธรรมดา และนำมาดัดแปลงให้ กลายเป็นสิ่งแปลกใหม่ วัดจากการตอบสนองต่อทางด้าน ร่างกาย สมาธิ และอารมณ์ (คะแนนเต็ม 4) ให้ตามระดับ คุณภาพ 4 ดีมาก / 3 ดี / 2 พอใช้ / 1 ปรับปรุง		
4.ความคิดละเอียดลออ มีความคิดสร้างสรรค์ผลงานออกมา อย่างละเอียดละออ ตกแต่งสวยงาม สามารถอธิบาย รายละเอียดผลงานให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น วัดจากการ ตอบสนองต่อทางด้านร่างกาย สมาธิ และอารมณ์ (คะแนน เต็ม 4) ให้ตามระดับคุณภาพ 4 ดีมาก / 3 ดี / 2 พอใช้ / 1 ปรับปรุง		

ระดับคุณภาพ	4 (ดีมาก)	=	13-16	คะแนน
	3 (ดี)	=	9-12	คะแนน
	2 (พอใช้)	=	5-8	คะแนน
	1 (ปรับปรุง)	=	1-4	คะแนน
เกณฑ์การผ่าน	ได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไปถือว่าผ่าน			

ภาคผนวก ข

รูปภาพประกอบชุดกิจกรรมสร้างสรรค์

ที่ ศธ 6918/ ๒๕๖๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๑ ตุลาคม 2561

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ธิดารัตน์ ชุ่มจันทร์

เนื่องด้วย นางสาวเบญจพร กุลจิระพัฒน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา (ทัศนศิลปศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์โดยชุดกิจกรรม สำหรับเด็กช่วงอายุ 7 - 9 ปี" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบประเมิน ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวเบญจพร กุลจิระพัฒน์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 064 514 0485

ที่ ศธ 6918/ ๒๕๖๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๑ ตุลาคม 2561

เรื่อง ขออนุมัติเป็นผู้อยู่อาศัย

เรียน อาจารย์ธิดารัตน์ ชุ่มจันทร์

เนื่องด้วย นางสาวเบญจพร กุลจิระพัฒน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา (ทัศนศิลปศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานพนธ์ เรื่อง “การศึกษาภาพวาดระบายสีสร้างสรรค์โดยชุดกิจกรรม สำหรับเด็กช่วงอายุ 7 – 9 ปี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิญานพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบประเมิน ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวเบญจพร กุลจิระพัฒน์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ศาสตราจารย์ ดร. ๑.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 064 514 0485

ที่ ศธ 6918/ ๒๕๖๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๑ ตุลาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์พรรษา แสงวัง

เนื่องด้วย นางสาวเบญจพร กุลจิระพัฒน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา (ทัศนศิลปศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษากาพย์วาทะบายสี สร้างสรรค์โดยชุดกิจกรรม สำหรับเด็กช่วงอายุ 7 - 9 ปี" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบประเมิน ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวเบญจพร กุลจิระพัฒน์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ศาสตราจารย์ ดร. ๑.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 064 514 0485

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล น.ส. เบญจพร กุลจิระพัฒน์
วัน เดือน ปี เกิด 2 มกราคม พ.ศ. 2533
สถานที่เกิด โรงพยาบาลพญาไท
วุฒิการศึกษา พ.ศ. 2557
ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตสาขาจิตรศิลป์
จาก สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2562
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาศิลปศึกษา
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน 25/14 ถ.กาญจนาภิเษก แขวงคันนายาว เขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร
10230